

כּוֹל הַתּוֹכְנִים

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדוק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ד גליון תרע"ו

כי תבוא

י"ז אלול תש"ע

לרגל שבת המתאחדת דקהילתינו הק' באת"ק מירון:

תוכן הענינים

- לקח טוב ..... עמוד ג'
- שבת בשבתו ..... עמוד ה'
- דבש תמרים ..... עמוד ז'
- בשפתי צדיקים ..... עמוד ט'
- פרפראות לחכמה ..... עמוד י"א
- ודרשת וחקרת ..... עמוד י"ד
- פניני התורה ..... עמוד י"ז
- חוקים להורותם ..... עמוד י"ט
- הילולא דצדיקא ..... עמוד כ"א
- משולחן מלכים ..... עמוד כ"ז
- דברות קודש ..... עמוד ל'

מדור מיוחד

לרגל שבת התאחדות דקהילתינו הק' באת"ק מירון יע"א

כולני לפטור את כל העולם מן הדין

בשב"ק זו נזכה לעלות ברננה לאתרא קדישא מירון לציון המצויינת של התנא האלוקי רשב"י זי"ע, אשר היא תל תלפיות אשר כל פיות אליה פונים, והמקום אדמת קודש היא לעורר אלפי בני ישראל בכל עת ועידן, מה נורא המקום הזה אין זה כי בית אלוקים אשר בו נהלך ברנש ובהתרומומות, וזה שער השמים למלאות משאלות כל לבב, ולהשפיע כל מילי דמיטב.

יום הדין דא ראש השנה קרב ובא, וכל אחד מתחיל לדקדק במעשיו ובודק בהורין ובסדקין, וכל כמה שחוקר ובודק נשבר לבבו בקרבו כי רואה שהוא כלי מלא בושה וכלימה, ועוונותיו עצמו מספר, ומה מאוד מתרבה הפחד ואימת הדין, זוחלים ורועדים מיום הדין, וחיל ורעדה יאחזונו, מי יעמוד לימינו, להגן בעדינו, ביום דינינו, להוציא כאור משפמינו.

אמנם מצאנו נוחם לנפשינו בדברי הבית אחרן "כשם שהקב"ה לכל כך רבי שמעון לכל ואפי' לפחותים" וכמאמר רשב"י "יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין", והוא הוא העורך דין שמוכן להטות אוזן קשבת לכל ממש, ואפי' למי שפשעו עצמו עד שמי רום, ולפחות שבפחותים יעמוד להליץ טוב ולהגן בעדו.

והזמן גרמא כאשר עולים אנו לשבות את השבת באתרא קדישא מירון לפני בוא יום ה' הגדול והנורא הממשמש ובא כשכל באי עולם יעברון לפניו כבני מרון, לכן פנינו מיועדות מירונה לבקש מאת התנא האלוקי שימליץ טוב בעדינו בימי הדין שנוכה לכתובה וחתימה טובה.

ובציפייתנו ציפינו שלא נשוב ריקם מן קדם מלך שומע תפילה וכמו שידוע מה דמתאמרי מפי צדיקי קדמואי על הפסוק (תהלים קיט, קטו) ואל תבישני משבר"י דהכונה שלא נשוב ריקם ובבושת פנים מציון הרשב"י (שבר"י אותיות רשב"י) אלא ישלח עורך מקודש ומציון יסעך.

ומאמינים אנהנו באמונת אומן שבזכות התנא האלוקי אשר שם חלקת מחוקק ספון ישמע ה' לקול תפילתינו, ועל כגון דא אמרו חז"ל "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק" ובוודאי יתקבלו תפילותינו ברחמים וברצון וימלא ה' כל משאלותינו לטובה ולברכה, ונזכה לשנת גאולה וישועה בביאת משיח צדקינו ומלכינו מרן רבינו הגה"ק שליט"א בראשינו כב"א.

זמנים	הד"ג	מוצ"ש	סוף"ש	סוף"ת
ברקלין	7:21	8:47	8:54	10:15
קרית יואל	7:23	8:49	8:56	10:17
מאנסי	7:22	8:47	8:55	10:16
מאנטיסעלא	7:25	8:55	9:03	10:24
לעיקוואד	7:21	8:47	8:55	10:16
מאנטרעאל	7:26	8:52	9:06	10:27
מעלבירן	5:36	7:08	9:04	10:43
בוענאס איידעס	6:17	7:46	9:38	11:14
לאנדאן	7:43	9:09	8:23	10:37
מאנטשעס טער	7:56	9:21	8:22	10:43
אנטווערפן	8:22	9:50	9:06	11:19
וויען	7:31	8:57	8:54	10:54
בני ברק	6:49	8:23	8:38	10:32
ירושלים	6:33	8:25	8:38	10:32

אבות פרק ג'

לומדי	לוח יסודי התורה
☐	זנטאג מיטת כ"ה
☐	מאנטאג מיטת כ"ז
☐	דינסטאג מיטת כ"ח
☐	מיטוואך מיטת כ"ט
☐	דאנערשטאג מיטת כ"י
☐	פרייטאג חזרה
☐	שבת קדיש חזרה

וועד שבת מירון שע"י קהל יטב לב דיסטמאר ב"ב בראשות מורינו הגה"צ ראש ישיבתינו שליט"א

בניא זניא לקראת שבת

בהתרגשות עילאה ובהדוות קודש מתקרבים אנו
לשבת המתאחדת נועם הנשמות ועונג הרוחות

שב"ק פרשת כי תבוא הבעל"ט באתרא קדישא מירון יצ"ו

אשר כמידי שנה בשנה ברננה נעלה בצוותא חדא כאיש אחד בלב אחד אנ"ש
חסידים ואנשי מעשה זקנים עם נערים

בראשות מורינו הגה"צ ראש ישיבתינו שליט"א

לעשות את השבת במקום הקודש אצל ציון המצויינת של התנא האלוקי רשב"י זי"ע

לשפוך שייך ולערוך תחינה ובקשה לקראת ימי הרחמים והסליחות הממושגשים ובאים
אשר לב מי לא יחרד מאימת ימי הדין המתקרב ובא שכל באי עולם יעברו לפניו כבני "מרון"
ועינינו נשואות שנוכה להכתב בספרן של צדיקים לחיים טובים ולשלום
אשר מקום זה מסוגל להיוושע בכל מידי דמיטב וכדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק

ובכן הננו להודיע בזה כי התפילות שב"ק

יתקיימו אי"ה ברוב עם הדרת מלך במערת הרשב"י

הסעודות שב"ק וסעודת רעוא דרעווין

ייערכו באולם של הרב שטערן

במוצש"ק תתקיים מעמד ה"חאלאקע" לילדי אנ"ש שיחיו בחצר מערת הרשב"י

ולאחמ"ב ריקודין של מצוה בתופים ובמחולות ובהמון חוגג

לכבוד התנא האלוקי רשב"י זי"ע ועבדו"א

תקוותינו איתנה שאי"ה נזכה לשפוך שיחינו וצקון לחשינו לפני אדון הרחמים והסליחות
וימלא ה' תפילתינו ברחמים, ולהתענג בנועם השבת קודש, ונתעלס באהבים
כאיש אחד בלב אחד בתפילות ובעריכות סעודות השבת ברוח מרומם ונעלה.

בכבוד רב

וועד שבת מירון

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

לכת מקיימים ע"י שתהיה מחשבתו גדולה ועמוקה, יותר מהנראה ממעשיו, ומן השמים יוסיפו לא דביקות המחשבה בעבודתו ית"ש, וגם מצות המעשיות שלו מתרביין בכל יום, והו יצו ה' אתך את הברכה באסמך הוא המושבה הסמויה מן העין, פי' שיתברכו מהשבוך ויתוספו בעבודתו, ובכל משלח ידך הם המעשים שיתברכו מצות המעשיות שלך, ויתוספו ג"כ כ"ל. (מאור ושמש)

☆

ובאו כל הברכות האלה והשיגוך, ויש לדקדק אם יבוא עליו כל הברכות, בודאי שישגוך, ואמר שאף אם תברח ידפו אחרך והשיגוך. (תה"ק מהר"ד מבבלוא זי"ע)

☆

ונצטק אל ה' אלקי אבותינו זכר, ולכאורה משמע שעל ידי הצעקה שמע ה' קולם וראה ענים, הואך אפשר לומר כן שהקב"ה לא ראה מקדם, אלא הענין הוא כמפרשי ז"ל כפ' ויך והסתרתי פני מהם, כמו שאינו רואה בצרתם, והו ישי לומר גם כאן, שהיה הסתרת פנים, ואח"כ כשצטק ועשו תשובה, שמע ה' אל תפילתם, וראה את ענים

וגאלם. (באר מנחם)

☆

אתם נצבים היום, ובבעה"ש ויתיצבו בתחתית ההר, כי אמרו ז"ל ב"ה כל העולם עובדים לפני כבני מרון, ותרנמו ז"ל כבני אומרנא וכמ"ש כבקרת הועה עדרו זכר, והענין הוא כמו הכבשים שכאשר המה באחדות עם הרועה אין הואב טורף, אבל כשא חד נפרד אזי תיכף בא הואב וטורף, כן כאשר ישראל הם באחדות ותכלולו כל המקטריגין והקב"ה יוציא כאור משפטינו, והו אתם נצבים היום ב"ה כאשר מולכם לפני ה' אלוקים באחדות, והו שמביא בעה"ש כדרך שנאמר ויתיצבו בתחתית ההר כאיש אחד בלב אחד ובכח"ז זו יצא כאור משפטינו. (עטרת ישועה)

וגם אנו מתפאריין בהקב"ה שעשה לנו חטיבה כ"כ בזה שאנו נהיה החשובין לפניו לשמור מצותיו, והו ה' האמירך. (מעגלי צדק)

☆

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך, כי יש ברכה שאין המתברך יכול לקבל והקב"ה שומר את הברכה, ובודאי מכל דבר טוב נשאר הברכה, וכשהו אינו מוכן לזה יתן לו הקב"ה לעת הראוי או לפעמים כשא"י לקבלו בעוה"ג, מול ואת נאמר והשיגוך. (שפת אמת)

אפי' מצוה ומחשבה קלה חשוב מאוד אצל הקב"ה

ולקחת מראשית כל פרי הארמה, בענין הכיכורים, כי במצוה הזאת יוכל כל איש ואיש לראות מה יקר הסדק אלוקים, שאפי' מצוה קלה מהאדם העובד בשדה, ורק מחשבתו שחשב על התאנה שביכרה שתהיה קודש לה, היה יקר כ"כ לפני הקב"ה ואומר וקורא עליה, ולפיכך הפחות והסננים והגזברים יוצאים לקראתם כמבואר במשנה, להראות שאפי' מצוה קלה מאיש פשוט בתכלית הפשטות, רק במחשבה טובה כאמת, נתקבל לפני הקב"ה ברחמים ורצון, ומלאכי השרת מעטריין אותה בכמה עיטורין, מזה יוכל כל איש לחזק את עצמו יהיה איך שיהיה, אם יזכה לעשות אפי' מצוה אחת ומחשבה טובה אחת כל ימי חייו די, וגם ליבוש ולחבלם על רוע מעשיו, ועל איבוד זמנו עד עתה שלא עשה מצוות, בראות יקרת ערך חשיבותם. (ישמח ישראל)

☆

וירד מצרימה ויגר שם, ודרשו מלמד שלא ירד יעקב להשתקע להיות מושקע בהבלי עולם הזה כאלות, אלא לגור בכחי גר בעולם הזה. (רבי ישראל)

☆

יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים, יבואר עפי' מהו"ל עתידים מלאכי השרת לאמר לפני הצדיקים קדוש, ונמאצ הצדיקים זוכים יותר משמים, והו יפתח ה' לך את אוצרו הטוב, אשר אצל השמים הוא אוצר כל' סגור וסתום, זה יפתח לך שיהיה לך מדרגה יותר מן השמים. (קדושת לוי)

☆

יצו ה' אתך את הברכה באסמך זכר, דיש מצות שצריך להיות עשיונת בפרהסיא, ואי אפשר בענין אחר, והצנע

והיה כי תבא, לשון יחיד דהיינו כשהו כל ישראל באחדות, אשר ה' אלקיך שבכללות ישראל יש ב' בחינות יש העובדים מיראה ויש העובדים מאהבה, ה' הוא אהבה ואלקים הוא דין הוא יראה, אז כשתהיו כולם באחדות נותן לך נהלה וירשתה, ר"ל אז יהיה הנהל ה' בידיך להמשיך השפעות קדושה וברכה לכל ישראל. (נועם אלימלך)

☆

וענית ואמרת, ברשי' אין וענית אלא לשון הרמת קול, ואא"ז צוק"ל מקאמור אמר דוענית הוא לשון עני מרמו להכנעה, דכל מה שהאדם נכנע, יותר יכול להגביה קולו. (ידי ישראל)

☆

לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי, ברשי' ולא שכחתי מלברך על הפרשת מעשרות, דהעיקר לא רק לקיים מצוה בשעה שגייע, רק להיות עומד ומצפה מתי יבוא לדי וקיימנה, וממילא יברך ככוונה ובשמחה, ויש רשי' ולא שכחתי מלברך היינו שלא שכח מהמצוה קודם שבא לידו רק היה עומד ומצפה עליה, ולכן בשעת קיום המצוה יברך ככוונה הראויה ובשמחה. (רבי יחזקאל)

☆

לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי, כי התורה הקדושה מלמדת לנו לעשות כל המצוות בדחילו ורחימו, וע"כ בעת הידוי מעשרות כאשר איש הישראלי בא להתנדות היה צ"ל ג"כ לא שכחתי את השי"ת בעת קיום המצוה, רק עשיתי הכל בדחילו ורחימו ושויתי ה' לנגדי תמיד.

(אמת ליעקב)

☆

ולשמור כל מצותיו, הענין כשגדול אחד מצוה לאחד מהעם דבר לשרתו וודאי כבוד גדול נתכבד בזה שיוכל לשרת הגדול הזה, ולכן ענין שמירת מצוות ה' בב' החטיבות להקב"ה במה שקיבלנו עלינו לעשות המצוות, והו את ה' האמרת וכ'

ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה

יום זה מכובד בקול רנה וצהלה, יום שמחת תומכונו הנכבד ויד נפש כל ח' קומם קהל עירת מי מנה בעז והדרה, מי כמורו מרבה פעלים לתורה ולתעורה תמיד ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, על כן לו יאתה להלל ולשבח לשמו ידיו רב לו לעמוד לימין מוסדות התורה, ובפרט לימין מוסדותינו בכל נפש ומאוד אל פי שעות של תורה ויואה על טהרת הקודש, חלק חלק יאכל כידו הרחבה

היה ויצו הנהיג המוסד שיש
יקביו וכל לרצוהו פעלים חילו
לאורחיהו מילה של תורה לבנות ולתקום, שם מרוב דוד
בשמים, מוסד יי שיה לשמח לבת נשגים, עם לבי מימאה ס'ג
ומסיים לעסוד סיום מסיים ומסיים, מוסדו כלל סידת ה'ה'ים, ריה

מחיד זלמן לייב אבערלענדער היינ

תומך נלהב למוסדותינו הק'
ביד רחבה ורוח נדיבה

בן יודינו עזו הרבני הנגיד החסיד המרום מפא"י אנ"ש כש"ת
הרה"ח ר' **שמואל אבערלענדער** שליט"א
י"ד הנהגת מוסדותינו הק'

לרגל שהשמחה במעוננו, רוממות קל בגרונו,
שמחת אירוסי בתו שתחי למז"ט

עב"ד הבתור נהלכה אשרי שילו ככה, כלי מחויק ברכה, מוס' בתויר"ס,
כמר **יעקב פריעדמאן** נ"ו
קידוה שמעודוה מהלמדי ישיבתו הק'
בן יודינו הרבני המסואר, יפה פרו תואר,
כש"ת מו"ה **משה זאב** ה"ו

בורא עולם בקנין, השלם זה הבנין

יגד כל היוצרים ישפע עליך כממלך הטוב אושר ועשור תנא חסדא ורחמי
ק'ו'יניו שתרוה רב נחת מבית זה בהבנותו, בית נאמן בישראל תורה וגדולה
לגן עליך פעלוהו "דרחים ומוקיר רבנן הוו ליה בנין וחתנין רבנן" לחפצאתו
יה זבת אבות יגן שתוכה לוי" ענג נוחה, לרווח נחת וקדושה מכל יוצ"ח כאחד
אל תוך ביתך להנחם ברכה, עיד נוכח בקרוב לבואת מלכא משיחא אמנ סלה

המנגנים בכבוד והוקרה לעמך שמו באהבה
הנהלת המוסדות בארה"ב

קול תפילה

אמרות קודש בעניני תפילה נאמרים על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

בזמן הזה התפילה היא במקום ביכורים

והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך וכו' ולקחת מראשית כל פרי וכו' ושמת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר ה' וכו', הנה התורה היא נצחית, ומאחר שאין הביכורים נוהגין עכשיו בשעה זו, על כן עכשיו בזמן הזה קאי על מעלת התפילה בכוונה, וזהו שאמר הכתוב והיה כי תבוא אל הארץ, והיה לשון שמחה, כי תבוא אל הארץ העליונה, להביא בבוקר בבוקר, מראשית בכורי כל מתורה ותפילה, ועצה טוב לזה, שיתעלה לרצון לפני אדון כל, גמר אומר ושמת בטנא, ר"ל טעמים נקודות אצותיות, כלומר בכוונה שלומה בכל פרטותיה, ואז והלכת אל המקום אשר יבחר ה' וכו', פ"י שיתקבל ברחמים וברצון לפני שומע תפילה.

(נאמט המיס)

כשמתפללין בכוונה מעלין כל התפילות שלא עלו עד אז

והיתה נבלתך למאכל לכל עוף השמים, פעם אחת הייתי שובת בשבת פרשה זו, אצל הר"צ ר' ישראל דוב זל"ה אבד"ק יאשניצא בעל המחבר ספר רביד הזהב, ואמר בשם הר"ק הנורא הנגיד מקאונץ זצ"ל, שכאשר שמע פסוק זה מפי הקורא שאג בקול ואמר רבש"ע מתי אגיע לפסוק זה, ואחר כך בשבתו על השלחן בסעודת שחרית, אמר כוונתו ב' פסוק זה, כי התפילות צריכים להיות בדחילו ורחימו ובכוונה רצויה, אז נקראת תפילה כשירה, ואם ח"ו אינם בכוונה ורעת שלימה נקראת נבילה, והשומע תפלת כל פה מרחם על הבריות, ונותן בלב האדם התעוררות דלשלא להתפלל בכוונה כראוי, אז התפילה עלויות כראוי, ונאחזין עמה כל התפילות שהיו מונחין בבזיון כולן יחד למכון שבתם להיות עטרה ליוצרים, וזהו הפירוש והיתה נבלתך היית התפילות פוסלות, לעוף השמים שיעופו אל ארובות השמים, ע"כ וסיים הוא ז"ל גם סוף הפסוק מה שכתוב אחריו, ולבהמת הארץ ואין מחריד, כלומר אם אינו מתפלל בשום פעם כראוי, בכוונה, אז התפילות נופלין להקליפות רחמנא ליצלן הנקראים בהמת הארץ, וזה שאמר הכתוב ולבהמת הארץ אימתי יהיו באין מחריד באם אין מחריד לעולם להתפלל כדת כראוי. (מנשר טוב)

עניית אמן

ואמרו כל העם אמן, מל"א פניהם קלון, סופי תיבות אמן, בא לומר כמה קלון וחרפה יגיע לעלמא דאתי למי שאינו עונה אמן, כי מה עבודה היא, ומה יענה ליום פקידה, כשישאלו אותו מדוע לא ענית אמן, ויש לפרש גם סיפא דקרא ויבקשו שמך ה', דהיינו שיכווננו בעניית אמן לייחד שמך, הרי"ה אדני"י גימ' אמ"ן. (קצין העני)

אמר רב אסי בית הכנסת שמחשנין בו חשבונות מלינין בו את המת, מלינין סלקא דעתך לא סניא דלאו הכי אלא לסוף שלינו בו מת מצוה, ופרש"י לסוף שימותו בעיר מתים שאין להם קוברין.

מילה דף כ"ח ע"ב

בספר הפרדס שער ערכי הכינויים (פרק נא) איתא דהשכינה נקראת שמן משחת קודש, כי נמשכת מבחינת חכמה עילאה, וכמו שמן שנופל על הבגד נשאר רישומו לעלם, כך כל דבר שבקדושה עושה רושם לעולם, וכך כביכול כל מקום ששרתה שכינה נשאר רושם כמו כותל המערבי (עיין שמו"ר ב, ב) וכו', ולכן אדם העומד להתפלל ואינו יכול להתפלל, עצה לזה שיזכור התפילה שהתפלל באיזה פעם שנראה לו שהתפלל היטב, וכדאי נשאר שם רשימו מאותה תפילה ועי"ז יוכל גם עכשיו להתפלל, וענין הרשימו, כי אותו מקום שהיה שם השראת השכינה מתאוה מאד שנית לדבר זה, ועי"ז ממשיך עוד מדריגה גבוהה יותר מהראשונה.

אמרי פנחס

ועיין בהקדמה של סידור האר"י ז"ל וז"ל שם ואוי להם כי גמלו לנפשם רעה המדברין כלל ועיקר בבית הכנסת אפילו אחר זמן תפלה ואפילו בדברי מוסר ויראת שמים עד אחר יציאה מבית הכנסת אולי ימשכו לדברי חול, וכאור פרשת תרומה האריך מאוד בעונשו ע"כ.

ספר מורא מקד ש לרב י"ב

לעי"נ האה"ח

מרת **דבורה דאסקאל ע"ה**

ב"ד שלמה יודא ז"ל

נלב"ע ח' אדר תש"ע

זיער שבת מירון

שע"י קהל יטב לב ד'סאטמאר ב"ב

בראשות מורינע הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א

סידורו של שבת

- ❖ טועמיה בערב שב"ק: משעה 4.00 עד שעה 5.00 באולם של הרב שטערן
- ❖ תפילת מנחה ערש"ק: בשעה 7.00 באולם

לאחמ"כ נשמע דברי פתיחה והתעוררות לכבוד השבת המרומם
מאת מורינע הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
 ואח"כ ברנעה נעלה במערת הרשב"י לקבל פני שבת מלכתא

- ❖ לאחמ"כ תתקיים סעודתא דהקל תפוחין ברוב עם באולם
- ❖ אחרי הסעודה תתקיים "שבת אחים" בצוותא חדא
- ❖ בצפרא דשבתא תתקיים אמירת תהילים בצוותא בשעה 6.45
- ❖ תפילת שחרית בשעה 9.00 במערת הרשב"י
- ❖ לאחמ"כ תתקיים סעודתא דעתקא קדישא באולם
- ❖ אחה"צ תתקיים אמירת תהילים בצוותא בשעה 4.45
- ❖ תפילת מנחה: בשעה 6.50 במערת הרשב"י

ואח"כ תיערך הסעודת רעוא דרעוין בהתלהבות עילאה באולם

במוצאי שב"ק מיד אחרי הבדלה תתקיים הגיגת תגלחת ילדי אנ"ש שיחיו
 וריקודין של מצוה בתופים ובמחולות ובהמון חוגג
 לכבוד התנא האלוקי הרשב"י ז"ע ועכ"א

האוסטובוסים יוצאים ממירון במוצש"ק חצי שעה אחרי הריקודין

המקבלים פניכם בברכת שבתא טבא
 ועד שבת מירון

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

ע"י שמירת שבת זוכים לארץ ישראל

והי' כי תבוא אל הארץ וגו', נ"ל להמשיך פ' זו לסוף פר' כי תצא דאמר ריא"ר במס' שבת ק"ח אלמלי שמרו ישראל שבת ראשונה לא שלטה בהם אומה ולשון שנאמר ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט וכתיב בתרי' ויבא עמלק לפי"ז שמירת שבת היא חרב פיפיות נגד עמלק, ומצינו דא"י בבח"ל שבת דכמו השבת באמצע שבעת הימים דה"ו לפני שבת אב"ג אחר שבת והשבת באמצע כן א"י באמצע העולם ומי ששומר את השבת שהוא באמצע השבוע זה זוכה לבא לא"י שהיא באמצע העולם, וא"כ מובן ההמשך דפ' כי תצא מסיימת בכ' זכור את אשר עשה לך עמלק ובמה יזכור ממלחמת עמלק ע"י מצות שבת דע"י הילול שבת בא עמלק וכ' מחה תמחה את זכר עמלק ואח"ז כ' מתחת השמים לא ס"ת של ג' תיבות אלו אמת המרמז על שבת כדכ' בזוה"ק יתרו אר"י מאי דכתיב תתן אמת ליעקב כמה דאת אמר ושמרו בני"י את השבת, ובירושלמי רפ"ד דמאי אמר שאפי' ע"ה דובר אמת בשבת וגם אמת מ"ק ט' כמו מ"ק של שבת, וז"ש אח"כ והי' כי תבוא אל הארץ דא"י בשבת תלי'.

(זכור ושמור)

ע"י השבת מעבירין ממנו עול מלכות ועול ד"א

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, אפשר לומר רמז ש"ם ר"ת שבת מילה כידוע שב' אותיות נאמנים צריך להיות לברי ישראל ובחול הם תפילין ומילה, ומזה דרשו רז"ל (ברכות ו.) וראו וכו' כי שם וכו' אלו תפילין שבראש, והענין לדעתי פשוט כי כל המקבל עליו עול תורה והיינו עול מלכות שמים מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ (אבות פ"ג מ"ה) ובתפילין שמורה קבלת עול מלכותו יתברך עלינו, ומילה הוא חותם חתים לעבד למלכו של עולם יתברך שמו, ובשבת גם כן שבת ומילה, כי שבת היא אות, כי ששת ימים עשה וכו' הוא יתברך קונה שמים וארץ, ועל כן ויראו ממך. ואפשר לתת רמז זכור א"ת יום השבת לקדשו (שמות כ' מ) א"ת ר"ת אות תפילין, ר"ל מה שחבול עושה מצות תפילין אות זה יום השבת לקדשו אם מקדש השבת כראוי עושה זה פעולתו תמורת אות של תפילין.

(שבט מיהודה)

כל הברכות תלויין ובאין בזכות השבת

בפסוק ובאו עליך כל הברכה האלה והשיגוך כי תשמעו

בקול ה' אלקיך. כל הברכות הוא שורש הברכות. כדאיתא בזוה"ק על ברכת השבת כיון דלא אשתכח בי' מזונא מה ברכתא אשתכח בי' אלא כולה ברכאין בשביעאי תליין כו'. ולכן פורט הכ' אח"כ ששה ברכות פרטיות ברוך בעיר בשדה פרי בטנך טנאך בבואך בצאתך. מול ששת ימי המעשה. אבל כל הברכות הוא שורש הברכות והוא ברכת שבת שאין הכל מוכנים לקבל אלה הברכות רק בני"י בכח התורה. כי תשמע בקול כו' עי"ז והשיגוך כמ"ש את הברכה א' תשמעו כמ"ש מזה בפ' ראה. [וייתכן לומר כי בעבור זה אומרים אלה הברכות במוש"ק. ושוב מצאתי מזה בסידור ר' הירץ ז"ל במש"ק שם].

(שפת אמת)

בשבת באים לידי אהבת ה' ולשמירת כל התורה

היום הזה וגו' את ה' האמרת היום וגו', כבר עמדו חז"ל והמפרשים במ"ש היום הזה דהא באמת לא נצטוו אז ביום הלז רק בהר סיני נצטוו עוד לעשות את החוקים האלה וגם עוד רבו הדקדוקים ובספר חמ"א פירוש וזת"ד, וי"ל בזה עפמ"ש במהרש"א בגיטין דנ"ו דהאי כתוב רומז על מצות שבת שהוא אות ביני וביניכם שאנו שובתים בו שהוא ית' שבת במעשה בראשית עכ"ל המהרש"א, וכיון שהדברים האלו נארמו על השבת שפיר י"ל הענין כיון שבת שורש מדת אהבה וכמו שאומרים בשבת בתפלה באהבה וגם באהבה וברצון, ובשבת באים למדת אהבת ה' וכמ"ש בבב"י בשם הה"ק מהרצ"ה מזדיטשוב זי"ע אהבה בכל לב אהבה בכל נפש אהבה בכל מאד עולה שבת, וגם שבת שורש שמירת היסוד מדת השביעית מבינה כמ"ש בשערי אורה ובמקובלים הראשונים וזהו היום זה רומז ליסוד כמ"ש בכונת תיקון חצות עה"כ על זה הי' דוה לבנו היינו היום הזה הידוע יום השבת שרומז ליסוד [וז"ש היום הזה מצוך לעשות וגו' כי לכ"ע בשבת ניתנה תורה ע"כ באמת נצטוו במ"ת ביום הזה בשבת] וגם ממנו באים לאהבת ה' בכל לב ונפש ומאד כנזכר ע"כ מזהיר בזה ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך שנשמור עי"ז מצותיו בכל ימות השבוע בכל לב ונפש מחמת אהבתו יתב, חז"ש את ה' האמרת היום וה' האמריך היום לשון אהבה כתרנומו ית ה' חטבת וה' חטבך יומא דין וכמשארז"ל, וגם שהוא רומז הכ' הלז לשבת כנז' במהרש"א, והוא אהבתו ית' בחטיבה א' בעולם וקישורו אלינו וזהו שאמר להיות לו לעם סגולה כאשר דיבר לך ולשמור כל מצוותיו.

(זכור ושמור)

מזמור לתודה

מריחוק מקום וקירוב ליבאה, נשגר בזה ברכת הודאה, קדם מע"כ האי גברא יקירא, רודף צדקה וחסד תדירא, נודע לעוז ולתפארה, משליך עצמו מנגד לבוא בעזרת כוללינו המעטירה, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה, בעין יפה ובמידה גדושה, נערץ ואהוב על כל יודעיו ומכיריו, שמו הטוב בפעליו הכבירים הולכים לפניו,

הלא הוא ידידינו ומכובדינו היקר והמפואר

מזה"ר יושע בער שווארץ הי"ו

על אשר נאות לבקשת הגה"צ נשיא כוללינו שליט"א
ופתח ביתו לרווחה בסבר פנים יפות ובהתמסרות עצומה ונפלאה
לערוך מסיבה נהדרה לטובת כוללינו הק'

צרופה בזה ברכתינו המרובה, בכל לשון של הודאה וחיבה, שבשכר פעולותיו הכבירים למען כוללינו יזכה לרב תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וישכיל ויצליח בעבודתו הקדושה, לעמוד לימינינו לרומם קרנינו במידה גדושה, ובשכר זאת יתברך בכל ברכאן דנפישא, וכל טוב סלה.

החותמים לפען שמו באהבה והערכה

אסירי התודה והברכה

הנהלת הכולל

רבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

שהביאו לבית הבחירה בזה הוא מקיים מצות הבורא בינו לבין קונו, ובמה ששימח אחרים ונהנו אחרים מטובו אשר הנחילו היא, בזה מגיע לו שכר בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב, ועיי' אומר וברך את עמך.

(עצי חיים)

☆

לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי. ולכאורה יש להבין הלא אדרבא טוב עשה בזה שלא שכח לקיים ציווי ה', ואפ"ל עפ"י"ד הרחיק מניקלשבורג לפרש כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם, והנה אם האדם חוטא לפני הקב"ה אבל הטאתו נגדו תמיד להתחרט ולשוב עליו, אז הקב"ה משכחה ונמחה החטא, אולם אם לאחר שעשה החטא הוא שוכחה, אז הקב"ה זוכרה ונרשם בספר הזכרונות, וכן להיפך כשעשה מצוה ואחר שעשה המצוה שוכחה כאילו לא עשה המצוה, לאשר מכיר בחסרונו שעדיין קיצר וגרע במצות הבורא משיעור הראוי, אז המצוה ההיא רצויה לפני הקב"ה וזוכרה, אולם אם דרכו ישר בעיניו, ולאחר שעשה מצוה הוא מדמה בדעתו כי יצא ידי חובתו כראוי, ומתנשא בלבו לכל ימיש מזכרונו כי עשה רצון המקום, מצוה זו לא פרתה לעילא, וכביכול הוא משכחה לפניו, וזהו הכוונה כי זוכר על הנשכחות אתה הוא מעולם, שהקב"ה זוכר רק מה שהאדם שוכח עיי"ב, ועל זה מתוודה האדם כאשר מביא הביכורים לא עברתי ממצותיך, אולם החסרון הוא ולא שכחתי שהרי כאשר האדם מקיים מצוה צריך לשכוח שקיימה ואל יתנאה בה, ועיי"ב מתוודה על שנתנאה. **(דברי יואל)**

איי"כ אין שלוח והשקט רק ההיפך, כי מן ההכרח להעמיד עליהם מלך קשה כדי לעורר לבם לשוב אל ה', משא"כ אם נמשלו לזית דכמו הזית צף למעלה ואינו מעורב בשום משקה כניל וכיון שכן אי"צ לכתושה, וזשיה ונתנד היא עליון על כל גויי הארץ, שתהיי צף מלמעלה ומובדל ומופרש מהם בכל הענינים ולא תצטרך לכתושה להיות שרוי בצער ויסורים בשביל להבדיל אותך מהם, אלא אדרבא ובאו עליך כל הברכות והשגן, ועיי"ב הסמך לכאן במדרש דברי הכתוב לריח שמנדך טובים שמן תורק שמך, ר"ל למעלותא נמשלו ישראל לשמן שצף מלמעלה ואינם צריכים לכתושה, ועיי"ב עלמות אהבוך אלו אהייע כמו שפירשיי, שתשב כמח בדד ושאנן בשלוח והשקט.

☆

שמעתי בקול ה' ופירשיי הבאתי לבית הבחירה עשיתי ככל אשר צויתני שמתתי ושימחתי אחרים בו השקיפה ממעון קדשך, ונראה בהקדם מה שפ"י הרמב"ם אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב, הענין המצות נחלקין על שני חלקים חלק האי במצות המיוחדות בינו לבין קונו כגון ציצית ותפילין, וחלק השני היינו במצות התלויות בתועלת בני אדם כגון אזהרה על הגניבה וכו', וכשיעשה אדם מצות המיוחדות לנפשו יקבל שכר עליהם לעוה"ב וכשיעשה מצות התלויות בתועלת בני אדם תחשב לו לצדקה מצד המצוה, וימצא טובה בעוה"ז בעבור שנהג הטובה בין בני אדם ע"ש, וזהו יתבאר בהמביא וקורא פרשת הביכורים אומר דמה

והיה כי תבא אל הארץ וגוי וירשתה וישבתה בה. יוכן בהקדם דברי הנמי כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בנחמתה, שהמתאבל צריך להאמין אמונה שלימה הזוקה כאילו כבר היה הדבר למראה עיניו, וזייש כל על ירושלים, הקביה נוסח בלבו אמונת אמת עד שזוכה שרואה לבו תיכף בנחמתה ומה שיהיה כאילו כבר היה לנגד עיניו, ועיי"ד שפ"י השליה עתידין ישראל שיאמרו שירה לעת"ל, כלומר שיאמרו שירה על מה שעתי"ל אהיי"כ ואיי"כ ישיש וישמח בעת האבל למען העתיד, וזה שאמר והיה לשון שמחה שתשמח כי תבא אל הארץ, בזכות זה תזכה וירשתה וישבת בה. **(ייטב לב)**

☆

ונתנד היא עליון על כל גויי הארץ ובאו עליך כל הברכות. יבואר עפ"י מ"ש בתפלה למשה עה"פ ואני כזית רענן בבית אלקים, דאיתא במדרש יפה תואר פרי זית קרא ה' שמך, למה נמשלו ישראל לזית מה זית אינו מוציא שמנו אלא עיי"ב כתישה אף ישראל וכו', ד"א מה שמן צף מלמעלה ואינו מתערב בשום משקה וכו', וכל אי מישראל יש לו הבחירה אם שיהיה נבדל מהארה"ע בכל הענינים אי"כ נתקיים בזה קריאת שם פרי זית שקרא ה' שמו ואיי"צ לכתושה, משא"כ כשאינו נבדל ומתדמה להם אי"כ בהכרח צריך לכתושה, וזהו ואני כזית ר"ל בזה נמשל איש הישראלי לזית במה שהוא רענן מושרש בבית אלקים והיינו מובדל ומופרש מארה"ע ואיי"כ אי"צ לכתושה עיי"ב, והנה אם היו ישראל נמשלו לזית דכמו זית אינו מוציא שמנו אלא עיי"ב כתישה

וועד שבת מירון
 שע"י קהל יטב לב דיסטמאר ב"ב
 בראשות מורינו הגה"צ ראש ישיבתינו שליט"א

מפי עוללים ויונקים יסדת עוז

שמחים אנו להודיע בזה כי כבשנים שעברו
 גם השנה יהי אי"ה

סדר מיוחד ומאורגן לילדי התשב"ר
הבאים למירון עם הוריהם
 בסדרי התפילות של שב"ק ובאמירת תהלים

סעודות השב"ק יתקיימו
באולם מיוחד לתלמידי הת"ת

תחת פיקוח המלמדים שיחיו

בכבוד רב

וועד שבת מירון

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה

סיפר הרה"ק ר' חנוך העניך הכהן מאלכסנדר זי"ע: מעשה בכפרי אחד שהיה לו בן שלא רצה בשום אופן ללמוד תורה, ואמנם לא ידע צורת אות אחת, פע"א נסע הכפרי העירה, הביא משם מלמד והבטיח לו שכר הגון על מנת שילמדו את בנו צורת אות, טרח המלמד ועמל קשות זמן מרובה, עד שלימד לבן הכפרי את האל"ף ב"ית עם הנקודות, לימים בא האב לבחון את בנו, לראות אם אמנם יודע הוא את התורה שלמד, הראה לו המלמד על האותיות והנער השיב כהלכה: אל"ף, ב"ית, גימ"ל... אח"כ המשיך ושאל: מה יש מתחת לאלף, מתחת לבית. והנער השיב כהוגן, עד שהגיעו לאות ה"א, שאל המלמד את הנער: מה מתחת לה"א: שתק הנער ולא ענה מאומה, לא הועילו בקשותיהם של המלמד ושל האב והנער התעקש ולא פצה את פיו, חרה אפו של האב על הבן העיקש, נטל מקל בידו ועמד להלקותו מלקות הגונות, כיון שראה הבן כך, נענה ואמר: אבא, אם אתה אומר להלקותיני אחיה מוכרח איפוא לגלות את הדבר: מתחת לה"י (מאכל הבהמה "שחת" נקרא כן) טמון העגל הגנוב... או אז נתברר שהאב גנב עגל והטמינו מתחת לערימת השחת, וצויה על כל בני הבית לבל יגלו לאיש את הדבר, לפיכך התעקש הבן ולא רצה לגלות מה נמצא מתחת לה"א אשר בסידור, וסיים הרה"ק מאלכסנדר זי"ע ואמר: שזה יש לרמז בפסוק "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה" - תחת, פי' אותה הסיבה אשר מ"תחת" לזה שלא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה [כדרך שאומרים מאחורי מעשה פלוני ישנה סיבה פלונית] היא היא אשר בגללה תיענש, כי אפילו אם בעד עצם הדבר שלא עבדת את ה"א בשמחה עדיין אינך ראוי כל כך לעונש, אולם ראוי אתה לעונש בעד המעשה אשר עשית לפני כן, והיא אשר גרמה לכך שתינטל ממך השמחה לעבודת השי"ת, כי אם אינך יכול לעבוד את ה' בשמחה, ברור שמשוהו גרם לכך, והיא סימן שאיזה גניבה מסתתרת מתחת לזה... (חשבה לטובה)

לא עבדת את ה"א בשמחה ובטוב לבב

בעת גזירת המלכודים ברוסיה, שגזרו לשנות המלכודים וללבוש כבגדי הגוים, קם איש אחד, שהיה המתחיל בדבר, ולבש בגדים חדשים כמצווה מפי השלטונות, ובא אל הרה"ק ר' משה צבי מסאווריאן זי"ע בלב שמחה, אמר הרה"ק מסאווריאן, שעתה נתיישב לו מאי דכתיב בתורתינו

הק' שכל העונשים הקשים מנשוא שבתוכחה באים על אשר 'לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב', שנראה ממשמעות הכתוב שעבדו את ה', אך לא משמחה ובטוב לבב, והיה תמוה לו - למה יבואו גזירות קשות אלו שבתוכחה על העדר השמחה שבעבודת ה'. אלא יש לומר שפירושם של הדברים כך הם, שבאמת אינם עובדים את ה' כלל וכלל, אך על העדר העבודה בלבד עדיין יש להמליץ שמקושי הגזירות המוטלות עליהם ע"י השלטונות ראש כל עמם ואנוסים הם להתבטל מעבודת ה', אולם כאשר אינם נעצבים אל ליבם על קושי גזירות אלו, ולא עוד אלא ששמחים בדבר, הרי שוב אין להמלצה זו מקום לחול, ועל כך באה התוכחה הקשה, וזהו: תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך, והיה לך להיות נעצב על זה, ולא די שלא עבדת אלא שעוד היית שרוי בשמחה ובטוב לבב. (ליקוטי שושנים)

ואין קונה

איש עני אחד הגון רצה להדפיס את אחד מחיבורי הרה"ק ר' שלמה קלוגר זי"ע ונסע עם הספר על המדינה, לקבץ מעות קדימה ולהדפיסו, ולרוב הפצרתו נעתר אליו, נכמרו רחמיו עליו, האיש ההוא שם לדרך פעמיו, אכן לא הצליח בדרכו ולא קיבץ מעות די צורך ההדפסה, ויצר לו מאוד, ויבוא לפני רב גדול מפורסם אחד, וישפוך את מרי שיחו, ויאמר כי נפלא הדבר בעיניו בראותו כי בכל מקום בואו מוקטר ומוגש לשמו הטהור של המחבר פאר וכבוד, וכל אנשי תבל מזכירים את שמו בחרדת קודש, וכל ספרי דבי רב יקרים וחביבים מאוד ועל כפים ישאום, ומדוע עלה הגורל על ספר זה שלא זכה בחותמים, ויאמר לו הרב גם בעיני יפלא הדבר, ויבקש הרב מאת האיש להראות לו את החיבור להשים עיניו בו, ויפתח את הספר וימצא כתוב בפרשת כי תבוא ביאור על הפסוק "והתמכרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות ואין קונה, אלה דברי הברית" ויש להבין הסמיכות, וכתב: "הנה בעוה"ר ימים באים קודם ביאת המשיח אשר קרן התורה ישפל עד שישע איש עם ספר חדש למוכרו ולא ימצא שום קונה עליו, ודבר זה מרומז בתורה "והתמכרתם שם לעבדים ולשפחות ואין קונה אלה דברי הברית" שלא ירצה שום איש לקנות את דברי התורה" עכ"ל. ויאמר לו הרב: עתה נפתרה חידתנו, יען כי בחיבור זה נפיק מפומיה דרב המחבר הק' כי אין קונה שום ספר בימים הבאים, נתקיימו דבריו הק' בספר הזה, שלא רבו החותמים עליו. (אוצר שיחות חכמים)

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנות"ק על טהרת הקודש

פרשת כי תבוא

נו"ה שנחה פנחס פריעדמאן הי"ו
המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

נו"ה שמואל מרדכי שטיין הי"ו
המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מוה"ר גדלי פאלקאוויטש הי"ו
המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

נו"ה ישעי' בנימין שפילמאן הי"ו
המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

נו"ה מנחם הירש הי"ו
המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

נו"ה יצחק נפתלי זאגן הי"ו
המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

נו"ה אהרן פרענקל הי"ו
המלמד: הר"ר חיים הירש שליט"א
והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

נו"ה יוסף אשר געלב הי"ו
המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

נו"ה מנחם דוד מאשקאוויטש גי"ו
המלמד: הר"ר שמואל אלטער נבעט שליט"א

נו"ה ליפא פרידריך הי"ו
המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א
והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

נו"ה פנחס ווייס הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

נו"ה לייביש טייטלבוים הי"ו
המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

נו"ה יואל פיש הי"ו
המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

נוה"ר מרדכי יונה ווידער הי"ו
המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
והר"ר דוד שלמה וואנחאקער שליט"א

נו"ה עקיבא הירש הי"ו
המלמדים:

הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א
הר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

נו"ה ליפא זאב לאנדא הי"ו
המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

הרב מנחם זאב שטערן שליט"א
המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

נו"ה משה אייזדארפער הי"ו
המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

נו"ה משה באסול הי"ו
המלמדים: הר"ר עזרא נבעט שליט"א
והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאיהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד
שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

השבת, ובזה יובנו דברי המדרש: ושמחת בכל הטוב אין טוב אלא תורה, דהיינו ללמוד כל היום וכו' אליעזר שאומר כולו לה, אך אם כן תקשה באיזה זכות יוכלו להתעשר הלא עי"ז לא תוכל לכבד ולענג את השבת כראוי, לכס משה מהייר לישאל עשר תעשר, עשר בשביל שתתעשר.

☆

גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת. ובמדרש אי זו מיתת צדיקים, וכבר נאמרו בה הרבה ביאורים ליתן רמז במקרא על הדרשה הזאת. ויל"פ דהנה בכל ספר מחמשה חומשי תורה תמצא כתוב מיתת צדיקים, בספר בראשית נאמר מיתת נח ומיתת האבות, בספר שמות נאמר וימת יוסף וכל אחיו, בספר ויקרא נאמר מיתת נדב ואביוהו, בספר במדבר נאמר מיתת אהרן ומרים, אבל בספר דברים לא נזכרה מיתת שום צדיק (הגם שנאמר בסוף הספר וימת שם משה, יש שתי תשובות בדבר חזק, שבעת שאמר להם משה רבינו ע"ה פרשה זו עדיין לא היה מת, ושנית, הלא האיש משה עניו מאד ובודאי לא החזיק את עצמו לצדיק, וזה"ל גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת דייקא בספר דברים וזו היא מיתת צדיקים.

☆

או יאמר דהנה באמת מיתת צדיקים אין יכולה ליכתב בתוכה דאין לה מקום לא בתחילה ולא בסוף, דאיתא בגמ' (בבא בתרא ה:) דבפורעניות וקללות כל המאוחר בפסוק קשה מחבירו, והנה אמרו חז"ל (בבא קמא ט.) עה"פ כי מפני הרעה נאסף הצדיק שהצדיק מת כדי שלא יראה ברעה העתידה לבוא עי"ש, וא"כ איפוא נכתוב מיתת צדיקים בתוכה, אי נכתוב בתחילה יהא נראה דמיתת צדיקים היא הקלה שבקללות כנ"ל, ובאמת היא שקולה כשריפת בית המקדש כדאיתא בגמ' (ראש השנה י"ח), ואי נכתוב לבסוף יהא משמע דכל התוכחות והקללות באו בימי הצדיק וא"כ מת, ובאמת אין כן כי מפני הרעה נאסף הצדיק כדי שלא יראה ברעה, ולכן אינה יכולה ליכתב מיתת צדיקים בהתוכה, וז"ש גם חלי וכל מכה אשר לא כתובה בספר התורה הזאת זו מיתת צדיקים, דהוא מכה אשר אין יכולה ליכתב. (קהלת יצחק)

☆

עוד יתבאר עפ"י דאי' בגמ' (גיטין ג.) דבר תורה בעל חוב בויבורית, שנאמר "בחון תעמוד והאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העובט החוצה" מה דרבו של איש להוציא פחות שבכלים, עי"ש. נמצא דלפי מה שכתוב בספר התורה הזאת דהיינו ספר דברים, דבעל חוב דינו בויבורית, א"כ מה שהקב"ה גובה חובו מן העידית, דהיינו ע"י מיתת צדיקים הוא להיפוך ממה שכתוב בספר התורה הזאת, וזהו גם כל חלי וכל מכה אשר לא כן כתוב בספר התורה הזאת דבעל חוב דינו בויבורית זו מיתת צדיקים, וכאמור.

ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוך. ובילקוט איתא אין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר עשר בשביל שתתעשר. וצ"ב. ויל"פ עפ"י"ש הגאון מוה"ר דוד דייטש וצ"ל לפרש הפסוק שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך ולכאורה קשה לדברי חז"ל שמפרשים הפסוק שעשו יששכר וזבולון שותפות ביניהם הול"ל שמח זבולון בעסקך והלשון בצאתך אינו מובן, אמנם יל"פ דהנה באופן שותפותם שנטל זבולון חלק מהתורה של יששכר א"כ ביום מחר בעת שיבואו על שכרם בגן עדן העליון יתוספו הזכויות לזבולון, למשל אם למד יששכר ששה פעמים ש"ס ופוסקים יזקק לזכותו של זבולון כאילו למד שלש פעמים ש"ס ופוסקים לפי שעל ידו למד חבירו ששה פעמים ש"ס וכדין כל שותפות פלגא עלי ופלגא עלך וכדין הוא שיטל שכרו, ואז יגיע שמחה גדולה לזבולון מה שלא עלה על לבו מקודם, וביששכר נהפוך הוא שכל עוד שמייע את עצמו על התורה בהאי עלמא הוא שמח בלבו שזכה לתורה ולגדולה במקום אחד, מפני שזבולון נתן לו כדי מחסורו אשר יחסר לו, אמנם ביום מחר כשיבואו על שכרו פותחין ממנו מחצה כדי לתת לזבולון שהחזיקו ויטבה לו משכרו, ולכן דייק ואמר שמח זבולון בצאתך דייקא היינו בצאתך מן העולם, ויששכר באהלך דייקא, אבל בצאתו נוטלין משכרו חלק להעשיר המחזיק, ולכן מה טוב ומה נעים שיהיה הת"ח עשיר בעצמו ולא יצטרך לתת מתורתו לאחרים וישאר עם כל התורה שלמד, ולפ"ז יתבאר מאמא"ה"כ ושמחת בכל הטוב בכל דייקא ואין טוב אלא תורה שיוכה לשמוח בכל התורה שלמד ולא רק במקצת ולפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר בשביל שתתעשר ולא תצטרך לעשיר אחר וזולתך שיחזיק אותך ועי"ז תוכל לשמוח בכל הטוב בעצמך.

☆

או יאמר עפ"י"מ דאיתא במדרש (רבה פ"ר עקב) שאם אין מעשרין כראוי אזי העכברים אוכלים ממנו, ואיתא בגמ' (חוריות) האוכל ממה שעכבר אוכל משכח תלמודו, וז"ש הכתוב לא עברתי ממצותיך היינו שנתתי מעשר כראוי ועי"ז לא שכחתי את התורה שלמדתי, ובזה יובן דברי המדרש ושמחת בכל הטוב אין טוב אלא תורה לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר והיינו דאם לא יעשר כראוי יאכלו העכברים ממנו, ועי"ז יגרם לשכחת התורה אבל כשיעשר יזכור וישמח בתורתו. (פנינים יקרים)

☆

עוד לאלוקי מילין עפ"י"מ דאיתא בגמ' (פסחים ס"ב:) כתוב אחד אומר "עצרת לה' אלוך, וכתוב אחד אומר עצרת תהיה לכם, ר"א סבר או כולו לה' או כולו לכם, ור"י סבר חלקהו חציו לה' וחציו לכם, עוד איתא בגמ' (שבת ק"ט.) עשירים שבא"י במה הם זוכין בשביל שמעשרין, שנאמר עשר תעשר עשר בשביל שתתעשר ושבשאר ארצות במה הם זוכין בשביל שמכבדים את

יעלה תחנונינו מערב

אין די שטובער פון אווערע מלמדים במוסדותינו

יטב לב בארה"ק

איז לידער

טונקל!!!

צוליב די פארלוידענע הכנסות פון די זאלן און מאטעל
איז מען איצט חודש אלול נאך
שולדיג דאס געהאלט פון חודש ניסן!

צוליב דעם איז ביי פילע פון זיי לידער:

פארלאשן די לעקטער
אפגעהאקט דאס וואסער
קענען נישט בארגן אין די גמ"ח'ן
קענען נישט אויפשרייבן אין גראסערי

דער מצב איז איום ונורא!!!

ויבא שועתינו מבוקר

מיר דארפן זיי
**ליכטיג
מאכן!!!**

א גאנץ יאר האבן מיר ב"ה געשיקט די תמיכות פונקטליך
**איצט פאר די ימים טובים
איז עס פיל וויכטיגער!**

כדי צו קענען אויסצאלן דאס געהאלט
וואס די ארטיגע מוסדות זענען שולדיג
פון עטליכע חדשים!!!

שליסט אייך אן מיט גרויסע סכומים, און קויפט אייך איין די געוואלדיגע סגולה פון
**אלקא
דמאיר עננו**

ובזכות זה זוכה זיין צו א זיס ליכטיג יאר

**ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים**

ודרשת והקרת

בענין ביכורים בשדה של שותפים

ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך
(כי תבוא ב' כ"ו)

כוונתו אפי' למ"ד ק"פ כקה"ג שלעולם לא בעי' שיהיו שלו לגבי כל התשמישים, מ"מ לגבי ביכורים שאני דבעי' שיהי' הקרקע שלו לכל מילי והטעם י"ל דהרי חזי' בגמ' (שם) דאילן הסמוך למיצר תוך ט"ז אמה אין מביאין ממנו ביכורים ופירש"י ותוס' דזהו משום דבעי' אשר תביא מארצך ובעי' שיהי' כל הגדולים מארצך ולא שיהי' יונק מאחרים (ושיעור יניקת האילן הוא ט"ז אמה) וה"נ הכא אע"פ שכיוון שיש לו קנין הגוף הקרקע לגבי יניקת הפירות דמשו"ה נחשב כקנין הגוף, מ"מ כיון שבעצם הקרקע נשאר למוכר מיני תשמישים שנמנעו מבעל האילן להשתמש בהם כגון לשטוח פירות, א"כ נמצא דגם להמוכר יש קנין פירות שהוא כקנין הגוף, וא"כ לגבי המוכר הוי גם ארצך, וא"כ לא יכול הלוקח להביא ביכורים כיוון שאין כל הגידולים מארצך, משא"כ לגבי מילת העבד דלא איכפת לן אם יש לאחרים קנין בהשפחה, דאעפ"כ כיון שלגבי בעל הוולד ג"כ קנוייה לו השפחה מצד ק"פ כקה"ג שפיר הוי כליד בית, והבן.

☆

וסברא זו מובא בשו"ת שאגת ארי' (סי' צ') דבגיטין (מח) פליגי רש"י ותוס' בענין ישראל ונכרי שיש להם שותפות בקרקע דלרש"י בכל משהו יש שותפות לשניהן, ולתוס' גם לפני חלוקה יש לכאור"א חלק של מחצה מסוים באותה שדה אלא כיון שאין יודעין איזה מחצה שייך להישראל, ע"כ צריכין להפריש ממקום אחר ורק בדרך זו אפשר להוציא מטבלו.

ותוס' שם הקשה על רש"י דאמר' דלמ"ד אחין שחלקו לקוחות כיון דאין ברירה וגם סובר דקנין פירות לאו כקנין הגוף לא משכחת דמייתי ביכורים אלא חד בר חד עד יהושע בן נון (דהיינו בן יחיד שאבותיו גם היו בן יחיד עד יהושע בן נון) והקשה לפירש"י שכל חטה שייך

בבבא בתרא (דף כו.) אמרי' בגמ' דהקונה אילן אחד אינו מביא וקורא, ובתורד"ה לא שש עשרה אמה וכו' הקשה למ"ד קנין פירות כקנין הגוף נהי דהקונה אילן אחד לא קנה קרקע לגמרי, מ"מ הרי הקרקע קנוייה לו ליניקת האילן ואית ליה קנין פירות, ומאי שנא ממוכר שדהו לפירות דמביא וקורא למ"ד קנין פירות כקנין הגוף ות"י בתוס' דשאני במוכר פירות קרקע קנוייה לו לכל דבר למשטח בה פירי אבל הכא גבי אילן אין לו אלא יניקה בלבד, עכ"ד התוס'.

ובמקור ברור הביא קושיא עצומה דבשבת (דף קלה.) אמרי' בגמ' שלקח שפחה ואח"כ נתעברה תחת רשותו הוי דינו של הילד כיליד בית שנימול לשמונה, אבל אם לקח שפחה וולדה עמו זו היא מקנת כסף שנימול ביום הראשון בעת הכנסו ברשות ישראל, אפי' אם לא עברו ח' ימים מיום הוולדו וילפי' מקרא, ופרכי' בגמ' יליד בית היכי משכחת להו שיהי' נימול ביום אחד א"ר ירמי' בלוקח שפחה לעוברה דאין חלק בהשפחה אלא בוולדה הוי דיני' כמקנת כסף, והקשו בגמ' הניחא למ"ד קנין פירות לאו כקנין הגוף אלא למ"ד קנין פירות כקנין הגוף אפי' אם אין קנין בהשפחה אלא בהוולד יהא דינו כילוד בית ולא כמקנת כסף ויהא נימול לח', עיי"ש בגמ'. נמצא מבואר מקושיית הגמ' דגם כשאינו קנוי לו רק לעוברה מ"מ נחשב כקנין הגוף, א"כ תקשי ה"נ אע"פ שאין קנוי לו הקרקע אלא ליניקה בלבד, מ"מ יהא נחשב כאילו הקרקע שלו, ויביא ביכורים ויקרא.

☆

והקהילת יעקב (עמ"ס ב"ב סי' י"ז) מיישב הקושיא דמש"כ התוס' "דכיון דאינה קנוייה לו אלא ליניקה בלבד שאני" אין כונתו דבעינן שיהי' קנוי לכל מיני תשמישים כדי שנוכל לומר קנין פירות כקה"ג, אלא

שניהם א"כ הרי אפי' למ"ד אין ברירה מ"מ דרי בכל חטה יש חלק שלו שמחוייב בבכורים, א"כ שפיר שייך שאחין שחלקו שכל א' מהן יכול שפיר להביא בכורים שהרי לרש"י מחצה וודאי שלו והמחצה השני יקדיש שלא יהיו חולין בעזרה ע"כ קו' תוס'.

והשאג"א כ' לתרץ כסברא הנזכרת דחזי' דאילן הסמוך למיצר אין מביאין בכורים כיון שאין כל הגידולים מארצך, וא"כ ה"נ אפי' לשיטת רש"י דאינם לקוחות אלא במחצה מ"מ כבר אי אפשר להביא בכורים ולקרות משום שאין כל הגידולים מארצך.

והמקור חיים (סי' תמ"ח ס"ק א') השיג ע"ז דהא מבואר בהדיא במס' חולין (קלה.) דשותפין חייבין בבכורים, ולא אמרי' דליכא כל הגדולים מארצך לכאנ"א.

והעמק יהושע מבאר ד' השאג"א שנאמרו בטוב טעם ודעת דבאחין שחלקו דלפירש"י דלמ"ד אין ברירה אינם שותפין אלא בקרקע, אבל הפירות הא שייכים רק לזה שהגיע שדה זו לחלקו, וכה"ג שפיר לא קרי נן ב"ה כל הגדולים מאדמתך, דמבואר בחולין (שם) לענין ראשית הגז בשותפין דכששניהם באותו חיוב קרינן ב"ה צאנך דכששניהם ביחד בצירוף יש צאנך וה"נ בבכורים היכא דשניהם שותפין בגוף ובפירות שפיר קרינן ביה כל הגידולים מארצך כיון דבצירוף שניהם ביחד איכא כל גידולים מאדמתך והם

וכסברא זו מובא בשו"ת רעק"א מהדו"ק (סי' ס"ו) לענין טלית של שותפין של ישראל עם נכרי אם חייב בציצית, דמילתא ה' נראה דפטור דלא מיקרי כסותך המיוחד לך.

אמנם כ' דאחר העיון נראה דלא דמי לראשית הגז דנכרי לאו בר חיובא וישראל בר חיובא והחיוב על שני השותפים כאחד, וכיון דחד מינייהו נכרי ע"כ פטור מראשית הגז משא"כ בציצית הגע בעצמך דהרי קי"ל ציצית חובת גברא ובשעה שאינו מתעטף ליכא חיובא להטיל בו ציצית, וא"כ טלית של שותפין ישראל כשאחד מתעטף בו יהי' פטור מציצית כיון דהשני אינו בר חיובא כיון דעכשיו אינו מתעטף בה, ואמאי קי"ל דטלית של שותפין חייב בציצית אלא עכ"ח דהחיוב מכח זה שמתעטף בה לבד, א"כ בשותפות עם נכרי הכי נמי יתחייב בציצית דמה לי שותף ישראל ומה לי שותף עכו"ם, ואפשר לחלק, וצ"ע, עיי"ש.

☆

- 1 קהילות אפטיילונגען 2 מודעות וחדשות
- 3 הוק-אפ'ס 4 דברות קודש 5 מסיכות
- 6 שיעורים ודרשות 7 חק וחז"ר 8 מערכת

718-504-2188 **ברוקלין**

845-537-6660 **קרית יואל**

845-694-4550 **מאנסי**

020-8002-9580 **לאנדאן**

0161-420-8878 **מאנטשעסטער**

קול
סאטמאר

שיעורי תורה • מסיבות
דברות קודש • מודעות ועוד

718-305-6942 212-444-9899

צו ספאנסערן \ אדווערטייזין רופט:
718.554.7519

718-305-6942 • 212-444-9899

חברת תהלים "תהילות יואל"

נתייסד ע"י כ"ק מרן דבינו הגה"ק שליט"א
בעת ביקורו עם אביו מרן דביה"ק בעל ברך משה זי"ע
קרית יואל - בני ברק

מפי עוללים ויונקים יסדת עזו

הננו להודיע בזה זמני אמירת תהלים לתשב"ד
בשב"ק המתאחדת באת"ק מירון

- ❖ בערב שב"ק בשעה 6:20 (חצי שעה לפני זמן הדלקת הנרות) יתאספו התלמידים לאמירת תהלים באולם של הרב שטערן.
- ❖ בשב"ק בבוקר בשעה 8:00 תתקיים חברת תהלים באולם.
- ❖ בשב"ק אחה"צ בשעה 5:30 יתאספו הילדים לאמירת תהלים בצוותא באולם.

הילדים שישתתפו בסדרי התהלים
יכנסו בהגרלות על פרסים יקרי ערך

הפרסים נתנדבו ע"י אורחינו היקר
מוה"ר יצחק דוב ווירצבערגער הי"ו

מוויליאמסבורג יע"א
לזכותו ולהצלחתו

זיה"ר שבזכות הבל פיהם של תשב"ד ימלא ה' כל משאלותינו לטובה ולברכה

בכבוד רב

הנהלת חברת תהלים

ביאור פסוקי התוכחה שבפר' כי תבוא ע"ד העבודה כי ממנו נקח לעבוד את ה'

ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה

מבוא

בעמדינו בימי הרחמים והרצון לפני בוא יום הדין הגדול והנורא, בבואינו לבאר את התוכחה, מן הראוי להתחיל בדברי הרה"ק התפארת שלמה בפרשתו, וז"ל: **יש לתת טעם בענין התוכחה מה שאנו קוראים בעת הזאת, שתכלה שנה וקללותיה, והוא כמו שאומרים ונשלמה פרים שפתינו, שאם ח"ו נגזר אשר לא טוב, הנה יצאנו חובותינו בקריאת הדברים האלה, וממילא יתהפכו לנו כולם לברכה, האמנם כי באמת ידוע כמ"ש בספרים כי כל התוכחות הם ברכות וכו'.** ומפרש שם לפי דרכו בקודש.

אמנם בשנה העעל"ט כבר הבאנו בארוכה עניני הברכות המרומזים בתוכחה מלוקט מספה"ק עך כל סדר התוכחה, וכדוגמתו ליקטנו גם בתוכחה שבפרשת בחוקותי, על כן אמרנו עתה להעתיק מה שמובא בספה"ק לפרש פסוקי התוכחה ע"ד מוסר בעניני עבודת ה', וממנו נקח לעבוד את ה'.

וזה פירוש והיה שמיך וגו' שלא תשער רק את אשר על ראשך. וכן הארץ אם לא תדע רק מה אשר תחתיך ולא תשער גדלות הארץ. אז יהיה השמים נחושת בלא השפעה וכן הארץ יהיה ברזל כי לא תגיע ליראת השם אבל כשתדע גדלות העולמות שאין מספר לגדודיו ולעולמות אין מספר כמו שמובא בזה"ק (שם), וגם השמים ושמי השמים ועולם העשיה אזי יגיע ליראת שמים כשידע מי ברא אלה. (משנת הרמ"ל)

והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העור באפלה ולא תצליח את דרכיך והיית אך עשוק וגזול כל הימים ואין מושיע:

שמעתי מהרה"ק מו"ה אלימלך מרודניק צצוק"ל, היינו שהתורה הקדושה מלמד אותנו שאפילו מי שהוא עושה מצות ומעשים טובים כל היום, יהיה ממשש תמיד במצותיו אם עשה אותם בשלימות כהלכתו, כמו אדם שעושה תשובה על עבירות גדולות בודאי לבו מתמרמר מאוד, כמו כן יתמרמר על שלא עשה בשלימות, וזה פירוש הכתוב והיית ממשש בצהרים, צהרים הוא מכוונה למצות כדכתיב (תהלים יט ט) מצות ה' ברא וגו' וממשש תמיד במצותיו כאשר ימשש העור באפלה, היינו הבעל עבירה בעבירות שעשה, ומדמה הבעל עבירה לעור שהולך באפלה, ולא תצליח וגו' היינו שידמה לך בעיניך שאין לך שום הצלחה בדרכי השם יתברך, והיית אך עשוק וגזול אתה כל היום ממצות ומעשים טובים, ואין מושיע היינו מתוך

ידבק ה' בך את הדבר:

ידבק ה' בך, פי' שתזכה להתדבק בהקב"ה, את הדבר לשון דיבור, היינו על ידי דיבורי תורה ותפילה. (חסד לאביהם)

יככה ה' בשחפת:

הזכיר כאן שבעה מיני פורעניות וכל אחת מהם כדאית לכלות האדם וכל שכן כל השבעה ואי אפשר לקבל כולם, אלא מכאן נראה שאינו אלא איום כדי לייסרם. ורבינו בחיי ז"ל כתב, יככה ה' בשחפת, הזכיר השם המיוחד ולא אמר אלהים וכו'. (שפתי חון)

והיו שמיך אשר על ראשך נחשת והארץ אשר

תחתיך ברזל:

וכי לא ידענו שהשמים הם על ראשך. אך שצריך כל אדם בכל רגע לשער גדולת הבורא ברוך הוא כמאמר (ישעי' מ, כו) שאו מרום עיניכם. וכן כתיב (משלי לא, כג) נודע בשערים בעלה וגו' ופירש בזה"ק (ח"א ק"ג). שכל אחד כפום שיעורין דיליה. וצריך לידע גדלות העולם העשיה וגדלות העולם האמצעי ועולם העליון היינו כמו שנאמר שאו מרום עיניכם. וגם עולם המלאכים בכלל זה אשר שכלו מגעת על כל פנים ואז יכול להגיע למעט יראת שמים ויתפעל וידע גדולת הבורא ב"ה יתברך מה שאין כן אם לא ידע גדולת העולם והיה קטן בעיניו.

אדם דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזולזלין בו וזהו התפילה, הרי דכרם רומז לתפילה, יין רומז לתורה בסוד הביאנו אל בית היין ודרשו ז"ל זה מרתף גדול של יין זה סיני, וזה שרמוזה תורה **כרמים תטע ועבדת**, שעיקר תראה לעבוד בתפילה, ואף שעי"ז יין לא תשתה ולא תאגור היינו שתפילה יימנע את עצמו לפעמים מן התורה, אל ישגיח עי"ז כי תאכלנו התולעת, היינו למה לעבודת התפילה עקריית יותר מתורה, כי בתורה בניקל שידבק התולעת שיהיה בפניות וגאות מצד היצר, אולם באשר גם שפך לבו בתפילה לפני המקום, אזי יצל מזה. (עטרת ישועה)

שתהיה תמיד בבחינת אין כנוצר לעיל, זאת יהיה לך למושיע, עד כאן. (אמרי שפר)

זרע רב תוציא השדה ומעט תאסף:

ויל"פ עפ"י אמרם ז"ל לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין להבטל ממנה, ולכאורה קשה וכי יש ה"א לאשר שלא יגמור אותו ולזאת לא יעשה כלום הלא אם ישכור האדם פועלים שכיר ים אף שהוא לא יגמור עכ"ז הוא צריך לעשות את שלו, אמנם לדעתנו הפירוש הוא כי למשל כשנותן אדם לאיזה אומן כסף או זהב לעשות ממנו כלי אז הרשות ביד האומן להיות בטל איזה יום כי הגם שיש לו זמן קבוע לגמור הכלי עכ"ז כיון שעליו אינו מוטל רק לגמור הכלי יוכל לומר אלך בטל ואח"כ אשתדל להיות מהיר במלאכתו לגמור על יום המוגבל משא"כ כשנותן לו דבר אשר אי אפשר שהאומן יגמור אותו רק ששכרו לעבוד אצלו איזה שבועות וכדומה אז אין באפשרי שיבטל איזה יום כמו כן בעסק התורה כיון שאין עליך המלאכה לגמור כי ארוכה מארץ מדה ואי אפשר לגומרה אף אם יחי' אדם אלף שנים וילמוד יום ולילה מעט הוא נגד דבר שהוא אין סוף ובלתי תכלית לזאת אי אפשר להבטל ממנה אף רגע אחת כי שכר אותך על משך שבעים שנה לעבוד ולא לגמרה וכמו שאמר הרב הצדיק ר' מיכל [מזלאטשוב] זי"ע אשר בלמדו בתורה לא יסתכל על מה שכבר למד רק יסתכל מה שיש לו עוד ללמוד וכמו שביארנו במ"א בהא דאמר ר"י מעולם לא אמרתי דבר וחזרתי לאחוריי היינו שלא למדתי תורה ולהסתכל לאחורי לראות כמה דפין שכבר למדתי ורק הסתכלתי לפני לראות מה שיש לי עוד ללמוד וזה **זרע רב תוציא השדה** היינו שתלמוד הרבה ותסגל הרב מעשים טובים ועכ"ז **מעט תאסף** הינו שאין בידך רק מעט כי נגד אין סוף הכל הוא מיעוט. (אמרי נועם)

הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד מטה מטה:

יש לפרש לדרכי עבודה, דהנה היצר"ר הוא בתוך האדם מיום הוולדו, והיצ"ט אינו בא רק כשנעשה בן י"ג, ולכן נקרא היצר"ר תושב, והיצ"ט נקרא גר, וצריך האדם להגביר היצ"ט על היצר"ר, וזה נקל לו אם יהיה בשפלות, וזהו הגר היינו היצ"ט אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה, שהוא יהיה אצלך למעלה, והיצר"ר יהיה ממילא למטה, וזה תשיג אם ואתה תרד מטה מטה, שתהיה בשפלות והבן. (אור מלא)

וקשה דבהברכה לא כתיב רק והיית רק למעלה לבד, והכא כתיב מעלה מעלה, וי"ל דידוע דעיקר בריאת העולם היה מצד החסד, עולם חסד יבנה (תהלים פט, ג) רק שצריכין ג"כ למדת הדין לכן נידון העולם במדת הרחמים, וזה הגר אשר בקרבך דהיינו מדת הדין יעלה עליך מעלה מעלה, דהעליונים יכולים להתקיים גם עפ"י דין, אבל ואתה דהוא החסד, תרד מטה מטה דהיינו החסד יתפשט עד קצה האחרון, ונמצא שהוא פ"י טוב לישראל, כמש"כ הבעל יו"ד מאמרות שכל הפר' נדרשת לטובה. (אך פרי תבואה)

ומעט תאסף, לאסיפה להניח לשנים אחרות תאסוף מעט, כדי שיהיו עיניך תלויות לה' יתברך ולא תבטח על המכונס לך. (שפתי כהן)

המלאך מט"ט ואלהיו יעשו מטעמים לאבינו שבשמים

ממעשינו הטובים

והיה נבלתך מאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ ואין מחריד, הנה נודע אשר המליצי יושר בעדינו לטובה בימי חפץ אלו ימי הרצון הבעל"ט, הן המה המלאכים מט"ט אליהו, וליעון שהמה היו בעוה"ז בגוף וראו צרכי עולם כי הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם, עי"כ אין להחריד עוד מהדין ומשפט כי בטח יצא לאור משפטינו ע"י המליצים הנ"ל העומדים לימין צדקינו, והנה איתא בתיקונים, עוף השמים יוליך את הקל דא מט"ט שהוא נקרא עוף השמים, וזהו והיה נבלתך מלשון נבול תבול היינו גודל מעשינו הטובים א שר אנהנו נבול מהעבודה הגדולה הלזו, והיה למאכיל לעוף השמים שהוא מט"ט כנ"ל, ולבהמת הארץ הוא אליהו כי בהמ"ה עולה אליהו והוא בחי' מלכות בחי' ארץ, וזהו ולהבמת הארץ, והמה יעשו מעשינו הטובים מטעמים לאבינו שבשמים, ועי"ז בטוחים אנהנו שיצא לאור משפטינו באין מחריד על מיעוטי מעשינו הטובים ה"ו ויסתום פי מסתיין ומטרג מאתנו, וזהו ואין מחריד. (עטרת ישועה)

כרמים תטע ועבדת ויין לא תשתה

ולא תאגר פי תאכלנו התלעת:

כרמים תטע ועבדת ויין לא תשתה ולא תאגור, רמוזה לנו תוה"ק בזה כי עיקר הוא התפלה בעיקתא דמשיחא, ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה, וכמ"ש בס' לפרש הקרא פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם תכתב זאת לדור אחרון, היינו שבעוה"ר בעקבתא דמשיחא בדור האחרון שאנו מטורדים בטרדת הפרנסה, העיקר הוא תשאר לנו אך כח התפילה, ועיין בספרי לזאת אפי' שעי" התפלה לפעמים מבטל מן התורה, אל ישגיח עי"ז כי עיקר עבודה הוא התפלה, והנה דרשו ז"ל על קרא כרום זלות לבנו

ובזיע, ודייקא לילה ויומם ע"ש הכתוב בשכב ובקומך, ואם גם זה לא תועיל אז ולא תאמין בחיך, שתשוב מה חיך, היום כאן ומחר בקבר והוא ענין זכירת יום המיתה, ועי"ז יהיה ניצול וינצח את היצה"ר, ע"כ ודפח"ח. (אור מלא)

**והיו חיך תלואים לך מנגד ופחדת לילה ויומם
ולא תאמין בחיך:**

והיו חיך תלואים לך מנגד, שתהיה מוכן ומזומן למסור נפשך על קידוש שמו ית', ותעבוד הש"ת במס"נ על התורה והעבודה, ופחדת יומם ולילה שיהיה לך יראה מהקב"ה, ולא תאמין בחיך, ע"ד ואל תאמין בעצמך עד יום מותך שאע"פ שעמד נגד יצרו הרע היום, מי יודע אם יוכל לעמוד למחר. (אמרי יוסף)

*

והיו חיך תלואים לך מנגד, ב' במסורה דין, ואיך ועמי תלואים למושבתי, ובדרך אפשר אמרתי דזאת תהיה תורת המסורה, דאיתא במס' ברכות, אמר ר' שמעון בן לקיש, בכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר עליו, נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה, נצחו מוטב, ואם לאו יקרא קר"ש, נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה, לתמדין מזה דאם האדם נותן אל ליבו יום האחרון שלו יום המיתה, לא במהרה הוא חוטא, ולבבו יבין זאת לשוב בתשובה שלימה, וזהו דבר המסורה, והיו חיך תלואים לך מנגד, היינו שתזכור יום המיתה, אזי ועמי תלואים למושבתי בטוח אתה באלה שתעשה תשובה מוכח זה, כדברי חכמינו ז"ל, והבן. (באר מנחם)

*

והיו חיך תלואים לך מנגד וכו', וי"ל עפ"מ שאחז"ל כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה, וזהו אמרו והיו חיך תלואים לך מנגד, ענין פרנסתך ומזונותך תלויים לנגד עיניך וקצובים לך כבר מראש השנה, ואיך צריך לדאוג כלל עליה, וא"כ למה ופחדת לילה ויומם, הנך דואג אחריה יומם ולילה, בוודאי סיבת הדבר היא מפני שלא תאמין בחיך, פ"י שהנך מקטני אמונה, במאמרם הנ"ל. (הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע)

והיו חיך תלויים לך מנגד. על דרך מה שאיתא בשולחן ערוך אורח חיים (סימן א') שויתי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים וכו' ומיד יגיע אליו יראה והכנעה מפחד הש"ת, וזהו והיה חיך שהוא השם הוי"ה ב"ה וברוך שמו שהוא החיות של אדם תלויים לך מנגד ואז תהיה לך יראה מהש"ת וזהו ופחדת יומם ולילה וזהו ברכה גדולה. (דגל מחנה אפרים)

*

ופחדת לילה ויומם, ע"י יראת העונש שהיא פחותה ואפילה כדוגמת לילה, יזכה האדם להשיג יראה הנעלית יראת הרוממות המאירה כיומם. (אמרי יהושע)

*

והיו חיך וכו', שמעתי מן הרב המגיד מוה"רם פ"י הפסוק, והוא ע"פ משל, ב' אחים שהצליחו במשא ומתן, אחד בהדרגה שהיה

הגר אשר בקרבך וכו', דהאדם הוא חומר וצורה, והם שני הפכים, כשזה גובר ועולה למעלה השני יורד מטה, ואפשר שזה ענין הנזכר כי החומר בעוה"ז הוא בעל הבית, והצורה בעוה"ז הוא הנשמה נחשב לגר, שאין לה התחברות עם שום עניני עוה"ז, וזהו שאמר הגר אשר בקרבך היא הנשמה, יעלה ממדרגה למדרגה למעלה, ואתה שהוא החומר תרד מטה, כי כשזה קם זה נופל. (אמרי יהודה)

**ונשארתי במתי מעט תחת אשר הייתי
ככוכבי השמים לרב**

ונשארתי במתי מעט תחת אשר הייתי וכו', נראה עפ"י מ"ש מרן אבינו זצ"ל הפסוק טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים, כי שנות האדם נחלקים על ג' זמנים ער"ב מוע"ל טו"ב, כי בימי נעורו הוא עוסק בדברים ערבים, ואח"כ במועיל עוסק במקנה וקנין, ובימי זקנותו הוא עוזב הכל ועוסק בטוב הוא תורה ומעש"ט, וזהו העיקר לאדם, וזהו פי' טו"ב מע"ט לצדיק, כי מע"ט ר"ת ער"ב מוע"ל טו"ב, והצדיק לוקח לו עוד בנערותו את הטו"ב, תורה שהוא מספר מעט מהג' הנ"ל, מהמון רשעים רבים, היינו הרשעים לוקחין הרוב מן תיבת מע"ט והוא ער"ב מוע"ל עכד"ק ודפח"ק, וז"פ ג"כ שהבטיחה לנו תוה"ק ונשארתי במתי מע"ט היינו שתשארו במספר המועט מן מע"ט הוא הטו"ב, תחת אשר הייתם ככוכבי השמים לר"ב, וזהו הבטחה שיקחו לעצמם מדת טו"ב שהוא המועט מן מע"ט. (עטרת ישועה)

**והיה כאשר שש ה' עליכם להיטיב אתכם
ולהרבות אתכם בן ישיש ה' עליכם:**

בא לומר דאפילו כאשר נגזרה גזירה חלילה, ישיש ה' עליכם שייכנס בכך שמחה ובכך השמחה תוכלו לבטל את הגזירות ולהמתיק הדינים, ולא יוכלו להרע לישראל. (דברי בינה)

**ובגוים יהם לא תרגיע ולא יהיה מנוח לכהן
רגלך ונתנו ה' לך שם לב רגז וכליון עינים
ודאבון נפש:**

ובגוים ההם לא תרגיע וכו', ומאחי הרב ז"ל שמעתי לפרש כאן הקרא, דאמרו חז"ל לעולם ירגז אדם יצ"ט על יצה"ר, נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה וכו' יקרא קריאת שמע וכו' יזכיר לו יום המיתה, וזה מרומז כאן, ובגוים ההם לא תרגיע ולא יהיה מנוח לכהן רגלך, היינו לא יהיה מנוח מכף הרגילות שתרכזה לכופו ולא תוכל, ונתן ה' לך שם לב רגז כטעם לעולם ירגז אדם יצ"ט על יצה"ר, וכיון שלא תוכל יהיה לך כליון עינים ודאבון נפש, הנה העצה היא והיו חיך תלואים לך מנגד, שיעסוק בתורה כי הוא חיך ואורך ימים, ואם לא תועיל אז ופחדת לילה ויומם, הוא סוד קר"ש הנאמרת באימה ופחד ביראה ברתת

קריאת התוכחה לפני ראש השנה

ומסתבר לומר כי בחינה זו להפוך התיבות בצירופי אותיות לטוב הוא בכח אור חכמת התורה, דהנה כתב בנועם אלימלך (פ' נח) בביאור הפסוק צה"ר תעשה לתיב"ה, כי הצדיק על ידי תיבת התורה שלומד בה, הוא מהפך הצר"ה לצה"ר, עכ"ד. (ועיין באגרא דכלה פ' נח בהמשך הפסוק). וכבחינה זו ביאר כ"ק מרן אאמו"ר בברך משה (פ' בשלה עמוד קיח) על מאמרם (מכילהא בשלה ויסע משה פ"ב) אמר לו הקב"ה למשה אמור להם לישראל דברי תורה שנתתי לכם רפואה הם לכם, דהנה מחל"ה אותיות הלח"ם, ותורתנו הקדושה נקראת לחם כמ"ש (משלי ט ה) לכו לחמי בלחמי, ובכן בכח התורה זוכים ישראל להפוך מחלה לבחינת לחם, וזה שאמר הקב"ה דברי תורה שנתתי לכם רפואה הם לכם, שעל ידי עסק התורה הנקראת לחם, יזכו להפוך אותיות מחלה לאותיות הלחם, עכ"ד ודפח"ה.

ובזה מובן מה שהסמיכו חז"ל במדרש את דרשתם אם זכיתן הריני הופך לכם קללות לברכות, הוא היפוך צירוף אותיות, לפסוק זה אם בחקותי תלכו, כי דבר זה תלוי בתנאי לימוד התורה, וכדפירש"י שתהיו עמלים בתורה, כי דוקא בכח אור חכמת התורה תזכו להפוך לכ"ם מקללות לברכות, ומאותיות כל"ם יתהפך לאותיות לכ"ם לכל צורכיכם, ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה וגו', כי בכח התורה יזכו לבחינת לחם, וזהו כח הצדיקים שהם מהפכין מדת הדין לרחמים, שעל ידי שעוסקין בחכמת התורה, זוכים להפוך מדת הדין שהוא בחינת מחלה וצרה לרחמים הוא הלחם וצרה. ודבר זה מרומו בפסוק ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, להפך הצירוף מתיבת כלם ללכם, ולמד"ה את בני ישראל שימה בפיהם, שמכח לימוד התורה שימה הצירוף בפיהם.

ועל פי הדברים האלה אפשר לפרש מה דאיתא בגמרא (מגילה דף לא:) תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת ושבמשנה תורה קודם ראש השנה, מאי טעמא אמר אביי ואיתימא ריש לקיש כדי שתכלה השנה וקללותיה, כי עבודתנו בימים האלה להפך הקללות לברכות ולעשות הצירוף לטוב, וכל זה הוא על ידי כח התורה, ועל כן קודם ראש השנה מצינו במדרש (ילקוט רמז תתקס"א) אם אתם רוצים לעמוד בדין עסקו בתורה, ועל כן אז אנו קורין הקללות, כי על ידי עסק התורה בעת ההוא נוכל לתקנם ולהפוך את הקללות לברכות.

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לו כל פעם שעולה למדרגה תענוג, והשני קודם שהשיג מדרגה זו ידע שיש יותר מדרגה מזו שלא השיגה, ואין לו תענוג רק צעיר והנשמל ברוחני, וזהו שאמר והיו חיך אמינים, תענוג הרוחני בתורתו ובעבודתו ית', תלואים לך מנגד, קודם שתשיג מדרגה זו תדע שיש עוד יותר תענוג, מדרגה יותר גדולה של השגת עדיין, ותמיד הם מנגד וכו' ודפח"ת. (אמרי יהודא)

בפֿקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בֿקר מפֿחד לֿבֿבך אֿשר תפֿחד וממֿראה עֿיניך אֿשר תֿראה:

כי האדם צריך לחשוב בכל יום ולעשות תשובה על יום אתמול כי יעבור והוא ממאריה דחושבנא, וזה וממראה עיניך אשר תראה, כי צריך לירא משם הוי"ה ב"ה שעומד לנגדך שיויתי ה' לנגדי תמיד. (תורת חיים)

*

בבוקר, הגם שתהיה בביקור ודרישה שתדרוש ותבקר את ה', מ"מ תאמר תמיד מי יתן ערב, רצ"ל העריבות והמתיקות מעבודתו ית"ש, ובערב, הגם שתטעם העריבות הזה, תאמר מי יתן בוקר שאוכל לבוא לידי ביקור ודרישה לדרוש את ה' כי תחשוב תמיד כי אתה דורש ומבקר, ולמה כל זה לכך אמר מפחד לבבך אשר תפחד בשני יצריך שיסכים עמך גם היצר הרע, וממראה עיניך אשר תראה רצ"ל מחמת הבורא ב"ה המושגיח עליך, שעיניו פקוחות על כל מעשה בני אדם, והבן. (דעת משה)

*

אפשר לפרש בדרך רמז שבוקר רומז על זמני גדלות המוחין שמרגישים חיות בעבודת ה', ולילה רומז על זמני קטנות המוחין שלא מרגישים חיות בעבודת ה', ועיקר חשיבות העבודה היא בקטנות המוחין כמו שאמרו חז"ל לפום צערא אגרא, וכמו שאמר הרה"ק הרבי ר' זושא ז"ע שמקוה שיקבל שכר על עבודתו שהיתה בזמן שהיה צריך להתייגע עליה, וזהו בבוקר בזמני גדלות תאמר מי יתן ערב שגם בקטנות המוחין אזכה להתחזק בעבודת ה', ובערב בזמני חשכות תאמר מי יתן בוקר מתי יגיע כבר זמני גדלות המוחין, מפחד לבבך שמא תיפול ח"ו מעבודתו, וממראה עיניך אשר תראה אנשים שנפלו בזמני קטנות. (דברי אמונה)

וְהַשִּׁיבֵךְ ה' מִצְרִים בְּאֵינִי בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לֵךְ לֹא תִסֵּף עוֹד לְךָ אֲתָה וְהַתְּמַכְרְתֶם שָׁם לְאִיבֵךְ לְעֶבְדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאִין קִנְיָה:

אף שישראל שרוים בגלות כעבדים לאומות, ניכר עליהם חותם המלך השי"ת שחותמו אמת ואינו ניתן לשינוי, וכל רואיהם יכורום כי הם זרע ברך ה', לפיכך ואין קונה לא יתכן שיחול עליהם שום קנין אחר בעולם, מלבד קנין המקום ב"ה. (מחזה אברהם)

תודה וקול זמרה

בברכת הודאה, מעומקא דליבאה, נשגר בזה ברכת מזלא טבא וגדיא יאה, למעלת כבוד ידידינו החשוב האי גברא יקירא, מנח"ם משיב נפש תדירא, בפעולותיו הנמרצים והנבונים לטובת מוסדותינו המעטירה, יום וליל לא ישבות חשיכה כאורה, למען הרמת קרן מוסדותינו הק' לשם ולתפארה, מכבד את ה' בגרונו בקול זמרה, מידותיו הטובות לראשו עטרה, ה"ה

הר"ר מנחם מענדל זיינשטיין הי"ד

מגדולי העסקנים לטובת מוסדות יטב לב בארה"ק
בעיה"ב לאנדאן יע"א

לרגל שמחתו בהולדת בנו ני"ו

יהי רצון שתזכה לראות ולרוות ממנו רב תענוג ונחת, מתוך עושר ואושר והרחבת הדעת, ותוכל להמשיך בעזרת הרמת מוסדותינו הקדושה, במידה מרובה וגדושה, ובשכר זאת תתברך בעושר ואושר בטוב ובנעימים, ואך טוב וחסד ירדפוך כל הימים.

המכרכים בשיר וקול תודה
הנהלת מוסדות סאטמאר
פה בני ברק יצ"ו

זיער שבת מירון
שעי"י קהל יטב לב ד'סאטמאר ב"ב
בראשות מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א

חזק ימלא משאלותינו אמיץ יעשה בקשתינו

במוצאי יום מנוחה אחרי תפילת ערבית והבדלה
תיערך על פני חצר המערה

חגיגת תגלחת ילדי אנ"ש שיחיו

וריקודין של מצוה

בקול רינה והמוזן חוגג בצופים ובמחולות

לכבוד הזנא האלוקי
רבי שמעון בר יוחאי זיעועכי"א

המקבלים פניכם בברכת שבתא טבא
ועד שבת מירון

וימלא משאלותינו במידה טובה ישועה ורחמים

פניני התורה

פנינים והידושים בגמרא מס' סוטה הנלמד במסגרת חבורת "סודי התורה"

מ"נ ע"י אחד המגי"ש שליט"א

לרגל שבת המתאחדת דקהילתינו הק' באת"ק מירון:

ביאור דברי רשב"י:

"אפילו לא קיימתם אלא קריאת שמע שחרית וערבית אי אתם נמסרין בידם"

ולכאורה יש להבין הלא המחבר דיבר מהשכמה בבוקר, והרמ"א מדבר מעניני שכיבה.

וביאר "אז מען גייט שלאפן באנייכט וזי א פערד, קען מען נישט אויף שטיין אינדערפרי וזי א לייב", לכן הוסיף הרמ"א על המחבר שכתב יתגבר כארי לעבודת בורא, שכדי שיוכל לקיימו צריך שבשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב, ואם ילך לישון כדבעי מובטח לו שיוכל לקום בבוקר לעבודת הבורא כדבעי.

ובזה מפרשים דברי רשב"י שע"י מצות קריאת שמע נחשב כאילו קיים לא ימוש ספר התורה מפיד, והגית בו יומם ולילה, שאין הכוונה שבאמת שוב אינו צריך ללמוד, רק כוונתו שעל ידי שהאדם מקבל עליו עומ"ש בשכבו על מטתו והולך לישון כדבעי, ועי"ז קורא גם קרי"ש של שחרית בזמנו, על ידי זה יזכה שיוכל לבוא לידי כך לעסוק בתורה כל היום וכל הלילה, ולכן "דבר זה אסור לומר בפני עמי הארץ", שעם הארץ לא יבין הכונה האמיתית והוא יחשוב שבאמת סגי בקרי"ש שחרית וערבית, ורבא אמר מצוה לאמרה בפני עם הארץ" אל אף שבאמת בתחילה יחשוב שדי בקריאת שמע שחרית וערבית, ויבוא להבטל מתלמוד תורה, אבל על ידי שיקפיד בקרי"ש שחרית וערבית, וילך לישון כיהודי ועי"ז יקום כיהודי, יגיע בסופו של דבר לזהגית בו יומם ולילה.

ובזה אפ"ל דברי רשב"י בסוגיין "אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל אפילו לא קיימתם אלא קריאת שמע שחרית וערבית אי אתם נמסרין בידם", שרשב"י לשיטתו שעל ידי קרי"ש שחרית וערבית זוכים להגיע למדרגה של זהגית בו יומם ולילה, ומבואר בגמרא (דף כ"א.) "תורה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא" - מגינה מהיסורים ומצילתו מן החטא, לכן שפיר יכול לצאת למלחמה - כיון שהתורה מצילתו מן החטא, ושפיר ינצל שהתורה מגינה מהיסורים.

במשנה (מ"ב.) "משוחח מלחמה (כהן שנמשח לדבר לפני העם בצאתם למלחמה דברי חיזוק ואהרה) בשעה שמדבר אל העם בלשון הקודש היה מדבר... ואמר אליהם שמע ישראל... ובגמרא מאי שנא [מדוע כהן מתחיל את דבריו אל העם דוקא בלשון] שמע ישראל, [עונה הגמרא] אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל אפילו לא קיימתם [ממצות התורה] אלא [רק] את מצות קריאת שמע שחרית וערבית [שאף היא מתחילה בתיבת שמע ישראל, די בזכות זה שעל ידה] אי אתם נמסרין בידם".

ולכאורה קשה איך אפ"ל שרק בזכות קריאת שמע שחרית וערבית 'אי אתם נמסרין בידם', הרי מבואר בגמרא (דף מ"ד:) שמי שיש בידו עבירה, אפילו עבירה דרבנן חוזר מהמלחמה, וכש"כ אם אין בידו רק מצות קריאת שמע וביטל שאר עשין, שצריך לחזור מהמלחמה, ואיך ינצל בזכות קרי"ש לבד.

ואפ"ל בהקדם הגמרא (מנחות צ"ט:) "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, אפילו לא קרא אדם אלא קריאת שמע שחרית וערבית קיים לא ימוש [ספר התורה הזה מפיד, והגית בו יומם ולילה], ודבר זה אסור לאמרה בפני עם הארץ, ורבא אמר מצוה לאמרה בפני עם הארץ".

ולכאורה קשה איך אפ"ל דע"י קריאת שמע בשחרית וערבית יקיים מצות 'זהגית בו יומם ולילה', שהרי המצוה ללמוד בכל עת ובכל שעה, וכן יש להבין מחלקותם האם מותר לאמרה בפני עם הארץ או לא.

ומבואר בספרים בהקדם דברי הרה"ק רבי מאיר מברעמישלאן זי"ע, על ההלכה הראשונה בשו"ע (או"ח א' א') "יתגבר כארי בבוקר לעבודת בוראו שיהא הוא מעורר השחר", וכתב ע"ז הרמ"א "ובשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב, ומיד שיעור משנתו יקום בזריזות לעבודת בוראו יתברך ויתעלה".

התודה והברכה

סל מלאך ברכות ואיחולים, נשגור בשבחים ובהילולים, לכבוד העסקנים הנאמנים והחשובים, כולם ברורים ואהובים, לבם ער וחם לכל דבר שבקדושה, ברב מרץ ותבונה במידה גדושה, להרים את קרן כוללינו בכל עת ובכל שעה, ובמיוחד היטו שכמום בהתמסרות עצומה ונפלאה, למען הצלחת המגבית בקריית יואל עיר תהילה,

בראש ובראשונה, יתברך בכל מידה נכונה

מו"ה נפתלי הירצקא שווארץ הי"ו

והנה כי יבורך, בשיר הלל ושבח

הרב ר' אורי שווארטץ שליט"א הרב ר' מרדכי הערשקאוויטש שליט"א

מו"ה זלמן לייב סופר הי"ו

מו"ה יואל אליעזר בלוישטיין הי"ו

מו"ה שמואל קרויס הי"ו

מו"ה משה שמואל הירש הי"ו

מו"ה שלמה מיכאל מארקאוויטש הי"ו

מו"ה שמחה ישראל אפעל הי"ו

הן המה אשר עמדו לנצה על מלאכת הקודש
במגבית השנתית לטובת כוללינו הק' צדקת רבי מאיר בעל הנס
בק"ק קרית יואל יצ"ו

יה"ר שבשכר פעולותיכם הכבירים, את קרן כוללינו להרים, תזכו לראות דורות ישרים, ולהתברך בכל משאלות לבבכם לטובה ולברכה, ויוסף ה' עליכם אגף פעמים ככה, להרבות פעלים לתורה ולתעודה ברביה והמשכה, עדי נזכה לביאת מלכת משיחא, בב"א.

החותמים לפען שעם בהודאה ובהערכה, אסירי התודה והברכה

הנהלת הכולל - רבנו ותלמידיהונו

**הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים,
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים**

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

הוקים להורותם

דיני שכירות פועלים (ו)

**פועל שהתחיל במלאכה
דריווער שפטררהו לפני הנסיעה
קבלן שפטררהו לאחר שהביא את הכלים**

פועל ששלח שליח לעבודה

אף אם הפועל שלח שליח שיעבוד במקומו, והשליח הלך למקום העבודה, ואח"כ חזר בו הבעה"ב, גם כן נחשב כתחילת מלאכה וצריך לשלם לו (ואף הרמ"א סעי' ב' כתב התחילת מלאכה נחשב דוקא כשהפועל בעצמו הלך למקום העבודה, אבל כששלח שליח במקומו אין זה נחשב כתחילת מלאכה, אולם בפשטות היינו דווקא שהשליח שהלך אינו עושה את המלאכה בעצמו, ולכן אין זה נחשב כתחילת מלאכה, אבל אם השליח הוא גם הפועל שעושה את המלאכה, מסתבר דזה נחשב כתחילת מלאכה).

למעשה - שיכח בומוניו אופנים שפועלים עובדים תחת מרות של בעה"ב, וכשרוצים להזמין פועל מזמינים אצל הבעה"ב והוא שולח פועל לעבודה, ובעיקר מצוי בהסעות וכדו' - ולפי הג"ל אם הפועל כבר הלך למקום העבודה נחשב כקנין.

חשיכת כליו של פועל

אם הבעל הבית משך את כל העבודה של הפועל, או שהפועל הכניסם לחצירו של הבעה"ב, הרי זה נחשב לקנין שאין הבעה"ב יכול לחזור בו (ברמ"א סעי' א' כתב דמשיכת כליו של פועל שעושה בהם המלאכה, אין הבעה"ב יכול לחזור בו, ובפשטות כוונתו דנחשב לקנין כדמבואר בסמ"ע ו"ש"ך שם, ובט"ז הוסיף דלאו דוקא משך, דה"ה אם רק נתן הכלים לחצירו של בעה"ב נחשב כקנין. אולם בנתיבות (סק"א) חולק על הש"ך וסובר שאינו קנין לגבי חיוב תשלום לפועל, וכן כתב בחו"א דהוי ספיקא דדינא).

למעשה - מצוי לפעמים שמוזמינים פועל, ובפרט מקבלן, שיעשה עבודה מסויימת [שיפוצים וכדו'] והם מביאים את כליהם ושאר חפצים יום או יומיים לפני תחילת המלאכה, ובתוך זמן זה נמלך הבעה"ב שאינו רוצה שפועל זה יעשה המלאכה או שאינו רוצה כלל במלאכה - דדינו כנ"ל דצריך לשלם אפי' כשאין הפסד לפועל.

קיצור מגילון הקודם

בעה"ב שחוזר בו ממלאכה שסיכם עם פועל - אם נגרם הפסד לפועל - צריך לשלם לו (תשלום מלא או כפועל בטל).
ואם לא נגרם לו הפסד א"צ לשלם לו, ואין לפועל עליו

אלא תרעומות.

עשו קנין ביניהם

אם הבעל הבית והפועל עשו קנין ביניהם, ואח"כ פיטר הבעה"ב את הפועל, אז צריך לשלם לו (אף כשלא נגרם הפסד לפועל).

וכמה אופני קנין מצוינו וכדלהלן (יש קנינים שהם כמו כל דיני קנין שבכל מכירה, ויש דיני קנין המיוחדים בדין שכירות פועל)

תחילת מלאכה

אם הפועל כבר התחיל במלאכה, נחשב כמו שנעשה קנין ביניהם ואין הבעל הבית יכול לחזור, ואם הבעה"ב חוזר בו צריך לשלם לפועל (שו"ע שם סעי' א' בדין הלכו חמרים לעבודה דנחשב כתחילת מלאכה, ומקורו מהרמב"ן (ב"מ ע"ו) וז"ל: "שכשם ששאר הדברים נקנין בקנין, כך שכירות פועלים נקנית בהתחלת מלאכה").
ואין חילוק בזה בין פועל לקבלן, ובשניהם כשהתחילו במלאכה נחשב כקנין (ש"ך סקי"ד בשם תשובת ריב"ש).

פועל שהלך למקום עבודה

פועל שהלך למקום העבודה, הרי זה נחשב כתחילת מלאכה אף על פי שלא התחיל עדיין במלאכה (סעי' א', ובסמ"ע ו' הדליכה נחשב כתחילת מלאכה).

למעשה - הזמין הסעה בכדי לנסוע למקום אחד, ואחר שהדריווער הגיע לבית המזמין, הוא התחרט ורוצה לחזור בו, צריך לשלם לו אף כשאין הפסד לדריווער.

תקופת נסיון

כפי שמצוי היום שלוקחים עובד לזמן קצר בכדי לנסות אותו אם הוא ראוי למלאכה זו - אין זה נחשב לקנין, ויכול הבעה"ב לסלקו באמצע (בכסף הקדשים מובא בגילון השו"ע סעי' ה' לגבי משרתת ששכרה, דגם כשהתחילה אינו נחשב כקנין לגבי השכירות, דכיון שאין ידוע כמה פרטיות השירות בבית ההוא, לכן ימים הראשונים הם כסגנון נסיון ואינו נחשב כקנין).

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' צבי ב"ר מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע ט"ו אלול

Yetev Lev
D'Rabeinu Joel D'Satmar
Gretz Yisruel Inc.

מוסדות יטב לב
דרבינו יואל מטמאר
בארה"ק תובב"א

ישמח מש"ה במתנת חלקו

באותות שמחה והודאה, נשגר בזה מעומקא דליבאה, ברכת מזלא טבא וגדיא יאה, לכבוד ידידינו וידיד כל, הבחור היקר והמהולל, עומד תמיד לימינינו, ויד"י מש"ה זוכים להתרים את בחורי חמד תלמידי השיבה למען מוסדותינו, ובמיוחד הגדיל עשות ביומא דהילולא קדישא של מרן רבינו זי"ע לעמוד על הפקודים, לסדר את הבחורים שיתרימו את אנ"ש תלמידים וחסידים, שמו מפארים, בהילולים ותוארים,

החתן הח' המופלג והנעלה, נודע לשם ולתהילה

ממר משה גוטמאן ני"ו

בן ידידינו מוה"ר מרדכי מנחם גוטמאן הי"ו

לרגל שמחתו באירוסיו עב"ג שתחי'
למזל טוב ובשעטו"מ

בת ידידינו מוה"ר יחיאל מיכל מייזעלס הי"ו

זכות הרבים תלוי בו, ובשכר זה ימלא ה' כל משאלות לבו, הזיווג יעלה יפה כגפן אדרת, ויבנה בית נאמן בישראל לשם ולתפארת, וביתו בהבנותו על אדני יסודותיו, יהא מלא ברכת ה' על כל גדותיו, וכל טוב סלה.

המברכים בשיר וקול תודה
הנהלת המוסדות

**תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים
של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים**

הילולא רצדיקיא

**הגה"ק רבי משה ארי' בן הגה"ק רבי ישראל זי"ע פריינד
גאב"ד ירושת"ו וראש ישיבתינו יומא דהילולא כ' אלול (תשנ"ו)**

הגה"ק רבי משה ארי' פריינד זצ"ל נולד ביום ו' תשרי שנת תרס"ד לאביו הגה"ק רבי ישראל פריינד מהוניאד זי"ע (בעת ההוא הי' אב"ד ראגנא) בנו של הגה"ק רבי אברהם יהושע פריינד מנאסאד זי"ע, בנו של רבי משה ארי' פריינד זצ"ל שהי' פרנס ומנהיג דק"ק סיגעט יע"א.

כבר בשחר טל ילדותו ראו עליו שלגדולות נוצר ועלה מעלות רמות בדרכי התורה וכאשר הי' בחור צעיר כבן שיתסר נסתלק אחד הדיינים מבית דינו של הגה"ק מנאסאד, ועל אף גילו הצעיר צירפו זקינו להיות חבר הביד"צ.

בשנת תרפ"ד לפ"ק נתקבל לכהן כרב בבית המדרש "פועל צדק" בעיר הוניאד, מקום ששימשו ברבנות הרבה גדולי ישראל, בבניה"ד הזה הקים ישיבה גדולה והרביץ תורה ויראה לעדרי עדרים, והעמיד תלמידים הגונים וישרים.

כשנסתלק הגה"ק מנאסאד זי"ע ביום י"א אלול שנת תרצ"ב, מילא מקומו בנו בכורו הגה"צ ר' חנוך העניך זצ"ל אך לדאבונו לבס לא האריך ימים וכעבור שנה נפטר גם הוא, והפצירו או ראשי הקהילה שיבוא לקבל על עצמו את הרבנות, וואכן נהג שם נשיאתו שנתיים ימים עד שהגדיל בנו בכורו של דודו המנוח ואז מסר לו את משרת הרבנות ועזב את עיר נאסאד.

משם נסע לעיר ראגנא שם שימש ברבנות גיסו הגה"צ ר' אשר שטיינמעץ זצ"ל והגאב"ד ז"ל עמד לימניו בהנהלת הישיבה והכניס בלבבם תורה ויראת שמים במידה מרובה. בשנת תרצ"ו נסע הגה"צ מראגנא לקבל את הרבנות בעיר בערענסאד או נבחר הגאב"ד למלא מקום דודו בעול הרבנות בנוסף להישיבה.

בשנת תרצ"ז כשהתחילו בפולין הצרות ואחיו הגה"צ ר' מרדכי יודא זצ"ל ששימש כראש ישיבה בעיר מישלעניץ הוכרח לברוח והגיע לאונגארין בעירום ובחוסר כל, ולא הי' יכול להישאר שם כי לא הי' לו התעודות הנחוצים, ולא הי' לו דרך להינצל מידי הרשעים רק באם ישאר באונגארין ויקבל על עצמו משרת הרבנות באחת מערי אונגארין, הגאב"ד זצ"ל לא חשב זמן רב ופשט את אדרת הרבנות ומסרו לאחיו יחד עם הישיבה אשר יסד בנה בדמים תרתי משמע והוא עבר לעיר סאטמאר עם קבוצה מצומצמת מתלמידיו.

בעיר סאטמאר שימש כמו"ק בבית דין שם ישב ודן בשאלות חמורות בפרט בעניני גיטין ועגונות, יחד עם כל גדולי תורה שבתקופה ההוא, ועל אף גילו הצעיר סמכו על חוות דעתו.

אך ימיו הטובים לא ארכו זמן רב ועבר עליו כוס התרעלה במלחמת העולם השניה ושיכל את אשתו ושמותו ילדיו, אך בגודל קדושתו התגבר על מכאוביו, ועוד חיזק אחרים לבל יתיאשו בומנים קשים אלו.

בחודש שבט שנת תש"ה נשתחרר הגאב"ד מידי הרשעים וחזר לעיר התריבה סאטמאר, ויחד עם הגה"צ אב"ד ראחוב זצ"ל שיקמו את חרבות העיר, והקים שם בי"ד והוא שימש כראב"ד, אך כאשר נתפשט הקאמיניזם באופן נורא החליט להעתיק מושבו ולעלות לארץ הקודש בירושלים יצ"ו.

בשנת תש"ב כאשר הגיע רביה"ק זי"ע בביקורו השלישי בארה"ק מינה את כ"ק מרן הגאב"ד זצ"ל כרב דביהמ"ד אהל רחל דסאטמאר, ובשנת תשי"ד נתמנה ע"י רביה"ק זי"ע לראש ישיבת "יטב לב" דסאטמאר אשר במשך ארבעים שנה עמד בראש התורן של הישיבה הקדושה.

בשנת תשכ"ט המליץ עליו רביה"ק זי"ע שימנהו לשמש כחבר בית דין הגדול שבירושלים, ובשנת תשל"ט עם פטירת מרן רביה"ק זי"ע כאשר נבחר בעל "מנחת יצחק" לכהן כגאב"ד העדה החרדית, נתמנה או לראב"ד, בשנת תשמ"ט עם פטירת מרן ה"מנחת יצחק", נתמנה לכהן כרב ואב"ד לכל מקהלות האשכנזים בעיה"ק ירושלים תובב"א, ואכן היו אלו שבע שנות השובע כאשר משה רעיא מהימנא עמד בראש מערכות ישראל עד יומו האחרון עלי אדמות יום כ' לחודש אלול שנת תשנ"ו לפ"ק.

עם רבותינו הק' עצי תמרים זי"ע

בצל מרן רבינו הק' בעל דברי יואל ז"ל

כשהי' עלם צעיר כבן שבע שנים בא פעם רבינו להוניהד, וכשראה רביה"ק את רמ"א לקחו על ברכיו והשתעשע עמו ובחן אותו, והראה לו אז חיבה יתירה, וכבר מאז התחיל הקשר החזק בינו לרביה"ק זי"ע. וסיפר הגאב"ד ז"ל שאביו לקחו אז לשולחנו של רבינו והגביוה ואמר לו יסתכל בפני רבינו דהרי נודע מה דאיתא בשו"ת חת"ס (ח"י סי' צ"ח) שבכל דור ודור יש אחד מחכמי הדור המוכשר להיות משיח אם הדור יזכה לכך, הנה התבונן נא בפני הצדיק הזה, כי אם הדור יהא ראוי לכך יתגלה צדיק זה למשיח צדיקנו, כי כל הסימנים שיש למשיח ראיתי על רביה"ק, גם אמר לו שאין בדורינו זה מי שישגי את גדולת וקדושת רבינו ז"ל, וכשנפטר רבינו הפטיר הגאב"ד ואמר שלא האמין שיארע דבר כזה כי הרי שמע מאביו שיש לו כל הסימנים של משיח.

כשהי' בחור צעיר רצה מאוד לנסוע לאורשוואו כדי ללמוד בישיבתו של רביה"ק, וכבר הכין את עצמו וארו חפציו לקראת הנסיעה, וממש ברגע האחרונה עכבוהו אחד מבני משפחתו באמרו שמלבושו אינם בדרך כבוד לנסיעה ארוכה כזה, ופע"א כשידבר הגאב"ד מענין זה, סיים ואמר שעד היום הזה יש לו עוד תרעומת עליו על שמנע ממנו ללמוד בישיבתו של רבינו.

מאוחר יותר כאשר כבר שימש ברבנות בביהמ"ד פועל צדק" בהוניהד התחיל לנסוע הרבה לקראלי לחסות בצל כ"ק מרן רביה"ק זי"ע וכן דיבר על לב תלמידיו שלמדו בישיבתו שם שישעו להסתופף בצילא דמהימנותא, וסיפר הגה"ק ר' אברהם יצחק קאהן אדמו"ר מתולדות אהרן זצ"ל - שהוא הי' אז מתלמידי הגאב"ד זצ"ל - שכל ההתקשרות שהי' לו עם רביה"ק זי"ע הי' רק מחמת הגאב"ד זצ"ל, מפני שבכל עת וזמן תבע מתלמידיו שישעו לקראלי לרביה"ק, וכן אח"כ כשלמד בישיבתו של בעל "אמרי יהודה" מסעקלהיד זצ"ל כשתור לפני הימים נוראים לביתו להוניהד הי' הגאב"ד רגיל לומר לו שלא ישאר כאן רק יסע לקראלי כדי לראות את עבודתו הק' של רביה"ק, ואודותיו נכנס לאחמ"כ ללמוד בישיבתו של רבינו והי' מקושר אליו עד יומו האחרון.

כשהיה גר בעיר סאטמאר היה מתחילה נחבא אל הכלים וגדר לו שלא להורות הלכה באתריה דמר מרן רביה"ק זי"ע, וישב לו בפניה דחוקה והנהיג את הישיבה שלמדו שם תלמידיו שבאו עמו מראגנא, כשתודע הדבר לרבינו קרא לו ופקד עליו להשיב לעם את דבר ה' זו הלכה, ולא עבר זמן רב וצירפו רביה"ק להבי"ד שבסאטמאר.

דביקותו של מרן הגאב"ד זצ"ל ברבינו הי' עד להפליא והי' רגיל לומר שצריך לנסוע לכה"פ פעם בשנתיים להסתופף בצל מרן רביה"ק זי"ע, וכן הי' מנהגו לנסוע אחת לשנתיים, והיה נוסע כל פעם עם הרבנית, ופעם אחת לא היה מקום להרבנית אבל הוא לא ויתר בשום אופן ונסע לבד, וכאשר

נכנס אל הקודש פנימה הי' מלא פחד ורעדה, ומן הענין לציין מה שסיפר הגה"צ ר' יצחק צבי בערנפעלד זצ"ל ששמע מאחד המשבקים שראה פעם איך שהוא נעצר לפני שנכנס לחדר רביה"ק ואמר הווידי אשמנו בגדנו וכו', ויסופר שפעם אחת לפני שנסע לארה"ב הגיע אליו משלחת מהעדה החרדית ורצו למסור שליחות לרביה"ק מטעם העדה החרדית, אבל הוא ענה להם שאינו יכול לקבל עליו השליחות כי בעת שנכנס אל הקודש פנימה אינו זוכר משום דבר ושוכח הכל מרוב פחד הדר קדושתו.

וסיפר הרה"ג ר' שלמה יודא הירש שליט"א שבשנת תשכ"ה כאשר ביקר רבינו זי"ע בארה"ק ואכסניית קדשו היתה בבניני זופניק ואז היה הגאב"ד זצ"ל יושב מדי יום ביום במשך שעות ארוכות ליד אכסניית רביה"ק זי"ע כדרך היושבים בדורות הקודמים אצל רבותיהם הק', ומפעם לפעם כאשר היה אחד מהרבנים מגיע לבקר את רבינו היה הגאב"ד נכנס יחד איתו בכדי לקלוט איזה הגה או דיבור היוצא מפה קדשו של רבינו הק' זי"ע.

בחורף שנת תשכ"ח הי' הגאב"ד זצ"ל בארה"ב מחמת שמחת נישואין של נכד אביו ואז נחלה רבינו לביל שב"ק פר' משפטים - שקלים כ"ה שבת באמצע תפילת מנחה, ובשבת שחרית מכיון שרבינו לא הי' בביהמ"ד כיבדו את מרן הגאב"ד בברכת החדוש, ובעת שאמר "יחדשהו" בקול רם, כשהגיע ל"זלרפואה שלימה" פרץ בבכי ולא הי' יכול להמשיך זמן רב. ובפורים דההוא שתא כשהיה בגילופין אמר שאחז"ל כל הפושט יד נותנים לו, והגביה את ידיו הק' למעלה בבכיות נוראות ואמר: "רבש"ע איך דארף נאר א פשוט'ע פשיטת יד, גיב אונז אז דער רבי זאל זיין געזונט און שטארק". וסיפרו תלמידיו ומקורביו שבכל שני חדשים אלו לא ראו בת צחוק על פניו עד אחרי פסח שאז הגיע השמועה שהוטב קצת מצבו של רבינו.

היה פעם יהודי אחד אשר היה גר פה בארה"ק ואח"כ נסע לגור לחו"ל ואחרי כמה שנים הגיע לארה"ק עם בנו, וכשעבר את הגבול אמרו לו שומרי הגבול שעליו להתייצב לפני העבא, ואם רוצה לצאת תזרה לחו"ל עליו לקבל היתר יציאה, אותו יהודי בצר לו בא אל הגאב"ד זצ"ל להזכיר עצמו, ענה לו: אל תעשה כלום, רק כשתעבור את הגבול תיקח בתוך חפצין את הספה"ק ויואל משה ובוכות זה תינצל, היהודי עשה כדבריו וכשהגיע תורו לעבור את הגבול עצרו אותו ואמרו לו למה לא קבלת היתר יציאה, וציוו לו שיחכה כאן עד שיבוא אחד מהשוטרים הראשים, פתאים הגיע שוטר אחד ואמר לו: למה אתה עומד כאן לך ותעבור את הגבול, ויהי לפלא.

במכתביו רואים אנו מעט מזעיר בגודל דביקותו ברבינו הק' זי"ע, וז"ל: "הייתי שבע רצון מאוד שזכיתי לקבל פני השכינה הק' רבינו הקדוש אדמו"ר מרן הגאה"ק רבשכבה"ג שליט"א"

בצל מרן רביה"ק בעל ברך משה ז"ל

כמו"כ ידוע האהבה והידידות ששררה בינו למרן רבינו בעל ברך משה ז"ל ונסע במיוחד להשתתף בשמחת אפריונס של נכדי רבינו, ובכל עת מצוא אשר נפגשו יחד ראו את העבודות האהבה ששררה ביניהם, ורבינו גם שלח כמה מנכדיו ללמוד בישיבתנו הק' בירושלים במחיצת הגאב"ד זצ"ל.

זכרנו ימים מקדם כאשר מרן רבינו ז"ל בא לארה"ק בשנת תשמ"ג לפ"ק בעת שהתקיימה מעמד הנחת אבן הפינה לקרית "יוואל משה", ודרשתו של מרן הגאב"ד זצ"ל עוד מהדהדת באזנינו עד היום הזה: הנה אמרו חז"ל עה"פ ויהי דוד בכל דרכיו משכיל וה' עמו מלמד שהלכה כמותו בכל מקום וסיים בזה"ל: "מידי דארפן וויסן אז כ"ק רבינו שליט"א הלכה כמותו בכל מקום ווי אזוי ער זאגט אזוי ברויך צו זיין און פון דעם זעען מיר אז וה' עמו".

סיפר אחד ממקורביו שפעם היה מרן הגאב"ד זצ"ל בעיר סיגעייט בארה"ב ונסע משם לעיר וויליאמסבורג בכדי ליכנס אל הקודש פנימה אצל כ"ק מרן רבינו ז"ל, ועוד כשהיה בסיגעייט התחיל להתכונן בהכנה דרבה ותגר גזירתו, והעיר לו אחד ממקורביו שהרי יש עוד הרבה זמן עד שמגיעים לעיר והלא אז יכול להתכונן, ענה ואמר לו בלי"ק: "אז מען פארט צו אַ צדיק איז אַ מצוה און צו אַ מצוה דארף מען מאכן אַ הכנה".

כיוצא בו סיפר א' מתלמידיו שפע"א נכנס לבית הגאב"ד ז"ל (כמדומה שזה הי' בין כסא לעשור), וראה דבר פלא איך שעומד על רגליו חגור עם האבנט ומדבר בטעלעפאן, ושאל את המשב"ק לפשר הדבר, ענה ל' שעכשיו התקשר לרבינו להתברך בברכת שנה טובה, ומרגלא בפומיה שכאשר מדברים עם רבי צריכים לחגור בחגורה ולעמוד בהכנעה, והוסיף לי המשב"ק, שכך מנהגו מאז ומקדם כאשר מדבר עם רבינו על הטעלפאן בעניני הכלל והפרט.

פ"א כשנשא דרשה על גזירת העדה החרדית לפני אלפי ישראל נגד השתתפות בבחירות הטמאות, אחר שגמר את הדרשה וכבר התיישב על מקומו, והאיש שהנחה את העצרת כבר כיבד את הדרשן הבא אחריו לשאת את דברו, פתאום נעמד ממקומו והלך אל המיקראפאן ואמר "ששכח לומר דבר אחד, שצריכים לתת ברכה מיוחדת לרבינו שאע"פ שיושב באמריקא מצורתו פרוסה עד לירושלים ועומד בכל עת לימינם של העדה החרדית לעמוד על המשמר, ובדין הוא שיטול שכרו".

כשהי' רבינו בארה"ק בשנת תשמ"ג, צוה הגאב"ד ז"ל לא לומר תחנון בבית המדרש (עי' דברי יחזקאל החדש ע' שכ"א) וכל אותם ב' השבועות לא הלך במקלו, באמרו "ווען דער רבי איז דא גייט מען נישט מיט קיין שטעקן", גם נסע לשבות ביחד עם רבינו בבני ברק.

כ"ק מרן רבינו שליט"א בהספידו לפני מטתו, אמר בזה"ל: ואחרון חביב שיתפלל ויהא מליץ וישר עבור אאמו"ר שליט"א נשיא העדה החרדית, שישלח ה' דברו וירפאהו בכריאות השלימות, מי שיודע הרי שררה ידידות עצומה בין אבותיו לאבותינו הקדושים, אבי זקינו ר' משה ארי' זצ"ל הי'

מקושר מאד בלב ונפש לזקנינו הייטב לב זי"ע והקדושת יו"ט, זקינו מנאסאד הי' בידידות נאמנה עם זקנינו העצי חיים זצ"ל ולדו"ז רביה"ק זצ"ל, וכמו"כ שררה ידידות נאמנה בין הנפטר הגדול ולהבחל"ח אאמו"ר שליט"א, כולם ראו שהי' זה ידידות ממעמקי הלב".

תלמידיו שלמדו בשנים הקודמות בישיבה מספרים שגם הם זוכרים את הערצה של הגאב"ד ז"ל לרבינו, וסיפרו שבשנת תשכ"ז כשרבינו הי' בארה"ק בהיותו אב"ד סיגעט נכנס עם קויטל לרבינו.

בשנת תשל"ח כשרבינו הי' בארה"ק לרגל חגיגת היובל ה-120 שנה של כולל שומרי החומות, ערך רבינו את שולחנו הטהור בישיבה, ואמר הגאב"ד ז"ל למשמשי שצריכים למהר מאד כי הוא רוצה להגיע אל השולחן טרם כניסתו של רבינו, ואכן ישב שם כל משך זמן עריכת השולחן בהתבטלות נפלאה, וגם בעת התפילה נעמד ליד רבינו ועקב אחר עבודתו.

סיפר הרה"ח ר' ליפא שווארץ ז"ל שאז באותו הביקור בשנת תשל"ח התאכסן רבינו אצלו והי' צריך לחזור לחו"ל בשעות המקודמות בבוקר, והשכימו בבוקר בכדי לארוז את החפצים ולהכין עצמו לנסיעה, ופתאום שמעו נקישות קלות בדלת, והתפלאו מאוד מי מקיש בדלת כי"ב מוקדם בבוקר, וכשפתחו את הדלת, ראו את הגאב"ד עומד ליד הדלת, באמרו כי קם מוקדם מפני שרוצה להפגש עם רבינו טרם נסיעתו כי שכח להפרד ממנו.

סיפר ר' ת. י. ו. שפ"א הי' בא"י, וכשנכנס להגאב"ד להפרד ממנו לפני חזרתו, שאל רח"י אם יסמור פ"ש לרבינו בשמו, והשיב לו הגאב"ד בשליחה, כי הלא נפסק שזעיר לא יפרוס בשלומו של גברא רבה, (עיין בביאור הגר"א יו"ד סי' רמ"ב סעי' ט"ז אות ל"ט).

גם לבניו ולביתו אחריו של רבינו הראה הגאב"ד ז"ל חיבה יתירה, כשבתו של רבינו מרת חי' ע"ה שכבה על ערש דוי, והגאב"ד הי' אז בארה"ב, הלך לבקרה, וגם הבטיח לה שבעז"ה ישתתף בהחתונה של בנה להבחל"ח הרב מרדכי אהרן שליט"א שהי' אז חתן ולמד בישיבתו, ואכן קיים את הבטחתו ובא אח"כ לארה"ב להחתונה.

סיפר אחד מהמקורבים, שבעת ההוא לפני שהלך אל רבינו ישב עצמו לכתוב קויטל, והתאחרה הזמן, והציע לו אחד ממשמשי, שהוא יכתוב הקויטל, בכדי שיוכלו להודרו, קצף עליו ואמר לו ברוגזה "פארן רבי'ן שרייבט מען אליין א קויטל".

עוד חרות על לוח לבם של אלפי ישראל את המחזה ההוד שהיה באותו ליל שב"ק כשמרן רבינו התחיל לרקוד ביחד עם הגאב"ד ז"ל בשולחנו הטהור, ומה נהדר היה המראה כאשר שני רועי ישראל לבושים בבגדי לבנים ופניהם כמראה אש ורקדים בדביקות עילאה, וינועו אמות הסיפים, כשכל הביהמ"ד הי' כחטיבה של לב אחד, כשרואים את האהבה והקשר הגדול של הני תרי צדיקי הדור, המראה הלז לא במהרה ישכח מכל העם שעמדו בעזרה.

מרן רבינו שליט"א בירושלים, והתפלל תפילות ערבית בישיבה, ואמר לו הגאב"ד שתפילת שמונה עשרה ימתין על מרן שליט"א.

כמו כן זכה רבינו שליט"א להיות אצלו יומיים לפני פטירתו, ומה גם שזכה להיות בהלוויה, [ידוע מה שהי אצל זקינו הגה"ק מנאסאר ז"ע שלפני פטירתו אמר לאנשים אתה תהיה בהלוויה ואתה לא, וסיפר הרה"ח ר' קלמן גאלדשטיין הי"ו שראו בזה ממש פלאים שאכן כך הי ולא נפל מדבריו ארצה, למי שאמר שיהיה אכן היה, ולמי שאמר שלא יהיה לא הי, ואכמ"ל, והלא דבר היא].

עם נכדי מרן הגר"ח משה ז"ל

גם לנכדי רבינו בעל ברך משה ז"ל – אשר ידוע שרבינו שלחם ללמוד אצלו בישיבה באמרו שברצונו שישאבו אצלו יראת שמים – הראה הגאב"ד ז"ל חיבה יתירה, ואכלו כל שבת אצלו הסעודות של שבת, ובלייל שבת קודש אחרי שהריח הבשמים נתן להם ג"כ להריח, מה שלא עשה אף פעם שנתן להריח בשמים להמסובים אצלו בשלחן, גם אמר להם שיקדשו בעצמם (כמובן שלא קידשו בעצמם מפני הכבוד) כמו כן פקד עליהם ליטול נטילת ידים אמצעיים בין בשר ודגים, על אף שלא נהג הגאב"ד ליטול ידיו, אבל להם צוה שיטלו ידיהם כי כן מנהג אבותיהם בידיהם, כמה וכמה פעמים הורה רבינו ז"ל להגאב"ד על שמקרב את נכדיו.

רבינו גם שלח כמה מנכדיו ללמוד בישיבתנו בירושלים, וכדאי להעתיק המכתב קודש בעת ששלח את נכדו מוריניו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א ללמוד בישיבה"ק בירושלים: **ב"ה כ"ד תשרי תשמ"ז לפ"ק.** שלומים מרובים וכט"ס א"כ ידידי שם הרב הגה"צ המפ"ש שלשלת היוחסין חו"פ כש"ת מו"ה משה ארי' פריינד שליט"א ראב"ד בהעדה הקדושה וראש ישיבתנו הקדושה בירושלים עיה"ק תובב"א. הננו בזה היות גמרת בדעתי לשלוח את נכדי היקר הב' החריף ובקי בחדר"ת ויראתו קודמת לחכמתו וברצוני שילמוד בישיבתנו אצליכם נכדי היקר הוא מתמיד מאוד בלימודו ושכלו צח אקוה שלגדולות יגיע בעה"ת ידבר עמו מעכ"ת בהלכות רבית שלמד עתה ומקור בש"ס ופוסקים טוש"ע ומפורשים, אני רוצה שישלים עצמו בח"א יו"ד ובישיבתנו לומדים עתה הלכות טרפות ברצוני שילמוד הלכות בב"ח ותרעובות ואקוה שבשם ימצא חבר נכון לזה. אבקש לקרבו ולדבר עמו בד"ת ככל האפשרות. הננו בזה ידידי ש"ב הודשת"ה באה"ר, (חיי"ק).

כמים פנים אל פנים רכש הגאב"ד ז"ל הערצה וכבוד מרבינו ז"ל, ומיד כשקיבל מרן ז"ל את שבת הנהגה, צוה להגאב"ד שיתחיל להגיד דרשות לפני תקיעת שופר ולפני כל נדרי, גם צוה שיעמידו בשבילו כסא עם שטענדע"ר, ובכל מקום איפה שהגאב"ד נסע בארה"ב או באיראפא, כל פעם צוה רבינו שיערוך שלחנו הטהור דייקא בבתי מדרשינו.

סיפר אחד מאנ"ש שבשנת תשמ"ג רצה מאד לנסוע ביחד עם רבינו לאר"י, נכנס לרבינו ושטח לפניו רצונו, אמר לו רבינו הלא הנך מלמד דרדקי ואיך תוכל לעזוב את הת"ת באמצע הזמן, השיב הלה, היות שאביו גר באר"י ע"כ רוצה לקיים מצות כיבוד אב, אמר לו רבינו שישע על הימים נוראים, אמר לו, שרוצה להיות אצל רבינו בימים נוראים, אמר לו רבינו: **"אדרבא פאהר אויף די ימים נוראים און פארבלייב אויף די הייליגע טעג ביי רבי משה ארי'...."**

בשנת תשנ"ה נכנס בחור אחד לרבינו להפרד ממנו כי נוסע ללמוד באר"י, שאל רבינו מתי בדעתו לחזור, ענה בחבור, שבדעתו לחזור על הימים נוראים, צוה לו רבינו שישאר בירושלים עד אחד הימים נוראים, כדי שיוכל להסתופף אצל הירושלמי'ער רב רבי משה ארי'...

סיפר ר' ה. ד. ג. שבכל פעם כשבא לאר"י על שמחת תורה הלך להפרד מרבינו, ורבינו נהנה מאד על שנוסע ושלח עמו פ"ש, גם כשחזר שאל רבינו בשלומו של הגאב"ד, פ"א התבטא ואמר לו: **"שכל זמן שרבי משה ארי' בחיים הוא רגוע, כי הוא מרגיש כאילו יש לו א"עלטרער ברידער"**.

עם מרן רבינו שליט"א

גם בנו הגדול כ"ק מרן רבינו שליט"א בכל פעם שבא לארה"ק, והלך לבקר את הגאב"ד ז"ל בביתו, קיבלו בסבר פנים יפות כאחד מגדולי הרבנים, והושיב אותו לידו עם כסא, ובעצמו מזג לו את הכוס, ופע"א גם כיבדו לומר שיעור בישיבה, והגאב"ד ז"ל ישב שם בעת השיעור.

זכרנו כאשר שבת מרן שליט"א בירושלים, כיבדו הגאב"ד בעת סעודת רעוא דרעוין לומר דברי תורה, ואמר אז מרן רבינו שליט"א דרוש נאה, והגאב"ד ישב כל הזמן והטה אזנו ופניו קרנו מאד מהדרוש, וסיפר המשב"ק שביום ראשון אחרי המקוה אמר לו הגאב"ד **"ער קען דאך יא ער האט אזוי שיינ געזאגט ממש גג על גג"**.

סיפר אחד מאנ"ש מירושלים שכשהי אבל אחר אביו, הי

לעי"נ

הרבנית הצדיקת

מרת פעסיל לאה טייטלבוים ע"ה

בת הרה"ק רבי אהרן זללה"ה אבד"ק וואלאווע

מחברתו הטהורה של מרן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע

נלב"ע כ"ג תמוז תש"ע

Yetev Lev

D'Rabeinu Joel D'Satmar
Gretz Yisruel Inc.

מוסדות יטב לב

דרבינו יואל מסאטמאר
בארה"ק תובב"א

שיר וקול תודה

ברנשי הוקרה והודאה, נשגב בזה ברכת מוזלאת טבאת ונדיאת יאתה, משמאי מרומאת עיילאתה,
קדם ידידינו האברך העסקן הנמרץ והנעלה, צוק עסקני עם סנולה, מסור בלוני"ח
למען מוסדותינו הק' יומם ולילה, אין גומריז עליו אתה ההלל לתהילה,

מוה"ר חנני' (בר"מ) הירש הי"ו

לרגל השמחה שבמעונו, בעזר צרו וקונו, רוממות קל בגרונו

בהולדת בנו ני"ו

והכנסתו בבריתו של אאע"ה בעתו ובזמנו

ובהזדמנות זו כשהשמחה במעונו,

נברכו ונהללו בפינו,

על כל הטוב והחסד אשר עשה עמנו,

וערך מסיבה של מצוה לטובת מוסדותינו

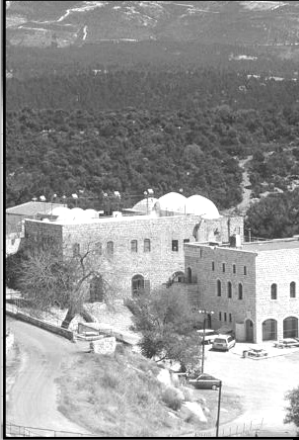
יה"ר שיזכה לראות ולרוות ממנו רב צענוג ונחת מצוק שמחה ואורה,
וימשיך לעמוד לימינינו לשם ולתפארה, ויזכה לאושר ועושר והרחבת הדעת,
ששוין ושמחה בכל עת, וכל טוב סלה

החותמים למען שמו בתודה וקול זמרה

הנהלת המוסדות

אור מופלא

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, בעניני גדלות רשב"י נאמרים

יש לפרש הכתוב תערך לפני שלחן נגד כררי, כררי הוא מלשון כרור המדינים והכיתס אותו, וגם מלשון כרור ביחוד באחדות הנעשה ע"י שמתאחדים יחד, וזהו כחינתו של רבי שמעון שמרומז בכתוב כי שלחן ער"ך הוא מספר רב"י שמעון"ן, ורבי שמעון שמכריו שנהו זה לזה וע"כ הגיעו לכחינת כרור המדינים וכו' אמנם רשב"י שנקט לשון השני של כרור, כחינת האחדות, כמו שמרומז בשמו כמאה"כ כי שמע ה' כי שנואה אנכי תקרא שמו שמעון, וכן כמה שאמרו הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, מרומז שמו של רשב"י כי הג"ה מ"ה טו"כ ומ"ה נעו"ס עולה למספר ל"ג עמה, יום החג של הרשב"י, **"ובזה רמזתי למה שמתקבלים בהיכלא רשב"י על שבתות השנה שכן מרומז בהדיא"**.

(צבי לצדיק)

תורתו מגן לנו

ר' שמעון בן יוחאי אמר חס ושלום שתשכח תורה מישראל שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו וכו' מבואר בספרים הרמז בזה כי ל"א תשכ"ח מפי זרעו סופי תיבות יוחאי, מאשר כי הוא משורש נשמתו של משה רבינו ע"ה רעיא מהימנא וזכותו עומד לנו להיות לעזר לכל הבאים לטהר אשר בשם חסיד יקרא לזכך נשמתו ע"י לימוד הוזהר הקדוש, ומבואר בזה"ק בזכות ספרא דא יפקון מן גלותא וזה הרמז בראשי תיבות ר'גלי ח'סידו י"שמור בגימטריא זוהר, כי הוא השמירה מעולה בכל הענינים לזכך נשמתם וזכותו עודנו עומד עמנו תמיד בבחינת צדיק יסוד עולם. (תפארת שלמה)

***

בראשית, ראשי תיבות א"ור תורת ר'בי שמעון ב"ן יוחאי, הוא אשר שלחו אלקים למחיה להאיר עיני ישראל באור תורתו. (אגרא דכלה)

***

מבשרי אחזה אלוה, מבשר"י ר"ת מתורת רשב"י, אחזה אלוה. (בית אהרן)

***

ועל קבר רבי שמעון בר יוחאי לומדים הוזה"ק באימה וביראה ובדביקות גדולה, כי כמה נסים יארעו שם, וצריכים ללמוד הוזה"ק באימה ובראה, ואח"כ לשמות הלב בשמחה רוחנית, ולא שום אבילות ועצבות, כי לא באלה חפץ רשב"י, והוא בדוק ומנוסה, ואח"כ נודרים נדרים ונדבות ומתפללים תפילה.. שוב אודיעכם, כי היום

יום א' הייתי במערת צדיקים וכו' ורשב"י ור"א בנו ושם למדתי הוזהר... (מכתב מהשל"ה הקדוש)

***

אם לומד על ציון הרשב"י עם חבר, אז משפיעין החכמות ורויזן זה לזה ומבטלין הקליפה. (מהרצ"א מדינוב)

***

לימוד ספר הוזהר מרומם על כל לימוד, כשגם לא ידע מאי קאמר, והוא תיקון גדול לנשמה. (עבודת הקודש)

***

כשלומד בגמרא אמר רבי שמעון, תיבת שמעון הוא חיות התנא, וכן שם כל האדם הוא חיות שלו, ושם הוי"ה הוא מחיה ומקשר החיות עם המוחין, והדין שאמר הוא השכל שלו דהיינו המוחין, נמצא כשלומד בדחילו ורחימו הוא מקשר עצמו ברבי שמעון ולומד אצלו. (ליקוטי אמרים)

***

הנה רבי שמעון בן יוחאי קראוהו בוצינא קדישא כי על ידו נתגלו באיתגליא סודות התורה הוא סוד האור כי טוב הגנוז בתורה. (בני יששכר)

***

ועל פי זה יובן מה שכתוב בזהר הקדוש כד הוה רבי שמעון בר יוחאי הוה מקוים בו וארובות השמים נפתחו, ולכאורה הא זה קללה שזמה היה מבול על הארץ, אך דהאמת הוא דבמבול כתיב ויהי הגשם על הארץ, ופרש"י ז"ל כשדרו הגשמים ירדן אם ישובו יהיו גשמי ברכה, והם לא הטיבו דרכם והיה המבול על הארץ שנהפך הגשמי

מי שיש לו אמונה בגדולת הקדושה של רשב"י יש לו חיוזק ע"י רשב"י, וכשם שהשי"ת הוא ה' לכל כך רשב"י לכל ואפילו לפחותים. (בית אהרן)

***

נתאמת לנו מאנשי אמת אשר השמחה על ציון הרשב"י היא שלא כדרך הטבע, דכתיב (משלי י"ג ט') אור צדיקים ישמח. (בני יששכר)

***

ימליץ טוב בעדינו

תנאי ר' שמעון אומר מפני מה אמרה תורה כי יקח איש אשה ולא כתב כי תלקח אשה לאיש מפני שדרכו של איש לחזור על אשה ואין דרכה של אשה לחזור על איש (קידושין ב:). ידוע כי הקב"ה נקרא איש ככתוב ה' "איש" מלחמה, ובני ישראל בחי' אשה, ובמדרש איתא דקוב"ה מחולק עם בני ישראל כי השי"ת אומר שובו אלי ואשובה אליכם, ובני ישראל אומרים השיבנו ה' אליך ונשובה, וע"ז בא אדונינו ר' שמעון בר יוחאי להמליץ טוב לישראל שדרכו של איש לחזור על אשה ולא דרכה של אשה לחזור על איש, ע"כ צריך הקב"ה להתחיל תחילה ולקיים השיבנו ה' אליך ואח"כ נקיים ונשובה. (אמידה יפה)

***

יש להמליץ בדרך רמו רשב"י ראשי תיבות יושפע שיפע ר"ב ביכל העולמות, שע"י זכותו הגדול נשפע כל ההשפעות טובות, גם בזכותו של רשב"י נמשך רפואה, ורמו לזה כי תיבת "ורפאתיו" עולה "שמעון בר יוחאי". (הרה"ק מבארנוב ז"ע)

כי מלך ר'זפא ניאמן ורחום ר"ת מרון כלומר בזכות הצדיק במירון שולח השי"ת רפואה לחולי עמו ישראל. (מכתב מהגה"ק רבי שלמה זלמן עהרנרייך משמלוי זצ"ל)

***

וזאת היה בכוחו של ר' שמעון בן יוחאי להעלות כל הגבורות לשרשן ולהמשיך חסדים מגולים על כנסת ישראל.. ור' שמעון בן יוחאי היה תמיד מזהיר לחברייה דיליה על האחדות והי מעלה הגבורות לשרשן על ידי

ברכה למבול חלילה, כי המקבלים הפכו אותו לרעה, לכן בימי רבי שמעון בר יוחאי ע"ה שהיה מגין על דורו והיו צדיקים הרבה בתוך הדור ההוא, היה הפסוק הנ"ל בדורו לברכה, וארובות השמים נפתחו וירד שפע ורחמים באור תורתו של רבי שמעון בר יוחאי ע"ה וחבריו, והארץ האירה מכבודם לעולמי עולמים, וכד רבי שמעון בר יוחאי מית, אפילו הפסוק ויסכרו מעינות תהום רבה שהיא טובה נהפך זה על תורת רבי שמעון בר יוחאי ע"ה שנסתם מעינות החכמה, ולחכם יספיק הקיצור, לכן כל מוצא ה' הוא טוב וחסד. (דגל מחנה אפרים)

***

אך אותן הצדיקים שהיו בעלי רוה"ק כגון רשב"י וחבריו הן במדרגה שלמעלה מן הזמן כו, ובדורות האחרונים כשולמדים דברי שום תנא וחכם מדברי הקדמונים שהדבר ההוא הוא חיות ומוחין שלו לתוך הדיבורים נקרא אתדבקות רוחא ברוחא ולכך מחיה אותו שמכניס החיות בהדברים שלכך אמרו

שפתותיו דובבות בקבר שאפשר לומר זה בחינת השתטחות על קברי צדיקים כי בדבורי הצדיק שם הוא קבור וטמון החיות שלו כאמרו וזה הלומד בהכנסו עם החיות ומוחין של הצדיק שטמן בדבריו נקרא אתדבקות רוחא ברוחא ושפתותיו דובבות בקבר. (מאור עינים)

***

היא מאירת עינינו

שתולים בבית ה' בחצרות אלוקינו יפריחו, שתולים בבית ה' ר"ת ש'מעון בן יוחאי, דמבקשים אנחנו מהבורא ית"ש דאורות הקדושים של רשב"י וחבריו ה"שתולים בבית ה'" בעולם העליון בחצרות אלוקינו לאותן העומדים מרחוק מבית ה' שהם כמו החצר שהוא לפני הבית, "יפריחו". (דברי יחזקאל)

במירון אמר: זיי זאלן שכל האבן און יעדער זאל טאן פאר זיך, מירון איז א ארט פאר אלע. עוד אמר כשחזר ממירון: נאכן צוריק קומען פון מירון האט מען שוין נישט וואס צו רעדן און בעטן און אויב איינעם פעלט נאך עפעס איז דאס א סימן אז ער איז אין מירון נישט געווען.

***

דברות קודש

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ו' אלול תשס"ו באת"ק מירון יע"א

באנו לכאן בצפיה להוושע בזכותיה דהתנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי, ומבקשים למצוא איזה קשר לרבי שמעון, דבאמת קשה לנו פשוטי עם בשר ודם למצוא קשר להתנא הקדוש רשב"י שמקומו גבוה רם ונשא בגן עדן העליון.

אולם מצאתי פתח, דהנה ק"ז זללה"ה בייטב לב מרבה להביא דברי העטרת צבי, ומכנהו לפעמים בתואר רבינו ולפעמים בתואר רבינו הקדוש, והגם שהיה תלמיד של ק"ז הישמח משה זללה"ה, עם כל זה מוכח מסגנון לשונו שהחזיק עצמו גם לתלמידו של העטרת צבי. וידוע שהרה"ק העטרת צבי זללה"ה היה שר בית הוזהר והתייחס עצמו לתלמידו של התנא אלהי רשב"י, וכאשר שלח פעם פיתקא למירון, חתם את שמו תלמידו צבי בן הינדא. ולפי זה רבי שמעון בן יוחאי הוא רביה דרביה של הייטב לב, ומעתה יש לנו איזה קשר קרובה לרשב"י באמצעות ק"ז הייטב לב ז"ע שהיה יותר קרוב לדורינו, וכאשר אנו מתקשרים לק"ז הייטב לב ז"ע והוא לרביה העטרת צבי, והעטרת צבי לרביה רבי שמעון בן יוחאי, יש לנו שביל קרוב וקשר קרוב להתנא הקדוש רבן שמעון בן יוחאי, ואם כן שמחה גדולה הוא לנו שיכולים אנו להיות בהילולת הייטב לב פה אתרא קדישא מירון, ועל ידי זה להתקשר להתנא אלהי נבג"מ, ויש לנו לצפות שהתנא רבי שמעון יעורר רחמים על בני ישראל.

ובאמת בכל השנה הזמן לבא לרבי שמעון, ואכן בכל עת שבאים למירון מוצאים כאן אחב"י הבאים לשפוך שיחם להשי"ת בזכות התנא רשב"י, ומכל שכן בחודש אלול ימי הרחמים והרצון שהוא זמן תפלה, בודאי מוכשר ביותר לבא למירון ולהתפלל להשי"ת בזכות התנא הקדוש רשב"י, אחב"י יש להם בקשות מרובות, ולעת כזאת כאשר מבקשים תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה, אין לנו מקום מוכשר ומקודש ביותר מהציון של התנא רבי שמעון בן יוחאי, וכדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו, "אידן ווילן געהאלפן ווערן, אידן דארפן געהאלפן ווערן, אידן וועלן איה" געהאלפן ווערן", השי"ת שומע תפלת כל פה בזכות עבדיו הנביאים התנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי שהוא מעלה תפלות בני ישראל למעלה למעלה במקום גבוה ונעלה. והשי"ת יעזור שבזכות ק"ז הייטב לב ז"ע שהוא מקשר אותנו לרבי שמעון בן יוחאי, נזכה שיהיה לנו קשר אמיץ וחזק בהתנא הקדוש רשב"י, ויעורר רחמי שמים ויבקש על בני ישראל הן תושבי ארץ הקודש והן תושבי חוץ לארץ.

תשובה והגבורות מודים להחסדים שיתגלו על כנסת ישראל.. ובימי ר' שמעון בן יוחאי לא נראה הקשת שלא נצרכו בימיו לזכות אבות שהוא היה מעלה הגבורות לשרשן בהמתקה גדולה. (מאור ושמש)

***

בהליכתו על קבורת הצדיק יכול לבוא לידי בושה גדולה וביטול במציאות ממש שמתבושש מאוד בכל מעשיו ומחשבותיו אשר עשה וחשב עד היום. (צמח צדק)

***

בגמ' איתא (גיטין יט. וכן הוא בברכות ט. ועוד בש"ס) כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק, ולא מצינו לשון כזה על תנאים ואמוראים, י"ל דרומז דייקא על רבי שמעון שעליו נאמר בגמ' (סוכה מה.) שאמר רשב"י יכולני לפטור את כל העולם מן הדין אני ובני רבי אלעזר, ואלמלא יותם בן עוויה עמנו, מיז שנברא העולם עד סופו, והעיקר סופו היא בעת חבלי משיח האלו שנקראו שעת הדחק, וכדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק הלו, וכנודע בזה"ק דבהאי חיבורא יתפרנסון בגלותא בדרא בתראה, והוא שעת הדחק הלו כנוכר, וביכותו נסמוך ונטע לנצחים ונצא מאפילה לאור גדול כביאת גוא"צ בב"א. (שער יששכר)

***

ובזכותא דרשב"י יהיה הגאולה לעתיד לבוא, וכן נרמז ועליו מושיעים בה' ציון סופי תיבות מרון, שם קברו של האי תנא רבי שמעון בן יוחאי. (אורה ושמחה)

הפזמון בר יוחאי

אנו רואים שבת ששרים שיר הקודש "בר יוחאי" כולם מתרגשים ברגשת קודש, גם אלו שאינם יודעים פירוש מילי השיר, ואין זה אלא שיש בתוך השיר תוכי תוכות קודש, ואע"ג דאינהו לא חזי מוליהו חזיא ורגישי בנפשיהו. (תולדות ר"ש לביא ז"ל בס"ס הילולא דרשב"י)

***

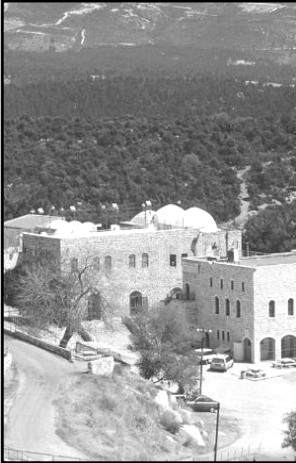
פזמון נאה מארץ ישראל שמסדרין בכל ערב שבת עם סדר קבלת שבת על קבר רשב"י, וזכותו יגן בעדינו ובעד כל ישראל, כי לו נאה להודות בהלל ושבח לפני מי שנאמר בעבורו נעשה אדם שזכה וזיכה את הרבים, ושמעתי מחכמים גדולים שכל מי שהאיר ה' רוחו עליו אף בחו"ל והוא מארי קבלה ינגן פזמון זה. (תכלאל)

***

שמעתי מחכמים גדולים אנשי שם שבאו מארה"ק שכל מי שהאיר ה' רוחו עליו אף בחו"ל מנגן פזמון בר יוחאי וזה סגולה להארת הנשמה והוא מיוסד ומסודר דרך המעלות סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה מלמטה למעלה עד לראש הכתרים. (הרה"ק ר' נפתלי כ"ץ ז"ל בסידורו בית רחל)

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, בענייני שבת קודש נאמרים

שבת המתאחדת

מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. לעשות את השבת בצילא דרשב"י במקום מרום הרים; תחלה למקראי קודש - שב"ק בפרוס עלינו ימי הרחמים; באהבת רעים והתאחדות בלב אחד - היו"ם אתם נצבים; אמרנו כי המקום והזמן גורם ללקט באמרי"ם; מאמרי רשב"י כזוה"ר הרקיע מזהירים; ומשפתי צדיקים המדברים מעריבות נעימות קדושת יום מחמדים; לעורר ולהלהיב לבינו ונפשינו בדיבוריהם הקדושים המאירים והנחמדים; וממנו נקח לעבוד בחדוותא ורעותא דלבא בשבת משוש נוגים;

מה מאוד ראוי לעת כזאת להתעורר בענייני קדושת השבת, כאשר רשב"י הוא בעל המאמר שאילמלא שמרו ישראל שני שבתות מיד נגאלין, ויתכן לרמוז שמוסב על שבת דכן שהוא כמו שתי שבתות דהנה אמרו חז"ל רבי יהודה קרא לרשב"י "שבת" מה שבת לה' קודש, אף רשב"י שבת לה' קודש, נמצא דכאשר אנו זוכים לשהות אצל ציון הרשב"י ביוםא דשבתא עיי"ז אנו זוכין לברכה זו של שני שבתות שמיד נגאלין במהרה בימינו, ומלכינו בראשינו, אמן.

השבת נועם הנשמות

מצר"ה רצ"ה, והיינו רצ"ה שלא תהא צר"ה ביום מנוחתנו. (יטב לב שלח)

♦ ♦ ♦

הזכרת שם שבת מכניע היצה"ר
ידוע אשר מצות שבת הוא סגולה להנצל מתאות רעות ובהזכר בזה את יום השבת ג"כ מסוגל לבטל ע"י אהבה דקדושה שהוא יום ש"ק אהבה בתענוגים מבטל עיי"ז אהבות רעות ר"ל. (אמרי נועם וישב)

♦ ♦ ♦

קול קורא

הרה"ק מוהר"א הנ"ל (מליזענסק) אמר כשנכנס שבת אינו יכול לסבול הכרוזים והוכרח לאטום אזניו מכח קדושת שבת המוקשת באזניו וינעו מקול הקורא. (ר"מ ואתחנן - מקדש מלך)

♦ ♦ ♦

אכלו היום

אכלו היום, שצריכים בשבת קודש להיות שבע מקדושת יום שבת, ואמר בזה הלשון אכלו היום עסט דעם טאג, וד"ל. (דברי ישראל בשם הרה"ק מקאמיר)

זכריה מענדיל משענדישוב בזה הלשון, פעם אחת הייתי אצל אדומ"ר הקדוש רשכבה"ג מו"ה אלימלך בעת בואו מטבילת המקוה של ערב שבת קודש, והניח עצמו על מטתו ואמר בזה הלשון, מאן יכול למסכל ריחין דבוסמין דגן עדן.

עכ"ל: (אהבת שלום ויצא)

♦ ♦ ♦

בשמירת שבת זוכה לאור פנים

אמרו חז"ל (ב"ר יא טב) ויברך אלהים את יום השביעי, ברכו באור פניו של אדם, לא דומה אור פניו של אדם כל ימות החול כמו שהוא דומה בשבת, ונראה להוסיף ולרמז בזה כי שבת גימטריא יפה תואר, כי על ידי שמירת שבת זוכה האדם לאור פנים וצלם אלהים. (ברך משה בשלח)

♦ ♦ ♦

בש"ק נעשה מצר"ה רצה

רצה והחליצנו וכו' שלא תהא צרה וכו' ביום מנוחתנו. הענין כי אלהים במילוי ההי"ן עולה צרה. ובש"ק כל דינין מתעברין ונמתקין. ונעשה

טעם שנקרא שבת

איתא בזוהר יתרו, מהו שבת? שמא דקוב"ה, שמא דאיהו שלים מכל סטרוי, הנה כ"ז אותיות הן. וכל אות יש בה חיות מן השם הנכבד הוי"ה ב"ה, ואם כן בכל כ"ז אותיות יש כח כ"ז הוי"ו"ת בגימטריא שב"ת, וזהו שיש לפרש בדברי הזוהר "שמא דאיהו שלים מכל סטרוי" היינו מכל צד הכ"ז אתוון, שבהן ברא הקב"ה את כל העולמות בכח שמו ית' המתפשט בהן. והמסכיל יבין הדבר.

(בני יששכר מאמר שם שם)

♦ ♦ ♦

עולם הבא מעין שב"ק

הה"ק ר' ברוך ממעייבוז אמר, (בומר מה יידות) מעין עולם הבא יום שבת מנוחה, שבת הוא גדול מעולם הבא, כי שבת הוא המעין שממנו ניקח עולם הבא, מי שזוכה, בוודאי טועם טעם אמיתי תענוג גן עדן. (בית אהרן בראשית)

♦ ♦ ♦

שמעתי מפה קדוש ישראל מוהר"ר

כעשרת ימי תשובה

יום השבת נחשב כעש"ת ומתקבל אז גם תפלת יחיד. (קיצור תכלת מרדכי, נצבים, בשם תיזוה"ק)

***

מתיקות השבת

שבת ממוש לבנו, השבת הוא ממוש לבנו. (ברכת אהרן בשם הרא"ש מסטאלין)

***

אמר: רגע וחוט השערה משבת, יקר יותר מכמה שעות בימות החול. (תורת אבות, שבת)

***

עולם הבא מעין שב"ק

הה"ק ר' ברוך ממעזיבוז אמר מעין עולם הבא יום שבת מנוחה, שבת הוא גדול מעולם הבא, כי שבת הוא המעין שממנו ניקח עולם הבא, מי שזוכה בוודאי טועם טעם אמיתי תענוג גן עדן. (בית אהרן בראשית)

***

מקור הקדושה

תחלה למקראי קודש, שבת הוא

ההתחלה והמקור למקראי קודש, ור"ל שכל ההארה וקדושת החגים במשך השבוע כלולים בש"ק שלפניהם. (תורת אבות, הר"מ מקוברין)

***

בני חיי ומזוני

על ידי שבת בא כל השפע ובתוכם בני חיי ומזוני שהוא קנינו של עולם. (זכרון זאת)

***

סגולה לפרנסה

סיפר לי א"א ז"ל מעשה נורא מהה"ק (אברהם יהושע העשיל ממעזיבוז זצוק"ל) הנ"ל אשר עמד פעם אחת פעם אמר (הרה"ק ר' ירחמיאל משה מקאזניץ ז"ע) לי, שסגולה לפרנסה שלא יחשבו בשבת קודש מחשבת פרנסה. (ספרן של צדיקים)

***

שבת בו תשוב

שמעתי מהרב שיחי: ששבת הוא שורש התשובה, לשון שבת, שוב. (דברי אמת, מטות)

והנה אנון זה לתקון נפשאין דחייביא ולאדודרי ליביהן לתיובתא לא תבין עבודת הקודש הלזו כי אם ביום המקדש שבת קודש שאז תרבה קדושת המזבח ויכול לפעול הדבר, ולא בחול וזה ידוע למשכילים והולכים בדרך אמת כשמש. (נועם מגדים, יתרו)

***

הרה"ק ר' איציק'על [מפעשווארסק] שליט"א [זצ"ל] ה' לו ספק זמן רב כי איתא בספה"ק שבכיות שאדם בוכה מוחק העוונות, האם מותר לעשות זה בשבת, ושאל להרה"ק מקאלאשיץ, ע"כ, וענה לו בזה"ל "ראגערשטאג ברויך מען צו וויינען" - וכשהי' כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א [זצ"ל] בלאנדאן אז שאל לו הרה"ק ר' איציק'על גם כן השאלה הזו, ענה בזה"ל מכיון שלא הי' זה במלאכת המשכן לכאורה מותר. (עלי זכרון)

***

ערב שבת קודש

טועמיה חיים זכו, מצוה לטעום קודם השבת תבשילין של שבת לכבוד שבת. (מטה משה סי' ש"ח)

***

טועמיה חיים זכו

תנא כל הטועם תבשילו בערב שבת מאריכין לו ימיו ושנותיו. (מחזור ויטרי)

***

טעם הדלקת נר בשבת, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, ופי' באור החיים הק' (בראשית ב) שכל שבת נעשה בריאה מחדש, ומאמר ראשון יהי אור. (בראשית א' ג) ע"כ מצוה ראשונה בהכנסת שבת, הוא הדלקת הנר הגנוז. (צמח דוד בהעלותך)

***

ב' נרות

יהא זהיר לעשות נר יפה, ויש מכוונים לעשות שתי פתילות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור. (שו"ע סי' רס"ג א')

***

ירחץ פניו ורגליו בחמין, כמו שהיה עושה רבי יהודה בר' אלעאי ע"ה (שבת כה, ב), ואם אפשר שיטבול, טוב מאד, שכך היה עושה רב המנונא סבא, כדפירשו בזוהר פרשת תרומה (קלו, ב). (תוצאות חיים את צא)

***

ג' טבילות

בענין הטבילה, צריך לטבול שלוש פעמים טבילה ראשונה להעביר זוהמת עונות, אחר כך שתי טבילות כנגד נעשה ונשמע. (של"ה, שבת, תורה אור)

***

טועמיה

טועמיה חיים זכו, המכבדים אותה (השבת) במיני מאכל ומטעמים, ויש סומכין [מכאן] לטעום תבשילו מערב שבת. (שבלי הלקט)

***

נהגו אנשי מעשה לטעום התבשילין בע"ש כדי לתקנם כהוגן ויהיו נאכלין לתאוה, וכן מצאתי בשם הירושלמי

שמו"ת עצה לקשר מחשבתו אל הדיבור בשב"ק

סגולה ועצה שיוכל אדם לקשר מחשבתו אל הדיבור בתפלות שבת הוא לראות לקרות הפרשה שמו"ת דוקא ביום ו' עש"ק, והטעם כי תורה שבכתב מרמז על בחינת המחשבה, ותורה שבעל פה שהוא פי' התורה מרמז על בחינת הדיבור, ע"כ קריאת הפסוק עם התרגום שהוא פירוש, שקורא ביום ועש"ק עושה פעולה שיהיה דבוק ומקושר אח"כ בשבת קודש בעת התפלה מחשבתו ודיבורו כאחד. (בת עין, בליקוטים)

***

טבילה במקוה

ולכן טוב להרהר בתשובה ולהתודות בע"ש, ויפנה כל מחשבות רעות מלבו, ויפנה מלבו ומביתו כעס וקטטה, כמו שפירשו בתיקונים (זו, א) ולקמן (סט, ב) אמר שעל זה נאמר (שמות לה, ג) 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת', ואחר כך

שיר השירים

תלך לביהכ"נ ותאמר שה"ש לכבוד
כלה העליונה ולעורר האהבה בין
דודים לעילא ואח"כ יתפלל מנחה.
(סידור ר' שבת)

פנאי לגמור כולו, יאמר לפני קבלת
שבת אלו הד' פסוקים, שסימנים
יעק"ב. (סי' היעב"ז)

♦ ♦ ♦

יכין עצמו לקבל המלך, בשמחה
ובטוב לב, יקרא שיר השירים כולו
פ"א, לא פסקי פסקי, מי שירצה
לקרותו לא יבצר ממנו החומשים
לקרותו מתוכו, אמנם מי שאין לו

בואו ונצא לקראת כלה

הודו

הבעש"ט זלה"ה נבג"מ, יסד לומר
בכל ערב שבת מזמור ק"ז שבתהלים
מחמת שצריך לזכך עצמו יותר ויותר
בעת ההיא. (מאור עינים פ' בשלח)

עילאה, ומקובלני מרבתי שע"י
שרים ושמים בפזמון "לכה דודי"
משמחים את השכינה הקדושה
והשכינה משפיע לו שמחה לימות
החול, וגם לעתיד לבא. עוד אמר כי
ע"י שמשפחים ומכין כף אל כף בלכה
דודי מתקנים את החטא הידוע, כי
כ"ף בגימטריא מאה וכף אל כף זה
מאתיים, וערלה בטלה במאתיים.
(סידור בית יעקב חיים ע"י רצ"ג)

♦ ♦ ♦

בדבר שנוהגים אצל חסידים לטפח
ולרקד בעת שמזמרין לכה דודי, יש
להמציא סמוכין ממה שכתוב הטרור
(סי' רס"ב) שישמח בביאת שבת כיוצא
לקראת מלך וכיוצא לקראת חתן
וכלה יעו"ש, וידוע שנהוג לצאת
לקראתם בתופים ומחולות. (שו"ת
נשמת שבת)

♦ ♦ ♦

ברכו

בשעה שישאל למטה אומרים ברכו
בליל שבת, אז בת קול הולכת
בפמליה של מעלה לומר אשריכם עם
קדושים שאתם מברכים למטה, כדי
שיתברכו למעלה כמה מחנות
קדושים, אשריכם בעולם הזה
ואשריכם בעולם הבא, ואין ישראל
מתברכים עד שיתעטרו בנפש יתרה.
(פרי"ע ח)

והמצוות של כל השבוע, שאז הוא
עלית כל העולמות. (לקוטי מרים להרבי
ר' בער ממעזריטש ז"ע)

♦ ♦ ♦

קבלת שבת

חסידים הראשונים היו אומרים זה
לזה 'בואו ונצא לקראת שבת מלכתא'
(שבת קיט, א) וכן היה נוהג האר"י ז"ל
לצאת לשדה ממש, והכל לפי מה
שיכוין אדם דעתו לשמים, אולם
ברוב עם הדרת מלך אנו מקבלים
שבת המלכה בבית הכנסת בצבור,
ופותחים בארצות הללו 'לכו נרננה'
וגומרים ששה מזמורים, מן מזמור
צה עד מזמור צט ומזמור כט, כנגד
ששת ימי החול, (כי כולם מקבלי השפעתם
מקדושת שבת, סידור רבי קאפל) והוא על פי
רמ"ק ז"ל. יעב"ז

♦ ♦ ♦

לכה דודי

ואח"כ יאמר השיר לכה דודי בשמחה
גדולה ובשיר ובעמידה. (קיצור של"ה)

♦ ♦ ♦

הכאת כף אל כף מתקנים את

החטא ידוע

בפזמון "לכה דודי" בליל שב"ק היה
רבינו הק' משינאווא מאריך בריקוד,
ואמר כי איתא בזוה"ק (שמות קפד) על
הפסוק עבדו את ה' בשמחה, חדוה
דבר נש משיך לגבה חדוה אחרא

תפלת מנחה

יתפלל מנחה ערב ש"ק כהוגן, כי הוא
זמן גילוי אורות שבת קודש בשמים
ממעל. (עבודת הקודש מורה באצבע סי' ז')

♦ ♦ ♦

**בתפלת מנחה בער"ש מתעלין
הדיבורים של כל השבוע**

בערב שבת בתפלת מנחה וקבלת
שבת מעלין כל אותן הדיבורים

סעודת חקל תפוחין קדישין

מדאני אסא

בהדי פניא דמעלי שבתא חזי האי
סא דהוי נקיש תרי מדאני אסא
וריהט בין השמשות אמרו ליה (ר"ש
ור"א בריה) הני למה לך, אמר להו
לכבוד שבת, ותסגי לך בחד חד כנגד
זכור וחד כנגד שמור, א"ל לבריה חזו

כמה חביבין מצות על ישראל יתיב
דעתייהו, וברש"י שם תרי מדאני,
חבילות של הדס להריח בשבת. (שבת
דף לג)

♦ ♦ ♦

יהרהר בתשובה

יכוין מאד בקידוש ויהרהר בתשובה,

אכילת דגים מסוגל לרפואה

אכילת דג בשבת, אחז"ל ויבוקש ד"ג לחולה (סנהדרין צ"ח), דע כי חולה גמטרי' מ"ט שבע שבתות הצריכין תיקון וד"ג בגמטרי' ז' מצוה למימיני יומא ושבועי, וד"ג במאות הוא ת"ש, שזהו אשת חיל א"ל ח"י ת"ש, לכן מצוה לאכול ד"ג בשבת וירפאנו ד' והי' עלהו לתרופה. (עיין מזמור שיר ליום השבת) (דרשות חתם סופר)

♦ ♦ ♦

שתיית יי"ש אחר הדגים

טוב להפסיק בין דגים לבשר במשקה אשר ישתה כי היכי דלא ליגעו יחד באצטמוכא שהוא כמבשל. (קיצור של"ה)

♦ ♦ ♦

לאקשי"ן

בשם הרב בשבת יש לאכול דוקא לאקשי"ן שהוא רומז לאחדות שמסתבכין זה בזה, שבת הוא רה"י, הוא אחדות, ושבת שלום. (אמרי פנחס)

♦ ♦ ♦

האוכל קטניות - מובטח שלא

ימות בלא תשובה

שמעתי על האמת מהרה"ק רצ"ה מליסקא זצ"ל שאמר שמי שאוכל תמיד קטניות בליל שב"ק מובטח לו שלא ימות בלא תשובה. (אבן ישראל)

♦ ♦ ♦

עפרפעל

אמר הרה"ק ר"פ מקאריץ זצ"ל בשם הבעשטה"ק לאכול עפרפעל צימע"ס ע"ד כל שומר שבת מחול לו זה פארפאלין, והרה"ק מקאריץ הוסיף ע"ז שהוא רמז ג"כ להסתפקות שדי לו במעי כמו מהרבה וזהו "פאר פיל". (אמרי פנחס, כ"ז)

♦ ♦ ♦

צימע"ס - מייערין

סיפר הרה"ק מנאסויד זצ"ל שאצל מרן הקדוש מצאנו זיל"ע הי' "המייערען" המאכל החשוב ביותר ממאכל שב"ק. (תורת א"ש)

♦ ♦ ♦

פשטיד"א

בשם המהרי"ל בקצת מקומות נהגו לאכול מולייתא שקורין פשטיד"א בליל שב"ק זכר למן שהי' מכוסה למעלה בטל ולמטה בטל כן הבשר

רעות וכל מיני אפיקורסות, ולכך כתב הבעה"מ ובשו"ע שכל מי שאינו אוכל חמין בשב"ק יש לחוש שמא מין הוא כיון שאינו אוכל החמין מאכל הנעשה ביחוד לכבוד שב"ק שמבטל האפיקורסות והמינות יש לחוש שמא מין הוא.

♦ ♦ ♦

אכילה בשב"ק במקום תעניות

וסיגופים

שבת היום לה' וכו' מעבור דרך וגבולים וכו', היינו שעובר הדרך והגבול מהתורה. היה ראוי לעשות סיגופים באותו זמן. אבל בשבת במקום שהוצרך מעשות היום פעלים, תיקונו לאכול ולשתות בהלולים, והטעם לזה זה היום עשה ה' ולא איכפת לך. (רמתיים צופים בשם הרה"ק מוהר"מ מרימנאב זלה"ה)

♦ ♦ ♦

לכבוד שבת קודש

מנהג ישראל בשעה שאוכלין סעודת שבת אומרים "לכבוד שבת". ומקורו הוא מדברי המדרש (אסתר רבה) שהמן הרשע הלשין על ישראל שיניהון בררהון אוכלין ושותין ואומרין עונג שבת עונג יו"ט. (ליקוטי מהרי"ח)

♦ ♦ ♦

דגים מרמז על עינא פקיא

הנה דגים באים מעולם קדוש, וגבוה מאד מאד שהוא מרמז על עינא פקיא, כידוע מספרי קודש (של האר"י ז"ל) אשר על כן הזהירו לאכול בכל שבת דגים. (מאור ושמש, מאמרים מלוקטים)

♦ ♦ ♦

לאכלן בידים

לא אכלן (הדגים) ע"י כף רק באצבעות, ואמר הרמז שנאמר וכל דגי הים "בידכם" נתנו, לאכול דייקא בהידיים ולא ע"י דבר אחר. (דרכי חיים ושלום)

♦ ♦ ♦

דגים המאכל הראשון

המנהג לאכול המאכל הראשון בשבת קודש דגים מפני שהדגים היה הבריאיה הראשונה מבעלי חיים וקדושת השבת הוא שורש החיים על כן נהגו ישראל להתחיל העונג שבת ממין דגים. (שיח שרפי קודש, בשם הרה"ק ר' בונם זצ"ל מפרשיסחא)

יהיה ביראה ואהבה ושמחה רבה. (עבודת הקודש להחיד"א ז"ל)

♦ ♦ ♦

לשם יחוד

הריני מוכן ומזומן כו'. נ"ל כי איתא בזוהר כל מילי דקדושה צריך הכנה והזמנה, וכן הוא בגמרא ביצה (דף ב:) דאמר רבה מאי דכתיב והכינו וגו' חול מכין לשבת כו, ופרש"י סעודת שבת חשובה ובעי הכנה, משא"כ סעודת חול, עיי"ש. ומה"ט העור לכתובת ס"ת תפילין ומזוזות בעי עיבוד לשמן, כי העיבוד הוא הכנה והזמנה לגוף המצוה, ומה"ט הוא ענין קידוש הקולמוס קודם כתיבת השם כנודע. ומזה הטעם אנו אומרים קודם כל מצוה הריני מוכן ומזומן לקיים מצוה פלונית, או הריני מזמן את פי להודות ולהלל כו'. כדי להכין ולהזמין את עצמו או פיו למילי דקדושה. (ייטב לב בהעלותך)

♦ ♦ ♦

טעם ג' סעודות כדאי שיאכל

לשם מצוה

נ"ל טעם על שלש סעודות, כי הוא נגד יותרת של נפש רוח נשמה, והלוית המלכה היא ליחידי סגולה למאן דזכי לחיה הרביעית, ויחידה לית מאן דזכי לה עתה, וגם אינו במיחוש כלל כמ"ש בע"מ במאמר צבאות ס' ה', עיי"ש. (ישמח משה, ביון הרקח שבת קי"ח ע"א)

♦ ♦ ♦

במאכלי שבת שורה קדושה

בבוא השפע והקדושה מלמעלה בליל שבת יכנס בתוך המאכל ובאוכלו בשבת המאכל "בבוא לתוך הגוף אזי מקבל גופו הארה וקדושה מלמעלה. (סידור עולת תמיד)

♦ ♦ ♦

סעודת שבת מעורר לתשובה

הרהורי תשובה שעולים בסעודת שבת קרובים ביותר לנקודת האמת וכמעט שגבוהים יותר מהרהורי תשובה שעולם לאדם בשעת התפילה. (בית אהרן ליקוטים)

♦ ♦ ♦

סעודות שבת מבטל התאוות

אמר הרה"ק מהר"י מקוזמיר זצ"ל כי אכילת שבת מגרשת כל מיני תאוות

פשוטיא בשבת זכר למן. והקשו המפורשים מה ענין מן לשבת, הלא אדרבה המן לא ירד בשבת, אלא הוא אשר דברתי, וזכר למן כמו שהמן היה מזכך הנפש, כמו כן מאכלי שבת. וענין הזיכוך היא על ידי קדושה הרוחניות שבו המעוטף בגשמיות המאכל ואינו נראה, כמו כן צריך לכסות המאכל ולאכול פשוטיא המכוסה, זכר למן שהרוחניות שבו המכוסה היה מזכך הנפש, וזה טעם לשבת. (רב טוב בהר) * * *

המת אכלו בעבור עצמם לזכך את נפשם. וז"ש הוא הלחם אשר נתן ה' לכ"ם דייקא - לאכלה, בעבורכם ולא בעבור הארץ, עכ"ד. וכמו כן אני אומר במאכלי שבת קודש שאמרו חכמים (שבת ק"ט). תבלין יש לנו ושבת שמה, שאז מנח הכנה בשרי על שבת קודש, נתקדש במאכל בקדושת שבת, והוא מזכך נפש האדם הישראלי, ובוה מצינו טוב טעם על מה שכתבו תוס' (פסחים ק): שנוהגין לכסות הלחם במפה בשבת, והרמ"א (או"ח סי' רמ"ב ס"א) כתב שאוכלין

מונח בין ב' דפי העיסה, וקוגל שלנו ג"כ קורין פשוטיא א שהוא ענין מולייתא שמכוסה מכל הצדדין בחלק הקשה הנאפה אשר הוא סביב חלק הרך אשר בתוכה ממילא הוי ג"כ זכר למן שהי' מכוסה. (רמ"א בס"י רמ"ב) * * *

מאכל פשוטיא מזכך הנפש

על דרך שפי' מוזלה"ה בשלח בפ' המן דכתיב הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה, כי אמר ששבת המן כתיב ויאכלו מעבור הארץ, בשביל הארץ, להעלות הנה"ק שבאוכל, אבל

תנו שבת ושירה

ושותין ושמוחין עוסקים בשירות ותשבחות ע"ש, וכ"כ (ברע"מ עקב) צריכין לאתערא שיר וחדוה לפתורה ע"ש. (ליקוטי מהרי"ח) * * *

ריקוד בליל שב"ק

אא"ז הקדוש הבעש"ט ז"ל היה מרקד עם התלמידים בליל שבת קודש, וסגולה להמתקת הדינים, ואמר שגורם שמחה בפמליא של מעלה שיורד השפע לישראל ובשמחה ורחמים וחסידים מרובים. (זרע ברך סקאליע) * * *

אצל הרה"ק ר' ראובן מעמביץ זצ"ל בן הגה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זי"ע, היו נוהגין בכל ליל שבת לרקד כל הלילה עד הבוקר בהתחלפות משמורות. (דברי דוד) * * *

רוחניות, והוא תורה וגדולה ביחד. (אמרי נועם, תולדות) * * *

וישורר בנעימות קול לו קול אליו, כל אחד ואחד, לכבד את ה' מהונו, אל תקרא מהונו אלא מגרונו (עי' תנחומא ראה יב) כי לעת מצוא, הוא בשבתות וימים טובים וראשי חדשים, בהגלות מאורות השמים להאיר על הארץ, שסימנם "שיר", בהם נאה להודות ולזמר, ובוה יזכו המקיימים שיהיה חלקם בחיים וחי עולם הצפון, עין לא ראתה בעלמא דאתי, בעולם שכולו ארוך על שלחן ערוך, וזהו השיר. (סדר תקוני שבת) * * *

מנהג ישראל לומר שירות ותשבחות בשבת, וכ"כ בסידר היעב"ץ בשם מדרש שהש"ר בפסוק ברח דודי שכן דרכן של ישראל כשהן אוכלין

ובשם בכל מילי צריך לאתוספתא מחול על הקודש, וצריכין לאתערא שירה וחדוה לפתורה לגבה. (זוהר הק' פר' עקברעא רעב, ב) * * *

קבלה בידינו שהזמירות שנתפשטו בישראל נאמרו ברוח הקודש: (ישמה משה, ברכה) * * *

השבת נקראת שבת מלכתא שהוא בחינת מדת מלכות, ולכן בשבת מצוה לומר שירות ותשבחות יותר מכל ימי השבוע מפני שהמלכות נקראת פה כידוע. (מאור ומש"ל' החדוש) * * *

ידוע זאת אשר בכח קדושת השבת משפיעין ברכה רוחניות וגשמיות, כי מתענוגי מאכלי שבת ממשיכין שפע גשמיות, וממה שמזמירין שירות ותשבחות של שבת ממשיכין שפע

יומא דשבתא

נשמת כל חי

ואחר שירת ויושע מוסיפין נשמת מפני הנשמה יתרה שיש לאדם בשבת, וגם שיש בו מענין יציאת מצרים שהוא מעין השירה לכך סמכו אחריה. (לבוש שם) * * *

אמר: לא אוכל להבין איך אין להאברכים כלות הנפש, בעת אמירת

וע"כ ראוי לומר "והאדרת כו' קודם ברוך שאמר, ויאמר בכריעה ובהשתחויה באימה וברתת ובויע, ויכוין בפ"ז תיבות, וסימנך ראשי כתם פז, פי' ראשו' ברכה ראשונה של פסוקי דזמרה שהוא ברוך שאמר 'כתם פז' כו', פ"ז תיבות, כנוסחת האשכנזים. (אור הצדיקים) * * *

האדרת והאמונה

מצאתי כתוב בשעה שישאל מתחילין לומר 'ברוך שאמר' אז מתחיל הלאכים למעלה לומר "האדרת והאמונה" וכו', וזהו הפי' שאמרו שהמלאכים אומרים האדרת כו' בשוה עם ישראל, כי 'בשוה' ר"ת "ברוך שאמר והיה העולם", ויש בו ג"כ פ"ז תיבות כמו בברוך שאמר,

יה, יושבי ישראל ונשיהם שישבתו בו ינוחו, ביתך בו ישבעו תענוג כפול עו"ד עשירים ועניים דיבור יהללוך ימעטו התחזקו להחליף לבוש ולאכול כל סל"ה, סעודה לכבוד שבת. (מדבר קדמות מ' א' אות ל"ח) * * *

בכוננה אזי מקיימים לימוד התורה לשמה. (בארו של יצחק) * * * **אשרי יושבי ביתך** ולי ההדיוט אפשר לומר סגנון אחר בר"ת פסוק אשרי על עניני שבת, והוא באופן זה אשרי אות שבת רצה

תפלת נשמת בשבת. (תורת אבות, שבת, בשם הר"מ מקוברין) * * * **קריאת התורה** אמר הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זצ"ל כששומעים קריאת התורה

סעודת דעתיקא קדישא

כאורה ולא שייך לקראתה בשם ערב, ע"כ מזמין ב"ה יו"ם יו"ם פי יום שכולו יום ולא לילה כי אף הלילה ברום המעלות, ע"כ. (קרבן העני, בראשית) * * *

פירות ומיני מגדים

ירבה בפירות ומגדים ומיני ריח כדי להשלים מנין מאה ברכות שחסידים בתפילת שמו"ע. (טושו"ע סי' ר"צ) * * *

טעם למנהג לישן בשבת גם ביום

חכמי הקבלה מצאו סמך שנוכח לישן בשבת גם ביום, כי שבת נוטריקון ש"ינה ב'שבת ת'ענוג, ותלמידי הרב הקדוש מהו"ר פינחס מקאריץ זצ"ל, כתבו בשם רבם הקדוש הנ"ל, שבכל הנבראים יש שינה, ואפילו מים ישינים, ואם לא יישנו יתקלקלו, אבל כל הנבראים ישינים כפי חיותם, והאדם שיש לו חיות מרובה, ישן יותר כדי שיתחדש יותר. ויצא לנו מכלל דברי הרה"ק הנ"ל, שכל מה שיש לנברא יתר חיות יצטרך יותר שינה, ובימי החול יש לאדם חיות מנשמה אחת, על כן די לו בשינת הלילה, מה שאין כן בשבת, שאז יש לו שתי נשמות, ע"כ צריך לישן בלילה וביום. (בני יששכר, מאמרי השבתות מאמר י' סימן ו') * * *

לחנך גם את בניו הקטנים שיטעמו מן החמין לכבוד ש"ק ואל יקלו בזה שזהו אחד מעניני האמונה. (זמירות תהילות אליעזר) * * *

אכילתה ביום

לכן נהוגין לאכול הטשולנ"ט והצלי דייקא ביום דכתיב היום עדיף. (יוסף אומץ, תרומה) * * *

אמר הרה"ק רבי ייבי מאוסטרהא זצ"ל תיכף כשיאור היום של שב"ק צועק החמין הטמינים מהתנור אכלו אותי. (ספרן של צדיקים) * * *

קוגע"ל בסעודת היום מסוגל לרפואה מרן הקדוש רבינו חנה זצ"ל מקולושיץ אמר בשם זקינו משינאווא: שהקוגל (פשטידא) שאוכלים לכבוד שבת בסעודת היום מסוגל לרפואה, והלא על דבריו של זקינו משינאווא יכולים לבנות חומה של ברזל, וכל מה שאמר ה' לו בקבלה ממסורת רבותיו. (דברי יחזקאל, עניני שב"ק) * * *

ברוך ד' יום יום

בשם הרה"ק מהר"צ זלה"ה מראזדין שלכן מזמין בש"ק הזמר ברוך ה' יום יום, כי ש"ק הוא רק בחי' יום ולא ערב, כי ליל ש"ק מאירה יותר מימי השבוע לילה כיום יאיר כחשיכה

אכילת כבד יש מביאים רמז נכון למה שנהגו לחתוך בו חתיכות כבד עפ"י המשנה דפ"א דשבת אין צולין "בשר ובצל ובצים" אלא כדי שיצולו וכו' הרי דנקט מינים הללו כבד בצל ובצים ביחד. (מקוה ישראל) * * *

חמין

תקנת רבותינו לענג את השבת בחמין, וכל מי שאינו אוכל חמין, צריך בדיקה אחריו אם הוא מין, ואם מת יתעסקו בו עממין, ולהזמין לבשל ולהטמין, ולענג את השבת ולהשמין, הוא המאמין, וזוכה לקץ הימין. (רו"ה מס' שבת ר"פ כירה) * * *

חמין מסוגל לאמונה שלימה

הגה"ק השם שלמה ממונקאטש זצ"ל אמר כי החמין שטומנים ואוכלים ביום השבת מסוגל לאמונה שלימה ואמונה בדברי חכמים יען שהנמנע מהם חוששין שמה מין הוא וכיון שאחז"ל מדה טובה מרובה ממדת פרעניות ע"כ הואכלו יומשך לו אמונה. (חמשה מאמרות בחוקתי אות ב') * * *

חובת חינוך בחמין

כיון שהוא אחד מעניני אמונה אמר פעם מרן רביה"ק זצ"ל לאחד מאנשיו שגם בענין אכילת חמין בשבת שייך מצות חינוך, וחוב מוטל עכאו"א

רעוא דרעוין

דצלותא דמנחה, רעוא דרעוין אשתכח, ועתיק קדישא גליא רצון דלילה, וכל דינין מתכפין, ומשתכח

מטא שעתא דצלותא דמנחה, דינא תקיפא שלטא, וכל דינין מתעריין. אבל ביומא דשבתא, כד מטא עידן

ביום השבת בעת מנחה הוא עת רעוא דרעוין תא חזי, בכל שיתא יומי דשבתא, עד

רעותא וחדותה בכלא. (זה"ק פ' יתרו פח, ב)

♦ ♦ ♦

תפלה מנחה הוא עת רצון ומתקבל כל תפלת ישראל

מצאתי כתוב בספר חרדים (פסק ה' דף עט ע"ב) ולפי שבתפלת המנחה של שבת היא עת רצון ואז מתקבל כל תפלת ישראל כדכתב רשב"י, על כן יאמר בשבת במנחה בשעת הוצאת הס"ת תפלה זו, דהיינו לא יאמר עם הקהל 'ואני תפלה', רק ימתין עד שפותחין הארון ויאמר. 'ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך', פתחו לי שערי צדק וכו'. (קיצור של"ה)

♦ ♦ ♦

ברוך שמיא

ראיתי באגרות הרמ"ז ז"ל שכתב דעיקר אמירת ברוך שמיא לאומרו במנחת שבת ע"ש ולחכמי המדע הדבר מבואר דעיקרו במנחת שבת. (מחבר"ס י"ב פ"ב אות ב')

♦ ♦ ♦

אתה אחד

'מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ', איתא במדרש (הובא בתוס' חגיגה ג, א) ג' מעידין זה על זה, הקב"ה ישראל ושבתי, הקב"ה וישראל מעידין על השבת שהוא יום מנוחה, ישראל ושבתי מעידין על הקב"ה שהוא אחד, הקב"ה ושבתי מעידין על ישראל שהן יחידין באומות, ועל פי זה נתקן 'אתה אחד'. (טור או"ח סי' רצ"ב)

♦ ♦ ♦

שלוש סעודות

הטעם שאנו קוראין סעודה שלישית של שבת בשם שלוש סעודות ולא סעודה שלישית הוא משום דאיתא במדרש, תכלית הימים לילות, תכלית הלילות שבתות, תכלית שבתות יום כפור, והעיקר והוא השמע ישראל בנעילה בסופו, הוא הכולל כל מעשי העבודה מן כל השנה. וע"כ גם בשבת הסעודה שלישית שהוא בסוף השבת הוא כולל כל השלש סעודות, ולכן נקרא "שלוש סעודות" שהוא הכולל כל השלש סעודות. (נחמד מזהב בראשית)

♦ ♦ ♦

גודל קדושת הזמן - והתגברות היצר הר"ר הערש (מרימנוב) אמר פעם, איך האב אין מיין לעבן נישט געטשעפעט קיין איד, רק פעם אחת ראיתי בסעודה שלישית היאך שני אנשים מדברים באמצע שלש סעודות, אז נתתי דחיפה לאחד מהם ווי קען מען יעצט רעדן, ואין לי חרטה על זה.

(אוצר ישראל)

♦ ♦ ♦

מנהגו של הרה"ק מסאטמאר בשלש סעודות ה' לחלק הדגים ואחר כך שתה קצת יין, ולפי שהתחיל לזמר אתקינו סעודתא הסתכל על האנשים שעמדו סביביו איזה רגעים, פעם אחת ראה למעלה שעומדים אנשים ושוחחים זה לזה, שאל לאנשים שעמדו קרובים אליו וואס רעדט מען דארט, ענו לו שמשפרים סיפורי צדיקים, אמרו הרה"ק בזה"ל, א שאד, די חשוב'סטע מינוטען פון דער וואך און מען פארשמועסט עס. (שיח זקנים - חלק ב')

♦ ♦ ♦

שלוש סעודות בציבור

הבעש"ט זצ"ל שאל לאחד למה הוא מהדר אחרי מנין בשלש סעודות, וענה לו מפני שבעת יציאת הנשמה מחזירים אחרי עשרה אנשים מפני שזה סגולה, וכן הדבר בעת יציאת הנשמה היתירה. (חידושי הרי"ם)

♦ ♦ ♦

סעודה קטנה

ולזה בסעודה ג', שאנו אומרים אתה אחד ושמוך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד, ואז כביכול מתיחד עם כנסת ישראל באחדות גמור, לכך עושין סעודה קטנה, שדי לנו בסעודה כל דהו, כיון שאנו מסובין על שלחן המלך מלכי המלכים הקב"ה. (צמח דוד - שבת)

♦ ♦ ♦

ענין גדול לאכול דגים בסעודה שלישית

מצוה לאכול דג בשבת "ובפרט בסעודה שלישית". (חרדים פ' ל"ג) וכ"כ בספר אור צדיקים (עמוד התפילה ס"ח ס"ו) "מצוה גדולה היא לקנות דגים לכבוד שבת ולאכול בכל סעודה דגים ובפרט בסעודה שלישית", ובסידור

הרב בעל התניא (סדר ס"א) כתב "וטוב לאכול דג בסעודה זו יותר מבשאר סעודות".

♦ ♦ ♦

על כן ברוך

רגילים לתת יין בסעודה השלישית, משום שהסעודה השלישית הוא כמו חטאת, שאינה מתכפרת אא"כ יש גם תשובה לשבור את הלב, ואם לא היו שבורי לב היו הלוויים מזמרים ומעוררים התעוררות כ"כ עד שהיה מעורר את לבו לשמים, וכשהיה שבורי לב, בא היין לנסוך כדי שלא יפלו למרה שחורה. (חידושי הרי"ם)

♦ ♦ ♦

לכ"ן בכל לב

שמעתי כי הצדיק הק' מהר"מ זלה"ה מקאסוב היה מרגלא בפומיה באומרו לכן בכל לב ובכל נפש ובכל מאודו נמליכו וניחדו, היה אומר אין לכן אלא שבועה (שמ"ד ו ה) נשבע אני שבכל לב ובכל נפש ובכל מאודו נמליכו וניחדו. (יי"ט ל'ך)

♦ ♦ ♦

ד' מלך

הרה"ק מראפאשיץ אמר פעם: מה רוצים הרשעים (המשכילים) הלא אנכי אומר ד' מלך' אם לא יחדלו ממעשיהם (של הסתה והדחה) אלך ואומר גם 'שמע ישראל' ואז לא ישאר מהם שריד ופליט. (דברי חנה, ח"ב)

♦ ♦ ♦

טעם לאמירת ד' מלך ב"פ

הרה"ק מוהר"ר יחזקאל שרגא זלה"ה משינאווא בשלש סעודות קודם שאמר ה' מלך וגו' אמר בזה"ל מורי הקדוש מוהר"ר צבי הכהן זלה"ה מרימנוב אמר הטעם שאומרים ה' מלך ב"פ, משום דצריך להמליך הש"ת על כל האברים, ושוא לא המלכנו על כל אבר ואבר בפעם הראשון לכן אומרים שנית להמליכו על כל אבר ואבר עכ"ד. (כשאמר זאת בשמו אמר אח"כ בכל כחו במס"ג ה' מלך וגו'). (דברי יחזקאל)

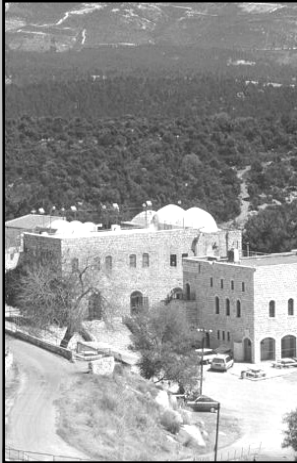
♦ ♦ ♦

להאריך בס"ג

מרון הקדוש האלקי נורא רבינו ישראל בעש"ט נהג להאריך בסעודה שלישית עד הלילה הרבה. (זוהר חי)

שב"ק כי תבוא תרצ"ב באת"ק במירון
בצל מרן רביה"ק בעל דברי יואל ז"ל

הזמן גרמא

דבר בעתו מה טוב כאשר חבלים נפלה לנו בנעימים לשבות את השב"ק פרשת כי תבא במירון, בד בבד נזכיר בערגה את השבת קודש אשר שבת כ"ק מרן רביה"ק בעל דברי יואל ז"ע באתרא קדישא הדין בפרשת כי תבא לפני כשבועים שנה שנת תרצ"ב לפ"ק.

צאי לך בעקבי הצאן אשר סלל אבינו רועינו ז"ע, ובמסילה זו נעלה כולנו תלמידיו וחסידיו ונשבות את השבת המתאחדת במירון יע"א ובודאי זכותו הגדול תלוה אותנו להפקד בדבר ישועה ורחמים.

אל המקום אשר יבחר ה'

ביום חמשה עשר באב שנת תרצ"ב עלה רבינו ז"ע על הספינה בדרכו לנסוע לארץ ישראל, וביום ב' פר' ראה כ' מנ"א לסדר "כי אם אל המקום אשר יבחר ה'" (ר"ת רבינו יואל בן חנינה) הגיע רבינו לשערי ארה"ק ובפעם ראשונה דרכו רגליו הקדושות על אדמת ארץ הקודש.

עיקר סיבת נסיעתו הי' להשתטח על קברות הצדיקים לעורר רחמים על פליטת ישראל, ולבקש רחמים בעדו ובעד ביתו, אחרי השנים הקשים שעברו עליו משנת תרפ"ב כשנחלה רבינו קשות והי' בסכנה גדולה, ובתו הילדה הצדיקת אסתר ע"ה שהיתה בת י"ב שנים בראותה זאת לא חשבה הרבה רק תיכף נכנסה אל בית המדרש והכריזה שהיא לוקחת על עצמה כל מה שצריך לבוא על רבינו וכתוצאה מכך נחלה הילדה מאור, וזמן קצר אח"כ נפטרה.

תשע שנים לאחמ"כ ר"ח ניסן תרצ"א בחודש הזה פתאום נפלה עוד צרה גדולה, כשנלקח מרבינו בתו הרבנית הצדקנית מרת רחל ע"ה אשת חבר הגה"צ רבי יקותיאל יהודה טייטלבוים זצ"ל אב"ד סיגעט בנו הגדול של מרן

העצי חיים ז"ע, שנפטרה בשנה ראשונה אחרי חתונתה והיא בת י"ט שנים, ורבינו הק' הצטער מאוד על פטירתה בדמי ימיה.

צרה גררה צרה כשמרוב הצרות נחלה הרבנית הצדקנית חוה ע"ה על ליבה, כי לא היתה יכולה לסבול את רוב הצרות והתלאות, רבינו גם סבל צער גידול בנים מבתו היחידה שנשארה לו הרבנית הצדיקת מרת חי' רויזא ע"ה אשת חבר של הגה"צ רבי חנני' יו"ט ט"ב זצ"ל אב"ד סעמיהאלי, שלא זכתה עדיין לזרע של קיימא.

זאת היתה לכאורה הסיבה הנכונה שאפ"ל על הנסיעה הראשונה של רביה"ק, כשהצדיק עבר מצבים קשים ומרים שהביאו אותו לידי כך, שיהי' צריך לנסוע ולטרוח בטלטולא דגברא לעורר אהבת ישנים ושוכני עפר אשר באר"ץ המה, ולשפוך להם שיחו זו תפילתו.

שבת בצילא דבר יוחאי

יום ד' פר' כי תבוא, לילה לפני שעלה רבינו מירונה, ישב רביה"ק בחבורת חסידים ומקורבים, ובפתע פתאום נעלם רבינו וחיפשו אותו ולא מצאוהו, עד שנודע להם שרבינו הלך

עם אחד מאנ"ש אל הכותל המערבי להתפלל, מיד הלכו כולם לכותל המערבי ומצאו שם את רבינו בפישוט ידים ורגלים מול מקום המקדש, כששופך צקן לחשו ושיחו לפני קונו בדמעות שלישי, ומרבה להתפלל אודות גלות השכינה וצערן של ישראל.

ביום ה' פרשת כי תבוא, לפני שיצא רבינו מעיה"ק ירושלים אל עבר חוף הים לנסוע בחזרה אל העיר קראלי, באו בני ירושלים זקנים עם נערים, לקחת ברכת פרידה מרבינו, רבינו קיבל את פני הבאים מתוך שמחה, המשב"ק הרה"ח ר' פייוויש אשכנזי ע"ה כשראה את רבינו יושב בשלה ובשמחה, התחיל לזרוז את רבינו בכדי שלא יאחרו את מועד הנסיעה, אולם רבינו אמר לו: "איך געטוישט די

הנאמן הרה"ח ר' פייוויש אשכנזי ע"ה הי"ד, הרה"צ ר' לייבעלע פאשקעס ע"ה הי"ד, מחשובי ואהובי מקורביו של רבינו ז"ל, הרה"ג ר' יעקב הערש פרידמאן ע"ה, שוחט ומו"צ בטארנא, מתלמידי מרן הקדושת יו"ט וממקורביו רבינו ז"ל, החסיד המפורסם ר' חיים ברוך בענדעט עהרנבערג ע"ה, הרבני הנגיד ר' יעקב יוסף לעפקאוויטש ע"ה מנירבאטור, מתלמידי המהר"ם שיק ז"ל אשר גם העתיק את ספרי המהר"ם שיק, הרבני החסיד ר' משה פיליפ ע"ה מדעעש, הרה"ח ר' יוסף קליין ע"ה מפרעוואסעלע, הנגיד החסיד ר' קלמן ווייס ע"ה מסאטמאר

מנאמני רבינו, הרבני הנגיד ר' שמואל דרומער ע"ה ת"ח מופלג ותלמיד מהרה"ק מאונסדארף, הרב ר' גרשון אליעזר קאהן ע"ה הי"ד מהכפר קארעס

מודעות שפורסמו ברחבי ירושלים ביום ד' י"ג אלול תרצ"ב לבוא לקבל ברכת פרידה ממרן ז"ל טרם נסיעתו

פלענער, כ'האב באשלאסן צו בלייבן נאך א וואך אין ארץ ישראל, און איך וויל נאך זיין אין אתרא קדישא מירון..."

בבוקרו של יום חמישי פגש רבינו את הרה"צ ר' מאיר אייכלער ע"ה, מתלמידי מרן הקדושת יו"ט בצאתו מן המקוה, רבינו שאלו אם ברצונו להשתתף בהנסיעה למירון, ור' מאיר השיב שבוודאי שברצונו לנסוע יחד עם רבינו, אלא שאין בידו די כסף עבור הוצאות הנסיעה, מיד נענה רבינו ואמר: 'איך וועל עס אייך באצאלן'.

בליל שישי בשעות המאוחרות של הלילה יצא רבינו לדרך לעבר את"ק מירון יע"א להשתטח על ציון קוה"ק של התנא האלוקי רבן שמעון בן יוחאי זיעועכי"א.

יחד עם רבינו נתלוה חבורת חסידים בני עליה שבאו ללוותו מסאטמאר ביניהם משמשו

ליד קליינווארדיין תלמיד מרן הקדושת יו"ט, הרב ר' עזרא מענצער ע"ה מטעמשוואר, הרבני ר' משה ווידער ע"ה מסאטמאר, שני האחים הרבני ר' אנטשיל והרבני ר' יאסל פריינד, בניו של ראש הקהל החשוב דסאטמאר הרבני החסיד ר' חיים פריינד ע"ה הנ"ל, ועוד מספר אנשים זכר כולם לברכה.

כמו"כ נתלוה חתנו של רבינו הגאון הצדיק רבי חנני' יו"ט ליפא טייטלבוים אבד"ק סעמיהאלי זצ"ל עם מחברתו הרבנית הצדקנית מרת חי' רוחא ע"ה.

חכמי ירושלים שלא יכלו להפרד מרבינו נתלוו אז בעלייתו למירון, להיות אתו עמו בצוותא חדא במחיצת התנא האלוקי רשב"י, ביניהם הי' הגה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל, הרה"צ רבי יהודה ליכטנשטיין זצ"ל, כן הצטרף הגה"צ רבי חיים אלי' שטערנבערג זצ"ל מצפת

כשהוא נשען על ידיו ורגליו כך הוא נכנס למערה לפלא כל העומדים מסביב, אז ראינו גדול הגעגועין וכיסופין דקדושה שהי' ברבינו להתנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי.

השבת נועם הנשמות

בערש"ק לפנות ערב עלה רבינו הק' להתפלל אצל ציון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי תפילת מנחה, רבינו עבר לפני התיבה ובשמחה גדולה התחיל לומר 'הודו לה' כי טוב' והי' פלא גדול להנאספים שהי' זה זמן קצר אחרי פטירת בתו הרבנית הצדקנית מסיגוט מרת רחל ע"ה (אשת חבר הגה"צ רבי יקותיאל יודא טייטלבוים זצ"ל אב"ד סיגוט) שנפטרה בשנה ראשונה אחרי חתונתה ורבינו הק' הצטער מאוד על פטירתה בדמי ימיה, ואיך היה יכול לאזור כח של שמחה כמו שהולכים לחתונה, אחרי קבלת שבת התחיל רבינו לרקוד על הזמר "בר יוחאי" כמנהג המקום, רבינו השליך את טליתו על השטריימל והתעטף בטליתו על השטריימל ועל חצי גופו העליון וכך רקד שעה תמימה בהתרגשות גדולה מתוך שמחה וחדווה עילאה מאין כמוהו כשמסביב נתלו אנשי מירון ירושלים טבריה וצפת.

כן נערכה השבת ברוב פאר והדר בבחינת מעין עולם הבא כאשר בכל שלש הסעודות השמיע רבינו דברי אלוקים חיים.

חידו"ת אלו הלא המה נמצאים בכתובים ונרשמו בשעתם ע"י הגה"צ רבי עמרם בלויא ז"ל, והגה"צ רבי חיים אלי' שטערנבערג ז"ל [והיא לו נדפסה בדברי יואל מהדו"ת פ' כי תבוא עמ' שע"א, שע"ב, שצ"ז, ת"ז, תנ"ט].

תהי ירך על איש ימינך

אחרי שבת נשאר רבינו במירון ושהה שם רוב ימות השבוע, מדי יום ביומו ישב רבינו אצל ציון הקודש מעוטף בטלית ותפילין שעות ארוכות בדביקות עילאית ואש קודש.

וסיפר הרה"ח ר' אורי בלויא ששמע מאביו הרה"צ ר' עמרם ז"ל שהתאכסן אז עם רבינו בפונדק אחד, ולילה אחד במירון באישון לילה

לימים רב דביהמ"ד "רב טוב" דסאטמאר קטמון [אשר עמד לימין רבינו בהקמת מוסדותיו בארה"ק].

וסיפר אחד מזקני ירושלים שעדיין מונח בזכרונו כשנסע האיטא מירושלים למירון ושאל את בני החבורה לאן פניהם מועדות, והשיבו: נוסעים אנחנו להסתופף בצל הרב מקראלי בשבת קודש יחדיו במירון, וכששמע דבר זה קפץ גם הוא על העגלה וצויה למסור לביתו שא"א לו בשום אופן שישאר בביתו בו בשעה שהרב מקראלי נמצא בחבורת יראים וחסידים מסלתה ומשמנה של עיה"ק ירושלים, במקום הקודש מירון, ועדיין לא פג ריחו וטעמו של קדושת אותו השבת זה יותר מחמישים שנה.

בעיקר נתלו לרבינו קהל גדול תושבי טבריה, וביניהם ש"ב של רבינו הרה"צ ר' יואל אשכנזי זצ"ל, וכל הבני עליה החבריא של ישיבת אור תורה ובראשם הגה"צ רבי מרדכי חיים סלאנים זצ"ל (שהיה לימים אדמו"ר מסלאנים), אשר נשאר שם אחר שבת למשך כל השבוע, ואף למדו ביחד שיעור בזה"ק, גם הרבה חסידי סלאנים עלו מירונה כי לא רצו להפסיד הזדמנות עילאית זו לשהות עם הרב מקראלי אצל ציון התנא רשב"י, הרה"ח ר' מתת' לוריא היה היחידי שלא השתתף עם הפמליא מחמת מצב בריאות קשה של אחד מבני משפחתו, ולרוב צערו ועגמת נפשו לא היה יכול להתלוות ולהנות מקדושת רבינו בצילא דבר יוחאי.

מי יעלה בהר ה'

סיפר הרה"צ ר' אורי בלויא שפעם אמר ליה אביו הרה"צ ר' עמרם זצ"ל אני אספר לך דבר שראיתי במו עיני, ועד היום כשהנני נזכר מזה זולגין עיני דמעות: זה היה כשהגיע רבינו עם הרכב למירון, באמצע ההר צוה רבינו לעצור את הרכב ויצא ממנה באימה וביראה, כשראיתי את רבינו מיד נגשתי אליו לדבר עמו, אבל רבינו בכלל לא הרגיש בנוכחותי רק התחיל לעלות ברגל על ההר כשעל כל הדרך נשפך דמעות מעיניו הק', ופתאום רעדה אחותני, רבינו מגיע כבר כמעט עד פתח המערה, והנה הוא מושלך ארצה בפישוט ידים ורגלים ואנחה נשמעה מפיו "אוי ר' שמעון", וכך בעודו משתטח על הארץ

בדרכו של רבי שמעון בר יוחאי

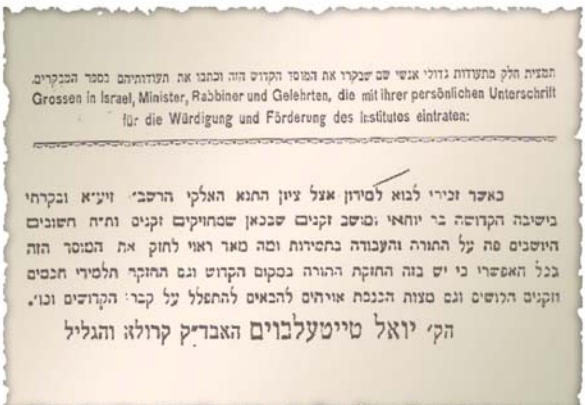
וראוי לציין ששם ישב הגה"ק ר' מאטיל מסלאנים זצ"ל הנקרא ר' מאטיל דיין, שהוא היה ממדינת ליטא, ושם לא היו האדמורי"ם אומרים פלפולים וחידושים, רק היו משמיעים דברי חסידות וברכות וישועות, וכששמע שרבינו אומר פלפולים עמוקים התפלא מאוד, ואמר לרבינו: קרא לי ער רב איך מוז זאגן אז איר זענט אין די זעלבע מדריגה פונעם הייליגן תנא רבי שמעון בר יוחאי, ורבינו שאולו בפנים שוחקות 'זואס איז?', השיב ר' מאטיל ואמר, מצינו אצל התנאים שעסקו יומם ולילה בעבודת השי"ת, ובכל השי"ס לא נמצא מהם דבר הלכה, אלא מאמרי אגדה ומוסר, וכנגד זה מצינו תנאים ששמותיהם מזכר הרבה פעמים בגמרא אצל דברי הלכה ושמעתתא, ואין אנו רואים מהם שום דבר חידוש בדברי אגדה, אולם אצל התנא האלוקי רשבי מצינו ב' בחינות אלו, שהיה פועל ישועות בקרב הארץ וגודל כוחו בעבודת השי"ת הוא למעלה מהשגתינו, וגם היה תנא שנשא ונתן בדברי הלכה ופסקיו מוזכרים רבות פעמים

בש"ס... וכחזיון הזה רואין אנו אצל הרב מקראלי, שאף על פי שהוא רבי ומנהיג לבני ישראל, ובעבודת השי"ת הוא משיג כדורות הקודמים, הרי הוא כוחו גדול בתורה לפלפל בפלפולי דאורייתא כאחד הגדולים. ומוזה נתהווה שיחה ארוכה בעניני ירידת הדורות, ונענה רבינו ואמר משל על זה, בימים הראשונים הי' בכל עיר ועיר רופא מומחה אחד שהיה בקי ויודע בטיב כל המחלות הרפואות, ובכל צרה אשר לא תבוא היו באים אליו וכותב לכל אחד סמי רפואה, אח"כ נתמעטה החכמה והשכליות מבני אדם, ומני אז יש לכל מחלה

כשכל הקהל ישנו הרגיש ר' עמרם שרבינו יצא מן הבית, והלך לחפשו ומצאו שוכב על ציון קוה"ק של רשבי בפישוט ידיים ורגלים, ובבכיות עצומות חוזר על הפסוקים שבתהלים (פ, טו) "אלקים צבקות שוב נא, הבט משמים וראה, ופקוד גפן זאת, וכנה אשר נטעה ימינך, ועל בן אמצתה לך, תהי ירך על איש ימינך, על בן אדם אמצת לך, ולא נסוג ממך, תחיינו ובשמך נקרא", וכפל ושילש הפסוקים פעמים רבות בבכיות עצומות וכה שכב בפישוט ידיים ורגלים על הארץ למעלה משעה וחצי בבכיות נוראות והשתפכות הנפש.

תורתו מגן לנו

במירון הי' אז ישיבה ובית אולפנא בשם "בר יוחאי" שלמדו בה אברכים בעלי תריסין מופלגים בתורה ובעבודת ה', ורבינו ז"ל נתכבד אז שילמוד בפניהם שיעורים בהלכה, רבינו נעתר לבקשתם ובכל יום ויום למד רבינו עמהם יחד עם החברייא קדישא שנתלוו אליו שיעור עיון בסוגיות עמוקות בש"ס מעניני

מכתב המלצה ממרן רבינו ז"ל לישיבת "בר יוחאי" שכתב רבינו אחרי ששהה רבינו במירון בשנת תרצ"ב לפ"ק

קדושת ארץ ישראל, הלכות תרומות ומעשרות וכדו', ובפרט בסוגיית קדושה ראשונה קדשה לשעתה ולעתיד לבוא, ולמד מקודם גמרא רש"י תוס' ואח"כ אמר חידושים ופלפולים נפלאים כמעין המתגבר. הרבה מהשיעורים האלו נרשמו ע"י הרה"צ ר' עמרם בלויא זצ"ל והיא לו נדפסה בספר דברי יואל על סוגיות, ועיי"ש בסוגיא של שמא יעבירנו שמצויין שם שגם סוגיא זו אמר רבינו בהיותו במירון בשנת תרצ"ב לרגל ראש השנה המתקרב ובא.

איך בין געווען אין יאר תרצ"ב אין מירון האב
איך זיך ארויף געשלעפט דעם גאנצן בארג
צום ציון פון שמאי הזקן צו מתפלל זיין."

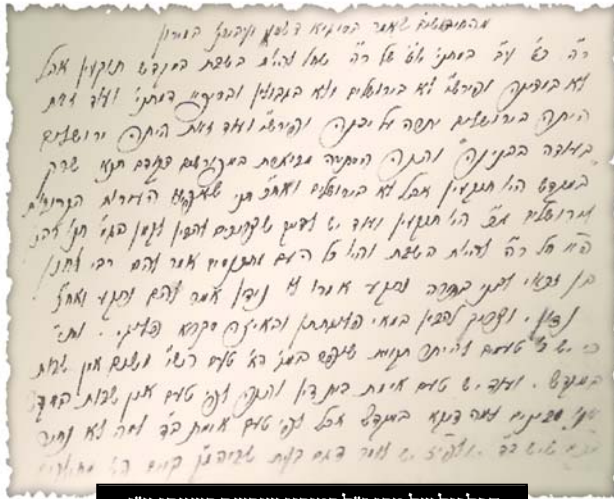
בצאתו מן הקודש

רבינו ז"ל ישב במירון כל השבוע עד יום ה' פרשת נצבים ועבד שם את עבודתו הק' בתורה ותפלה, וכשהגיע יום הפרידה שהי' צריך לחזור לקראלי, התחילו המקורבים להפציר ברבינו שימחר קצת בכדי שלא לאחר את הספינה, כי זו היתה הספינה האחרונה מארץ ישראל שהפליגה למדינת אירופה קודם הימים הנוראים, ובאם יאחרו את מועד היציאה הי' צריכים להישאר בארץ ישראל על הימים הנוראים, אבל רבינו ז"ל לא שם לבו להפצרותיהם והמשיך בעבודתו הק' כדרכו, וכבר איחרו את כל האויטא'ס לנסוע לנמל חיפה, ובקושי גדול מצאו עגלת משא (לאסט אויטא) שהניחו עליה את כל החבילות ונסעו לחוף הים, וכמעט שאיחרו את האניה שכבר התחילה לזוז מחופי ארץ ישראל, וברגע האחרון עלה רבינו ופמלייתו על הספינה.

רבים נסעו לעיר חיפה ללות את רבינו ובהתרגשות גדול נפרדו מאתו וגם רבינו לעומתם ביקשם שיזכרו את שמו ויתפללו בעדו ובעד ביתו, ואמר אז רמו על שמו שמרומז בפסוק י'עלו ח'סידים ב'כבוד, ראשי תיבות יואל ב'ן ח'נה, וכן נתן רבינו פתקא בשמו ושם אמו, ושם בתו וחתנו, שיתפללו עבורם במקומות הקדושים.

ומחלה רופא אחר, האחד הוא רופא לעינים והשני הוא מומחה על הלב וכדו', כן הדבר אצל רבנים ומנהיגי ישראל, שבימים הקדמונים היה מנהיגי החסידות תלמידי הבעש"ט גאונים מופלגים אשר יצא קום בכל העולם, וגם היו עובדי השי"ת למעלה מגדר אנושי, ובמשך השנים נשתנה הדבר, שיש רבנים שהם גאונים מפורסמים, ויש צדיקים יראי אלקים שהם מורים לעם את הדרך בעבודת השי"ת.

אח"כ הוסיף רבינו לומר בדרך בדיחותא שכהיום נתהווה עוד ירידה ממדריגה למדריגה, שאי אפשר שהרבי והמנהיג יהי' גם עובד השי"ת בכל כוחו, אלא הרבי הוא לבד, והעובד השי"ץ הוא לבד...

התפול של מרן ז"ל במירון שנרשם בשעתו ע"י הגה"ח ר' חיים אלי' שטערנבערג ע"ה

ר' מאטיל נתקשר אז עם רבינו בעבודות אהבה שנתמשך לשנים ארוכים, בשנת תש"ו כשגר רבינו בירושלים, היה ר' מאטיל רגיל לבוא ולשוחח עם רבינו ולהתחמם לאורו, הרבה פעמים הי' בא לשמוע את תפילת רבינו, בשנת תשי"ב כשבא רבינו מאמעריקא לבקר בא"י, עוד הי' ר' מאטיל בין החיים, וידידותם נתמשך ונתחזק אז בידידות עזה.

באחד הימים הלך רבינו אצל שאר קברי התנאים הספונים במירון. - סיפר כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א שאחרי שהיה בארה"ק בשנת תשכ"ג ביחד עם להבחל"ח אביו כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל, באו לקבל את פני קדשו של כ"ק מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל, ושאלם על כל פרט ופרט מהנטיעה, וכאשר סיפר רבינו שליט"א שהיו במירון, שאלו מרן ז"ל אם היו גם אצל קברו של שמאי הזקן, וסיפר להם: "ווען

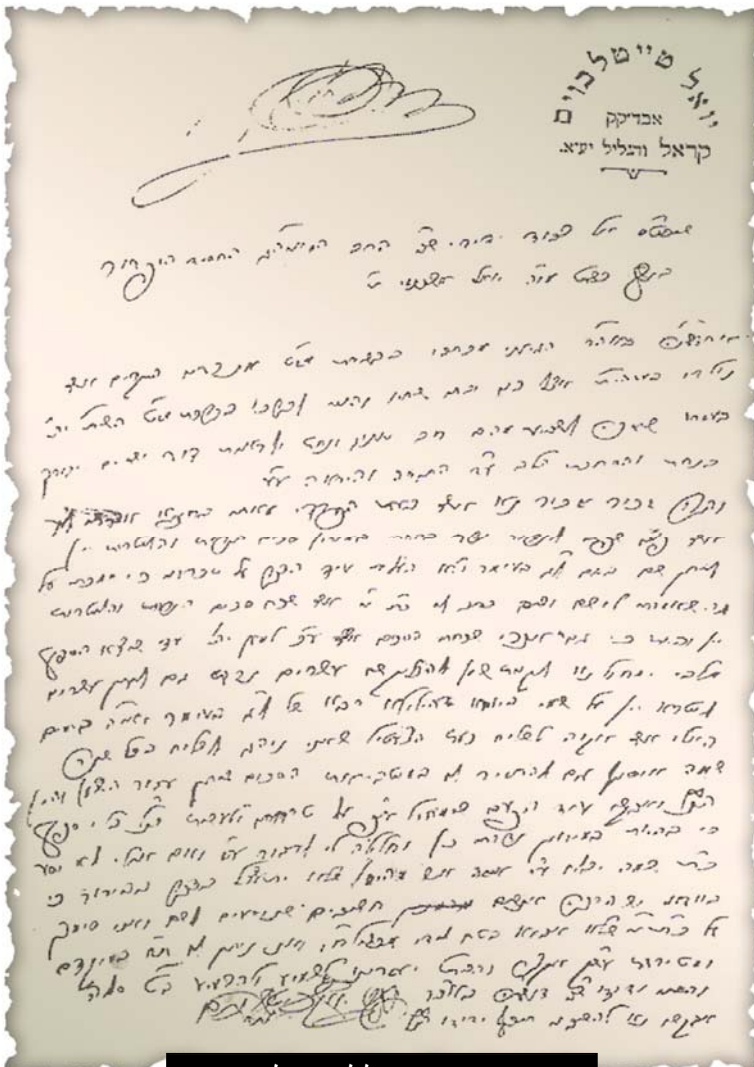
רבינו מבקש לקיים את נדרו אשר נדר

בימים האלו אשר אקווה לשלוח כעת הצעטיל שאני נוהג בכל שנה, שמה אוסיף גם להחזיר לו במיטב את הסכום שיתן עבור השמן והיין הנ"ל, ואבקשו עוד הפעם שימחול אלף פעמים על טרחתו ולעשות כנ"ל בלי ספק, כי בהיותי במירון נדרתי כן וחלילה לי לעבור ע"ז, ואם אולי לא יסע כ"ת שמה ישלח ע"י איזה איש מהימין שלא יתעצל בדבר בביורו, כי בוודאי יש הרבה אנשים חשובים שנוסעים לשם, ואני סומך על כ"ת נ"י שלא אבוא בטח לידי מכשול ח"ו, ואני נותן לו תשואות חן במוקדם".

בהיותו במירון נדר רבינו נדר לנדב להדליק ביום ל"ג בעומר יומא דהילולא של רשב"י ז"ע נרות שמן, וליתן יין, וכעת כאשר הגיע עת הפרידה ביקש רבינו מש"ב הרה"צ ר' יואל אשנזי זצ"ל לשלם את נדרו, וישלח לו אח"כ את הכסף מקראלי ביחד עם הכסף שרגיל לשלוח עם רשימה מיוחדת לעניי ארה"ק מדי שנה בשנה.

בחזרתו לעיר קראלי קיבל רבינו מכתב מהרב יואל אשכנזי ששכח את סכום הנדר, ורביה"ק השיב לו שגם מזכרונו נעלם סכום המדוייק של הנרות והיין אשר נדר, ועל כן יתן סכום גדול של כ' נרות וכ' ליטרא יין על שמו ביומא דהילולא דרשב"י בל"ג בעומר.

בס' דברי יואל מכתבים (חלק א' מכתב קכ"א) נדפס המכתב במלואו וז"ל: "והנה זכור יזכור נא אשר בעת הפרדי מאתו בחיפה אמרתי לו אשר פצו שפתי לנדור נדר בהיותי במירון סכום הנרות והליטרות יין ליתן שם ביום ל"ג בעומר ולא העליתי עוד הדבר על זכרוני כי סמכתי על מה שאמרתי לו שם, ושוב כתב לי כ"ת נ"י אשר שכח סכום הנרות והליטרות יין, והיות כי גם אנוכי שכחתי הסכום אשר ע"כ למען יהי' עד שיצא הספק מלבי ימחול נא לקנות שמן להדליק שם עשרים נרות, גם ליתן עשרים ליטרא יין על שמי ביומא דהילולא רבא של ל"ג בעומר, ואי"ה

המכתב קודש שכתב מרן ז"ל להרב יואל אשכנזי ע"ה שיקיים את נדרו אשר נדר בהיותו באת"ק מירון

טומאת כהנים

בכל פעם בהיות רבינו במירון הזהיר את הכהנים שלא יכנסו למערת רשב"י, אלא ישארו מחוץ לשער חצר הציון הקדוש, ודעתו להלכה שאין להקל כלל בענין טומאת כהנים על קברי צדיקים, ופע"א אמר דחו"ל אמרו כי רבי יוחנן לפני פטירתו אמר פנו כלים מפני הטומאה, חזינן מזה כי למרות גודל הקדושה של רבי יוחנן ציוה להפנות כלים שלא יטמאו.

*

ובענין הנזכר לגבי כניסת כהנים למקום ציון התנא האלוקי רשב"י, מן הנכון להעתיק

מש"כ בס' זקיניך ויאמרו לך (ח"א, עמ' לד) שבשנת תשט"ו כשביקר מרן רבינו ז"ל בארה"ק נסע לעיה"ק צפת על יום ה' אב יומא דהילולא רבא של האר"י הק' להשתטח על ציונו הק', ולמחרתו היו באתרא קדישא מירון.

כשהגיע רבינו למירון בא הגה"צ המקובל רבי אשר זעליג מרגליות ז"ל לקראת רבינו, וקידמו רבינו את פניו בברכה, ואמר לו: 'שלום עליכם!', איר זענט

דאך דא א מחותן, א וואך בעפאר און א וואך דערנאך... (כשרבינו מתכוין על שהגריא"ז שוהה הרבה באת"ק מירון).

הגריא"ז סיפר לרבינו על בנין המערה שנבנתה לפני כשמונים שנה, וכאשר כבר אחזו בסוף וגמר הבנין, נפל פטיש שהי' יקר מאוד לבעליו לתוך בור עמוק, והפועל התחיל לרדת למעמקי הבור בכדי להוציא את הפטיש, אולם כעבור זמן מה חזר כשפניו חיוורות כסיד, וסיפר שמצא שם עכנא (נחש) שמסובב את ציון הרשב"י

כמבואר בגמרא, ולכן בראותו זאת אחזו חיל ורעד, ומיד עלה למעלה.

אח"כ אמר הגריא"ז לרבינו מנהג המקום היא, שבאים לכאן ומורידים דמעות כנחל, ואח"כ שרים את הזמר 'בר יוחאי' (והתכוין לשאול את רבינו אם מותר לשורר שיר בר יוחאי באותן ימים, שהיו אז בתשעת הימים). רבינו לא הבין את כוונת השואל, ולכן הוסיף ופירש את שאלתו 'ס'איזו ו' אב, ס'איזו שוין באלד תשעה באב', נענה רבינו ואמר 'אה, דאס מיינט איר?!', ס'איזו דאך נישט קיין שיר, ס'איזו א שבח פון רבי שמעון בר יוחאי, מען זאגט דאס נאר אויף א ניגון, ואח"כ הוסיף רבינו ואמר, 'איין זייער עולם איז שוין געקומען די גאולה, ס'פעלט אויס אז ס'זאל אנקומען אויף דעם עולם אויך'.

ובאותו יום כאשר שהה רבינו באת"ק מירון שאל הגריא"ז את רבינו, האם מותר לכהנים ללכת על ציון הרשב"י, רבינו ז"ל לא רצה לפסוק שאסור ללכת, כי העולם נהגו היתר בכך, (הגם שליחידים אמר רבינו לא ללכת, אבל לא רצה לפסוק על זה), ועתה כאשר נשאל רבינו על כך ע"י הגריא"ז היה כבר

חבוש בתפילין, לכן נענה רבינו בלה"ק: 'איין לנו כאן כהן', וכאשר ראו שבתוך המערה נמצא א' הכהנים, מיהרו בני החבורה אליו שיצא משם, אחר שרבינו אמר 'איין לנו כאן כהן'.

והוסיף רבינו לומר בלה"ק 'יודוע תשובת דברי יחזקאל' (ששם מורה הדברי יחזקאל לאיסור בנידון זה), וממילא אין כאן שום שאלה.

ןועי' עוד בס' זקיניך ויאמרו לך (שם) עוד כמה פרטים נפלאים מאותן הימים, ומשם תדרשנו לטובה.

מתוך דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו בעל ברך משה זי"ע
ל"ג בעומר תשנ"ד לפ"ק

עכ"פ ערליכע אידן וואס זיי פארן אויפן ציון פון רבי שמעון בן יוחאי פילט מען עפעס א מין רגש דקדושה פון דעם מקום קדוש דארטן אין די מערה, אידן דערציילן די געוואלדיגע התעוררות און די מורא'דיגע עבודה פון דעם פעטער זכרוננו לברכה ווען ער איז געווען דאס ערשטע מאל אין ארץ ישראל (בשנת תרצ"ב לפ"ק) און ער איז אהין ארויס געגאנגען.

דברות קודש

שנשמעו ממדון רביה"ק בעל דברי יואל ז"ל שב"ק כי תבוא הרצ"ב באת"ק מירון

ליל שב"ק

כבר קבלו עליהם עול מלכות שמים, רצה הקב"ה לגלות הדבר גם לישראל כדי שיתפללו על כך, וגם ישתדלו בקיום התורה ודקדוק המצוות, אולי יחוס עם עני ואביון ולא יצטרכו לילך עוה"פ בגלות אחר.

וזהו שרמזו בפרשה זו והיה כי תבוא אל הארץ וגו', ואמר והיה שהוא לשון עתיד, היינו שיצטרכו לבוא עוה"פ לא"י אחר שיגלו ממנה, ולכן אמר להם שידקדקו במצוות ביכורים עכשיו כביאה ראשונה וגם יתפללו על הדבר, ואולי יהיה עי"ז ביכולתם לבטל הגזירה שלא יצטרכו לצאת לגלות עוה"פ.

וזהו כונת הספרי (קשיא א) עשה מצוה האמורה בענין שבשכרה תכנס אל הארץ, היינו שאם תקיימו המצוה בשלימות יש בכח סגולת מצוה זו שתוכו להשאיר באיך מבלי לצאת ממנה עור לילך לגלות, ונמצא שהכניסה הראשונה שנכנסו לארץ יהיה כניסה עולמית. וזהו הכוונה שבשכרה תכנס לארץ, שתשארו בארץ מאי הכניסה הראשונה ולא תצטרכו לבוא עוה"פ אל הארץ.

ובזה נבוא לביאור הכתוב (קשיא ב) ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו' אין לך אלא כהן שבימך כו', שבא לרמז בזה שאם ח"ו לא יוס ישראל לקיים מצוה זו בשלימות ותבטל מהם סגולתה ויצטרכו לילך לגלות, עכ"ז נשאר עדיין כח התפלה לעורר בזה רחמי שמים שיזכו להגאל מן הגלות, ואפילו כשיהיה ישראל בזמן הגלות בשפל המדרגה ולא יהיה בכוחם להתפלל על הקץ, אוי יבואו אל התלמידי חכמים והצדיקים שבדור שהמה יתפללו ויבטלו אריכות הגלות, וכמו שמצינו שגם כשהיו במצרים ולא היה ביכולתם להתפלל בעצמם גילה הקב"ה ענין הגלויות למשרע"ה כדי שיתפלל על כך, וכי יעשו ישראל בדרות הבאים, שיבואו אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו' שאפילו בזמן הגלות אין לך אלא כהן שבימך אלו התלמידי חכמים וצדיקי הדור, והמה יבקשו רחמים שיזכו ישראל אל הגאולה שלימה.

***

והיה כי תבוא אל הארץ וגו' ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו'. ובספרי (תבא פסקא א) איתא, כי תבוא אל הארץ עשה מצוה האמורה בענין שבשכרה תכנס אל הארץ ע"כ, והקשו המפרשים דהלא ביכורים אינו נוהג רק בארץ ישראל אחר ירושה וישיבה, וא"כ איך שייך לומר עשה מצוה זו שבשבילה תכנס לארץ, והרי כבר הם בא"י.

ב) להלך בפרשה, ברוך אתה במואך וברוך אתה בצאתך, הקשו המפרשים למה הקדים הכתוב ברכת הביאה לברכת היציאה, והלא

והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך וגו'. יש לדקדק שבחרבה מקומות בתוה"ק נאמד כי תבוא אל הארץ וגו' או כי יביאך ה' אל הארץ וגו' וכדומה ולא אמר והיה, ומאי שנא כאן.

ב) בספרי (תבא פסקא א) איתא, כי תבוא אל הארץ, עשה מצוה האמורה בענין שבשכרה תכנס אל הארץ, והקשו המפרשים דהלא מצות ביכורים אין נוהג רק בא"י אחר ירושה וישיבה, כמו שמפורש בפסוק וירשתה וישבת בה, א"כ האך שייך לומר עליו עשה מצוה זו שבשבילה תכנס לארץ, והרי כבר הם בא"י.

ג) ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו', ופירש"י אין לך אלא כהן שבימך כמו שהוא, וצ"ב למה גילה תורה ענין זה שאין לך כהן אלא שבימך, דוקא במצוות ביכורים ולא בשאר מצוות.

ונראה לומר בביאור הענין, דהנה אמרו ז"ל (ברכות ט"ז ע"ב) והובא ברש"י שם עה"פ (שמות ג') והיה כי יאמרו אלי מזה שמו מה אומר אליהם, ויאמר אהיה אשר אהיה, ויאמר כה תאמר וגו' אהיה שלחני עליכם וגו', שרמזו לו השי"ת אהיה עמם בצרה הזאת אשר אהיה עמם בשעבוד שאר מלכויות, אמר לפניו, רבש"ע מה אני מזכיר להם צרה אחרת דיים בצרה זו, אמר לו יפה אמרת כה תאמר וגו' עיי"ש. ודקדקו המפרשים להבין לאיזה צורך רצה הקב"ה מתחילה להודיע לישראל על שעבוד שאר הגלויות, ובאור החיים הק' שם כתב שהגם שגילה אל משה עבדו סוד השם כמו שאמר אשר אהיה, חזר לומר שאינו באמור אלא הזכרת השם, והוא ג"כ אמרו אהיה שלחני אליכם, אבל מה שהוספתי לגלות לך אשר אהיה הוא ככל תאמר עיי"ש, והיינו שבאמת לא גילה השי"ת ענין זה אלא למשה אבל לא שיאמרוהו לישראל. אבל עדיין קשה דלאיזה צורך גילה הקב"ה ענין זה למשה והלא גם אצלו יתוסף צער על הצרה האחת, וטענה זו שטען משה רבינו על ישראל מה אני מזכיר להם צרה אחרת דיים בצרה זו, שייך גם אצלו.

וצריך לומר שהקב"ה גילה דבר זה למשרע"ה כדי שיתפלל על הדבר, ואולי יוכל לבטל הגזירה מישראל, כי הצדיקים יש בכח תפלתם לבטל גזירות, אמנם בני ישראל שהיו עדיין משוקעים בטומאת מצרים בשפל המדרגה, שמגד זה לא היה ביכולתם עדיין להתפלל על כך, א"כ כשיתודע להם לא יהיה בזה שום תועלת ורק יצטערו על כך, ולכן לא רצה הקב"ה לגלות ענין זה לישראל אלא למשרע"ה.

אמנם זה היה רק קודם מתן תורה שאז היו עדיין בשפל המדרגה, ולא היה ביכולתם להתפלל על הדבר, אבל לאחר מתן תורה כאשר

היציאה מן הבית קודמת אל הבית, וא"כ הו"ל להקדים ולומר ברוך אתה בצאתך ואח"כ ברוך אתה בבואך.

ג) במדרש איתא (דב"ר פ"ז ה) ברוך אתה בבואך וכו' וברוך אתה בצאתך וכו' ודוד מפרשה (תהלים קכ"א) ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם ע"כ. וצ"ב מה שאמרו ודוד מפרשה וכו', כי איזה פירוש מצינו בדברי הדמעה"ה ע"פ ה"פ ברוך אתה בבואך וגו'.

ואפשר לומר בהקדם מה שמביא ק"ש הייטב לב זצ"ל (פ' שופטים) דברי הקול יעקב לפרש מה שאמרו ז"ל (סוכה מ"ו ע"א וע"ב) בא וראה מדת הקב"ה אינה כמדת בשר ודם, מדת בשר ודם כלי ריקן מחזיק מלא אינו מחזיק, אבל מדת הקב"ה מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק וכו', דהכוונה שכלל בזה כל תענוגי ותאות עולם הזה שלא יערבו לנפש האדם כי אם בעוד שהוא ריקן מהם, לא כן אחרי שנשבע והורגל בהם שזו הוא בדרך טבעי שיהיה לו לזרז ותגלגל נפשו בהם, לא כן מדת הקב"ה מלא מחזיק, כלומר התורה והמצוות שהם מעדני הנפש והנשמה לא תגלגל הנפש בהם לעולם, כי מדי תתבונן בהם תוסיף אומץ להשיג יותר ולצעוד ממעלה אל מעלה, אולם ריקן אינו מחזיק כי טרם ידע טעמי תורה ומצוות ומתיקות שלהם לא ישתוקק להם כלל עיי"ש.

ובזה מפרש הפסוק בפרשתן הגדתי היום וגו' כי באתי אל הארץ וגו' כי טובת הארץ ישראל לגוף מצד מתיקות פירותיה, ולנפש מעדן כמאזה"ל (ב"ב קפ"ח ע"ב) אירא דאי"ו מחכים, ובה משכן החכמה ורוח הקודש ונבואה וכו', ובאורך הזמן ניכר יתרון למי העיקר בעיניו מעדני הנפש ממעדני הגוף, כי מו' שהעיקר בעיניו מחמדי עולם הזה ופירותיה, ברבות הימים אחרי שבעו והורגלו מהם תתמעט עריבתה בעיניו, כי הוא בבחינת כלי ריקן מחזיק מלא אינו מחזיק, לא כן הצדיקים שכל תשוקתם לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו ולהתעדן מזיו הרוחני אשר בזה מלא מחזיק, הנה כל אשר יאריכו ימים עליה, יוסיף להרגיש נעימות וזיו קדושת א"י, וז"ש הגדתי היום וגו' כי באתי אל הארץ וגו' כלומר יערב עלי נועם א"י כאלו היום באתי עכ"ל.

ובזה יתבאר דברי הספרי (קישא א) כי תבוא אל הארץ עשה מצוה האמורה בענין שבשכרה תכנס אל הארץ, דהנה מכיון שאחר פעולת המצוה נכנס יותר ויותר לתוך קדושת המצוה ולשמחתה, וזאת היא עיקר עשיית המצוה שע"ז יוכל להכנס לקדושתה, לכן גם ע"י קיום המצוות התלויות בארץ יכנס יותר ויותר בקדושת הארץ, שע"י עשיית המצוה זוכה ביותר לקדושה וטהרה ונכנס בבחינה גובה ביותר לקדושת הארץ, והו' שרמז באומרו כאן עשה מצוה זו שבשבילה תזכה להכנס לארץ, היינו שע"י המצוה יזכה ליכנס ביותר לקדושת הארץ בתוספת קדושה וטהרה.

והנה כן הוא בכל ענין של קיום התורה והמצוות שהאדם מרגיש בהם מתיקות ושמחה של מצוה, והטעם הערב של הקדושה נשאר אצלו בקיום נצחי, ואדרבה עוד מתחזק אצלו ביותר אחר העשייה. אמנם כדי שייגע האדם לבחינה זו שירגיש קדושה יתירה גם אחר עשיית המצוה צריך האדם להכין עצמו מתחילה למלחמות היצר, ורק כשילחם עם יצרו הרוצה למנועו מלקיים המצוות אז הוא זוכה להרגיש

נועם המצוה ושמחתה גם אחר שקיים המצוה.

ואפשר לומר שזהו רמז בסדר הפרשיות כי תצא למלחמה על אויבך וגו', ובפרשה שלאחריו מתחיל לומר והיה כי תבוא וגו', כי הנה כתב ק"ז ולה"ה בישמח משה (פ' בהעלותך עה"פ בהעלותך) לפרש הכתוב (קהלת א) וזרח השמש ובא השמש אל מקומו שואף וזרח הוא שם, דלכאורה קשה כי וזרח השמש פירוש זריחת החמה ובא השמש היינו שקיעת החמה, ולמה קורא השקיעה בשם ביאה, והלא איפכא מסתברא שהזריחה ראוי להקרא ביאה על שם שאז השמש בא לעולם, וכמו שכתוב (בראשית י"ט) השמש יצא על הארץ. ופירש עפ"י"ו שאמרו חז"ל (סנהדרין צ"א ע"ב) מפני מה חמה שוקעת במערב כדי לתת שלום לקונה, שהשכינה במערב והוא עיקר חשקה, וההתרחקות מהבורא יתב"ש נקרא בלשון יציאה וההתקרבות אליו נקרא בלשון ביאה, וע"כ נקרא שקיעת החמה בלשון ביאת השמש יען שמתקרבת אז אליו יתב"ש, וז"ש וזרח השמש ובא השמש, והדר מפרש למה נקרא שקיעת השמש בשם ביאה, לזה אמר ואל מקומו שואף, היינו אל מקומו מקור כל העולמות, וזרח הוא שם היינו השכינה, לכך נקרא בלשון ביאה, עכדה"ק. והיוצא לנו מזה דענין התקרבות אל הקדושה יקרא בשם ביאה.

וז"ל הרמז שבפרשה הקודמת מתחיל כי תצא למלחמה על אויבך וגו', ורמזו על מלחמת היצה"ר, ואמר שאם ילחם עם יצרו אז יזכה להבחינה של והיה כי תבוא וגו' היינו לבחינת הביאה שהוא התקרבות אל הקב"ה וכו"ל, והיינו שירגיש טוב טעם בקדושת המצוה וישאר אצלו הנעימות גם לאחר קיום המצוה.

וז"ל רמזו (קישא ב) גם באומרו ברוך אתה בבואך ברוך אתה בצאתך, והכוונה שאם תרצה להיות בבחינת הברכה בעת ביאתך להתקרב אל הקב"ה שתוכל להרגיש קדושת המצוה ביתר שאת, לזה נצרך שיהיה גם ברוך אתה בצאתך היינו שתצא להמלחמה עם היצה"ר, ועי"ו תרגיש טוב טעם בקדושת המצוה שישאר נעימות המצוה וקדושתה גם לאחר קיום המצוה.

אמנם לכל זה זקוק האדם לסייעתא דשמיא, הן שיוכל לנצח היצה"ר, והן שיוזכה להרגיש נועם המצוה ושתשאר אצלו נעימות המצוה גם על לאח"כ, וז"ש הדמעה"ה ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם, היינו שהשי"ת ישמור וישפיע עזרו ממרום לבחינת היציאה הרמזו על יציאתו למלחמת היצה"ר, וגם לבחינת הביאה הרמזו על בואו להתקרב להשי"ת בקדושת המצוה, כי לשניהם צריכים סייעתא דשמיא, ואז יזכה שיהיה מעתה ועד עולם, היינו שקדושת המצוה לא תעבור אחר העשייה אלא תמשך להשאר אצלו מעתה ועד עולם.

ומיושב היטב (קישא ג) מה שאמר ברוך אתה בבואך וכו' וברוך אתה בצאתך וכו' ודוד מפרשה ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם, היינו שדוד מפרשה לומר שכדי שיוזכה להברכות בעינים הללו של היציאה והביאה זקוק האדם לסייעתא דשמיא ועזר ממרום, ורק אז יזכה שיהיה בבחינת מעתה ועד עולם להרגיש נועם המצוה ויתרבה אצלו נעימות המצוה גם אח"כ וכו"ל.

יום שב"ק

ומעתה לדברינו נוכל לומר דמזה הטעם עצמה אמרנו לאותו מ"ד שנתקדשה א"י בקדושה עולמית, כדי שתהיה א"י קדושה תמיד בקדושת הגוף, כדי שיוכלו ישראל לקיים מצוות ביכורים. וז"ש קרא בפרשתו והיה כי תבא אל הארץ וגו' וירשתה וישבתה בה, והיינו שתוריש אותה לעולם כיון שיהיה בה קדושה עולמית שלא תתבטל לעולם, ולכן ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו', שעי"ז תוכל לקיים מצוות ביכורים, כי אם לא יהיה לה קדושה עולמית נמצא שאין לה בה ירושה וקנין הגוף, אז לא תוכל לקיים מצוות הבאת בכורים.

ובזה יובן ג"כ דברי הספרי כי תבוא אל הארץ עשה מצוה האמורה בענין שבשכרה תכנס אל הארץ, היינו שמצוות הבאת ביכורים מורה באצבע שביאתך לארץ הוא באופן של ביאה וירושה עולמית, כי אם לא יהיה לה קדושה עולמית אז אין לה בה ירושה וקנין הגוף וא"א לקיים מצוות הבאת ביכורים, ומכיון שנצטוו ישראל במצוות ביכורים מוכח להדיא שיש לה קדושה עולמית וזכו בה בירושה, ולכן כניסתם לארץ הוא כניסה וביאה גמורה.

***

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו', ופירש רש"י אין לה אלא כהן שבימיו כמו שהוא, וז"ב למה גילה תורה ענין זה שאין לה כהן אלא שבימיו, דוק במצוות ביכורים ולא בשאר מצוות.

ונראה לומר דהנה לכאורה יש לדקדק על מה שקראו הגדת פרשת ביכורים בלשון וידוי, וכמ"ש הרמב"ם (הלכות ביכורים פ"ג ה"י) מצוות עשה להתודות במקדש על הבכורים, בשעה שמביאים מתחילת יקורא הגדת' היום לה' אלהיך כי באתי אל הארץ וכו' עיי"ש, דהלא לשון וידוי יורה שמתחרט על מה שעשה ומתודה על מעשיו, וכאן בהגדת פרשת הביכורים לא מצינו כלל ענין מזה, ואדרבה מספר תהלת מעשיו באומרו ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה וגו', וא"כ לשון וידוי מה שיאטיה לבאן.

ואפשר לומר דהנה איתא בספרים (עי' צמת דוד פ' ערה ע"ב כי יהיה בך אביון) דכאשר האדם מקיים מצוות צדקה, ואינו מבחין להתבונן אם העני הפושט יד ראוי לקבל או לא, אלא נותן צדקה לכל הפושט יד, אז גם הקב"ה מתנהג אתו עמו מדה כנגד מדה, ואף אפילו אם אינו ראוי מצד מעשיו לקבל השפעת ברכתו ית' ג"כ משפיע עליו ברכה, וכמו שעשה הוא עם העני עמו שלא דקדק אחרי מעשיו כן גמולו ישוב לו שיקבל השפעת השי"ת אף כשאינו ראוי לכך.

ולפי"ז יתכן לומר שזהו ג"כ כוונת אומרו במצוות ביכורים ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו' אין לה כהן אלא שבימיו, היינו שבעת שמביא הבכורים להכהן לא יתבונן להבחין אם הכהן המקבל ביכורים ראוי הוא לאותו איצטלא, אלא יתנו לכל כהן הנמצא שם, ויהיה כוונתו בזהב לעורר עליו השפעה ממרומים, שכמו שנתן הביכורים להכהן אע"פ שאינו הגון ואינו כדאי, כן יזכה גם הוא שבזכות קיום מצוה זו יושפע הקב"ה עליו ברכתו אע"פ שגם הוא אולי אינו כדאי לקבל ברכת ה'.

והיה כי תבוא אל הארץ וגו' בספרי איתא (תבוא פסקא א') כי תבוא אל הארץ, עשה מצוה האמורה בענין שבשכרה תכנס אל הארץ, והקשו המפרשים דהלא מצוות ביכורים אין נוהג אלא בא"י אחר ירושה וישיבה, כמפורש בפסוק וירשתה וישבת בה, א"כ הארץ שייך לומר עליו עשה מצוה זו שבשילה תכנס לארץ והרי כבר הם בא"י.

ונראה לומר בזה דהנה אפילו תנאי בש"ס (שבושת ט"ו ע"א) א' קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעת"ל או קדשה רק לשעתה ולא קדשה לעת"ל. והנה הרמב"ם (הל' בית הבחירה פ"ו) כתב שקדושה ראשונה שקדשה שלמה להעזרה וירושלים קידשן לשעתה וקידשן לעת"ל. ולפיכך מקריבין הקרבנות כולן אע"פ שאין שם בית בני, ואוכלין קדשי קדשים בכל העזרה אע"פ שהיא חריבה ואינה מוקפת במחיצה, ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים אע"פ שאין שם חומות שהקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעת"ל. אבל בקדושת שאר ארץ ישראל לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא וכו' עיי"ש. אבל הראב"ד ז"ל חולק עליו בשניהם וכתב על דברי הרמב"ם וז"ל, סברת עצמו היא זו ולא ידעתי מאין לו, ובכמה מקומות במשנה (מע"ש פ"א מ"ה) אם אין מקדש ירקב, ובמזמור אמרו דנפול מחיצות, אלמא למ"ד קדושה ראשונה לא קדשה לעת"ל לא חלק בין מקדש לירושלים לשאר ארץ ישראל, ולא עוד אלא שאינו אומר שאפילו לרבי יוסי דאמר קדשה שנייה קדשה לעת"ל לא אמר אלא לשאר ארץ ישראל, אבל לירושלים ולמקדל לא אמר לפי שהיה יודע עזרא שהמקדש וירושלים עתידים להשתנות ולהתקדש קידוש אחר עולמי בכבוד ה' לעולם, כך נגלה לי מסוד ה' ליראיו ע"כ.

והנה בטעם זה שכתב הראב"ד אף מובן שפיר למה לא נתקדשו ממש וירושלים בקדושה עולמית, אבל עדיין יש למצוא טעם למה בכל שאר ארץ ישראל אמרנו דנתקדשה לעת"ל, ויש לה קדושה עולמית.

ונראה לומר דהנה כמסכת גיטין (דף מ"ז ע"ב) נחלקו ר' יוחנן ורבי לקיש אי קנין פירות כקנין הגוף דמי או לא, ולהלן איתא (דף מ"ה ע"א) א"ר יוסף אי לאו דא"ר יוחנן קנין פירות כקנין הגוף דמי לא מצא דיו ורגליו בבית המדרש, דא"ר אלעזר א"ר יוחנן האחיז שחלקו לקוחות הן וכו' ואי ס"ד לא כקנין הגוף דמי לא משכחת דמיתו ביכורים אלא חד בר חד עד יהושע בן נון ע"כ. והיינו דהבאת ביכורים תלוי בזה אי יש לו קנין הגוף.

והנה אפשר לומר דמה שיש לישראל קנין הגוף בא"י כדן יורש, זהו רק אי נאמר שקדושת הארץ היא קדושה עולמית, דאז נאמר דכיון שיש לישראל אחיזה בקדושת הארץ, עי"ז זוכים בארץ באופן של ירושה והוי קנין הגוף, אבל אי נאמר דקדושה ראשונה לא קדשה לעת"ל לשאר א"י, וכל עצם הקדושה שבה אינה כקדושה עולמית, א"כ שוב לא שייך לומר בזה דהוי ירושה לישראל, ונמצא דאין כאן קנין הגוף ולא היה להם בא"י מתחילה רק קנין פירות, ולפי"ז בטלה מהם מצוות הבאת ביכורים.

ומתהגן שבכל ישיפע עליו ה' ברכתו מדה כנגד מדה כמו שהוא אינו מודקדק בכהן.

ובזה יובן למה נקרא הגדת פרשת ביכורים בלשון ידוי, והבאת הביכורים ובגנתו לכל כהן שבימיך כמו שהוא, הרי בזה הוא מתודה ואומר לפני השי"ת שידע שאינו ראוי וכדאי לברכה ומבכש

רעוא דרעווין

במשא ומתן באמונה ומקימים מצות הבוי"ת התלויים בה, וגם מכוונים בשעת פרקמטיא ליתן מממונו צדקה לעניים ולהחזיק די לומדי תורה, שאז יקרא למפרקמטיא שהוא בשם ביאה, לפי שעל ידה מתקרבים אל הבורא ית' ואל הקדושה. אמנם גם יתקן ח"ו שתהיה בהיפוך שע"י הפרקמטיא מתרחקים מהשי"ת, כאשר אין מתנהגים עפ"י התורה בעניני משא ומתן וגם אינו עושה צדקה מממונו, ואז נקרא הפרקמטיא בשם יציאה לפי שע"י ההתרחק מן הקדושה ח"ו.

אמנם גם לאיש אשר אלה לו שבעת משאו ומתנו לא התנהג כראוי, והיתה לה ע"י הבחינת יציאה מן הקדושה ח"ו, אבל אם לאחר מכן יתבונן בנפשו וחשב עם קונוה וישם אל לבו לתקן מעלליו לעסוק מעתה במשא ומתן באמונה ולתת מממונו צדקה וכיוצא בזה וישוב אל ה', אז יש לו עוד תקוה שהקב"ה לא ידקדק עמו וישפיע לו ג"כ כל הברכות והשפעות טובות.

ולפי"ז מובן (קשיא א' ב) מה שהקדים לומר ברוך אתה בבואך, דהנה מונת הפסוק לפי דרש המדרש איירי בפרקמטיא, ולכן הקדים הדרך המעולה והמובחר, שכבר מתחילת עסקו בפרקמטיא התנהג כהוגן, והתקרב עי"ז אל הקדושה שאז נקרא הפרקמטיא בשם ביאה, שמתקרב על ידה אל ה' ע"י קיום מצות התורה התלויים בממון הנמשכים ע"י הפרקמטיא, ואח"כ אמר ברוך אתה בצאתך בפרקמטיא שלך, היינו שאם היה הפרקמטיא שלך בבחינת יציאה והתרחקות ח"ו עכ"ז עדיין יש עוד תקוה שיהיה מבורך. וע"ז מסיים (קשיא ג) ודוד מפרשה ה' ישמר צאתך ובואך, היינו שדוד מפרש הדרך הנכונה שיוכל לתקן הדבר גם באופן כשהיתה בבחינת יציאה, והוא שאם עכ"פ מעתה יעזוב רשע דרכו הרע ומחשבות און, ויחזיק במעוזה לקיים מצות ה' התלויים במשא ומתן והחזקת התורה ולפזר מממונו לצדקה, אזי יוכל לימות עוד לברכה.

וז"הו שאמר ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם, והקדים היציאה לביאה לומר שאפילו אם מתחילה היתה בבחינת היציאה, אבל אם עכ"פ לאמר מכן יהיה בבחינת הביאה, ואז הוא מעתה ועד עולם, היינו שנשאר בצדקתו לעד, אז יהיה ברוך אתה גם בצאתך, ויחול עליו הברכה גם אם ראשית דרכו לא היו כהוגן, כי מכיון ששב אל ה' יברך ה' חילו מעתה ופועל ידיו ירצה.

ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך. הקשו המפרשים למה הקדים הכתוב ברכת הביאה לברכת היציאה, והלא היציאה מן הבית קודמת אל הביאה, וא"כ הו"ל להקדים ולומר ברוך אתה בצאתך ואח"כ ברוך אתה בבואך.

(ב) **במדרש** איתא (דכ"ו ז' ה) ברוך אתה בבואך בפרקמטיא שלך וברוך אתה בצאתך בפרקמטיא שלך, ודוד מפרשה (תהלים קכ"א) ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם ע"כ. וע"כ אם דורש בבואך על פרקמטיא שהפרקמטיא יקרא בשם ביאה, א"כ האיך דורש אח"כ גם בצאתך על פרקמטיא, והלא היציאה הוא היפך מהביאה, ואיך ארכביה אתרי רכשי, ואז יציאה קרית לה או ביאה.

(ג) **עוד** קשה מה שאמר ודוד מפרשה ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם, דהנה בפסוק הקדים ביאה ליציאה, ודהמע"ה הקדים יציאה לביאה, וא"כ מה שאמר שדוד מפרשה, כי הלא אדרבה הפך ושינה מסדרה שלתורה שהוא הקדים צאתך לבואך והתורה"ק הקדימה בואך לצאתך.

ואפשר לומר עפ"י"מ שכתב ק"ז ולה"ה בישמח משה (פ' בהעלותך, עה"פ בהעלותך את הנחת) לפרש הכתוב (קלות א) וזרח השמש ובא השמש אל מקומו שואף זורח הוא שם, דלכאורה קשה כי זורח השמש פירוש זריחת החמה, ובא השמש היינו שקיעת החמה, ולמה קורא השקיעה בשם ביאה, והלא איפכא מסתברא שהזריחה ראוי להקרא ביאה על שם שאז השמש בא לעולם, וכמו שכתוב (בראשית י"ט) השמש יצא על הארץ. ופירש עפ"י"מ שאמרו חז"ל (סנהדרין צ"א ע"ב) מפני מה חמה שוקעת במערב כדי לתת שלום לקונה, שהשכינה במערב והוא עיקר חשקה, וההתרחקות מהבורא יתב"ש נקרא בלשון יציאה וההתקרבות אליו נקרא בלשון ביאה, וע"כ נקרא שקיעת החמה בלשון ביאת השמש יען שמתקרבת אז אליו יתב"ש, וז"ש וזרח השמש ובא השמש, והדר מפרש למה נקרא שקיעת השמש בשם ביאה, לזה אמר ואל מקומו שואף, היינו אל מקומו מקור כל העולמות, זורח הוא שם היינו השכינה, לכך נקרא בלשון ביאה, עכדה"ק. והמורם מזה דענין התקרבות אל הקדושה יקרא בשם ביאה, וכמו כן להיפך שההתרחקות מהבורא ית' ח"ו ראוי לכנותו בשם יציאה.

ולפי"ז נבא לביאור המדרש, דהנה בענין הפרקמטיא יש שני דרכים, יש אופן שמתקרבים על ידה אל הקדושה, והוא כשעוסקים

ד"ת אלו נרשמו בשעתו ע"י הרב ר' חיים אלי' שטרנבערג ז"ל

ונדפסו בדברי יואל (מהדור"ת) בפרשתן

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קלג — בלתי מוגה

ניחום אבלים ע"י כ"ק אדמו"ר משינאורא שליט"א

וע"י כ"ק אדמו"ר משא"ן וויליאמסבורג שליט"א

ובאמצע הגיע גם הגאון רבי דוד שוסטאל שליט"א

מרמ"י ישיבה הגבוה בעיר בלעיקוואד

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בקרית יואל יע"א

יום ד' פרשת מטות מסעי תש"ע לפ"ק

געוואלט מבטל זיין די דארפ'ס אידן (שיכנסו לדרך בעירות הגדולות), כדי זיי זאלן דאווענען מיט מנין, און נאך, און דער ראפשיצער רב האט געזעהן אז עס טויג נישט, איז ער אריין געקומען אמאל צום רבי ר' מענדעלע און אזוי שווער געאטעמט, אוי, אוי, זאגט ער וואס ביסטו אזוי אפגעמוטשעט, האט ער געענטפערט איך בין געגאנגען אויפן וועג און איך האב נישט געהאט ווי אריינצוגיין (דהיינו שלא מצא עוד מבני הדרים בכפרים), רופט זיך אן דער רבי ר' מענדעלע, אזוי?, אזוי?, הכלל האט ער מוותר געווען, אז מ'דארף יא האבן די דארפ'ס אידן. דאס איז בנשמיות, ער האט נישט געהאט וואו עפעס צו טרינקען.

היינט דארף מען זיך אפרוהען, גשמיות האט מען צו קריגן איבעראל, ס'איז דא צו עסן און צו טרינקען, היינט דארף מען משיבת נפש, זיך אפצורוהען, מ'דארף קענען אביסל

האדמו"ר משינאורא: איך וויל געבן א גרום, איך קום יעצט פון איחוד (קאנטרי), ס'איז משיבת נפש.¹

רבינו: איר האט דאך א איידעם דארטן (ה"ה הגה"צ ר' ארי' לייבוש טייטלבוים שליט"א דומ"ץ ביהמ"ד ויואל משה וומ"ס).

האדמו"ר משינאורא: מ'ברענגט אז דער רבי ר' מענדעלע (הרה"ק הרבי ר' מנחם מענדל מרימאנוב ז"ל) האט

1

ה"ה מען הקיץ במחוז מאנטיסעלא לכמה מאות משפחות מאנ"ש שיחיו המפורסם לשבח ולתהלה עם שמירת גרדי הצניעות ות"ת מפואר לילדים ומקוה טהרה וכו' והעולה על כולנה ביהמ"ד גדול ומפואר שנבנה ע"י הרה"ק ר' זעליג ריספלער הי"ו מיקורי אנ"ש בויליאמסבורג שבאים לשם מרחוק ומקרוב להתפלל ג' תפילות ביום, וגם לרבות מה שנבנה שם היכל מפואר לתורה אשר לא ימוש קול התורה שם מן הבוקר עד הערב ע"י רבנו ותלמידיהוון בעה"ב ואברכים שבאים לשם ללמוד וללמד במשך כל ימות הקיץ.

התודה והברכה לידידינו הרבני הנכבד והמפואר רב פעלים לתורה ולתעודה

הרב ר' אליעזר ווייס שליט"א

ווייס פרעזידענט דקהילתינו הק' קרית יואל יע"א

אשר נדב סכום נכבד להוצאת גליונינו

לטובת נשמות הגה"ק רבי משה ארי' בן הגה"ק רבי ישראל זצ"ל ראש ישיבתינו וגאב"ד עיה"ק ירושלים ת"ו - נלב"ע כ' אלול

דעם נפש אפרוהען, מ'קומט אריין אין אזא מקום תורה ותפילה, ס'איז דא אסאך אידן וואס פארן אדורך, און זיי קומען אריין.

רבינו: ס'איז טאקע א מקום מיוחד.

דערווייל איז נאך נישטא קיין צווייטס, ס'זעט איה' נאך קומען נאך.

אידן פארן דאך ארויס (בחדשי הקיץ), און מ'פלעגט אראפ צופאלן פון די מדרגות אין די זומער וואכן, און אזוי האט מען א בית מדרש וואו מ'קומט דארט אריין, אלץ איז דארט אנגעגרייט.

האדמו"ר משינאווא: ס'איז א געוואלדיגע זאך. עס

שטייט 'זתקצר נפש העם בדרך' (במדבר כא, ד), איז רש"י מוטשעט זיך וואס איז געווען די 'זתקצר', די תורה זאגט

דאך נישט ארויס וועגן וואס איז געווען 'זתקצר', נאר זאגט רש"י 'מטורה הדרך', שפעטער שטייט אז די אידן האבן זיך

אפגערעדט 'זנפשינו קצה בלחם הקלוקל' (שם פסוק ה), פרעגט דער קאזניצער מגיד, פערציג יאר האט מען שוין דעם מן,

איז פארוואס האבן זיי זיך יעצט דערמאנט און געזאגט ונפשינו קצה בלחם הקלוקל? נאר עס קען זיין פשט ווייל עס

שטייט ביי מלחמת עמלק, וישמע הכנעני וגו' וילחם בישראל (שם פסוק א'), זאגט דער זרע קדוש, אז עס שטייט

נישט וילחם 'עם' ישראל, נאר ס'שטייט 'בישראל', אז ער האט אריינגעלייגט א פגם אין די מחשבה פון כלל ישראל,

מיט דעם קען מען פארשטיין וואס איז יעצט געשעהן 'זתקצר נפש העם בדרך', ווייל אין אנהייב איז געווען

'זוכרתי לך חסד נעורידך לכתך אחרי במדבר' (ירמי' ב, ב), דעמאלטס איז געווען א סארט הליכה פון נועם, מיר האבן

נישט א השגה, ווי אזוי די אידן זענען געגאנגען אין מדבר מיט א געוואלדיגע מדריגה, און אויף איינמאל דורך דעם

פגם אין די מחשבה איז געווארן 'זתקצר נפש העם בדרך', דער עונג הליכת העם און די דערהויבנקייט האבן זיי

פארלוירן, וואס איז דאס געווען, ווייל ער האט אריינגעלייגט דעם פגם במחשבה, מיט דעם איז אויך

פארענטפערט די קשיא פון קאזניצער מגיד, אז נאר יעצט האבן זיי זיך אפגערעדט אויפן מן, דורך די פגם המחשבה וואס עמלק האט אריינגעלייגט אין זיי.

רבינו: כ'זואלט ווען געזאגט, דער תפארת שלמה (פרשת בלק, ועוד) זאגט 'איה הקדשה היא בעינים על הדרך, [וז"ל

התפ"ש: עיקר הקדושה של האדם בשמירת העינים בחו'

הראות, כמ"ש (בראשית לה, כא), איה הקדשה הוא בעינים הקדושה הוא בעינים לכן צריך שמירה מעולה מאד כי הזיק

ראיה שמו' הזיק (כ"ב ב, ב) עכדה"ק]. דאס מיינט ותקצר נפש העם, דער נפש איז געווארן 'זתקצר', פארוואס? 'בדרך',

ווייל מ'איז געגאנגען אויפן וועג, און מ'האט זיך נישט אכטונג געגעבן אויף קדושת העינים, און אז מ'גייט זיך

נישט אכטונג אויף די אויגן, וועגן דעם איז ותקצר נפש העם 'בדרך'.

האדמו"ר משינאווא: און דאס איז אויך וואס עס שטייט (דברים כה, יז) וזכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם

ממצרים, וואס איז דער 'בדרך', נאר דער עמלק האט אריינגעלייגט א פגם אין די מחשבה, און דורך דעם האט

ער צוגענומען דעם עונג און די נועם ההליכה.

*

האדמו"ר משינאווא: די מאמע (הרבנית הצ' ע"ה) איז געווען א באב"ד אייניקל, יא?

רבינו: יא.

האדמו"ר משינאווא: כ'האב זיך געדרייט ביים פראגער רב (הגאון רבי יצחק מאיר ראפאפארט ז"ל מוקני הרבנים בויליאמסבורג

שנשארו לפלטה מחורבן אייראפע), ער איז א באב"ד אייניקל, ער האט געשטאמט פונעם מנחת חינוך'ס ברודער.

רבינו: פון וועלכן ברודער? ווייל מ'זעט מיין מאמע איז אויך געווען א אייניקל פון א ברודער פון מנחת חינוך (כי אביה

הגה"ק רבי אהרן ז"ל ח"י התנו של הגאון רבי שמואל באב"ד ז"ל אב"ד סענדא-ווישאנא בן הגאון רבי חיים באב"ד ז"ל אב"ד מיקוליניץ אחי הגאון

בעל המנחת חינוך ז"ל)

האדמו"ר משינאווא: כ'זווייט נישט, נאר אזוי פלעגט ער מיר זאגן, און ער פלעגט מיר זאגן אז מ'האט געזאגט

אינדערהיים אז אלע באב"ד'ס האבן נומע קעפ פון ווען זיי שטייען, אזוי האט ער געזאגט.

גראדע האט פאסירט מיט איהם א מעשה אזוי, ער האט אנגעהויבן עלטער צו ווערן, האט ער געזאגט אז ער וויל

ליגן נעבן איינעם פון משפחת באב"ד דווקא, ער האט אנגעפרעגט אין הר הזיתים, ער האט אנגעפרעגט אין די

גאנצע וועלט, ס'איז נישט געווען קיין פלאץ אין ערגעץ נעבן א באב"ד, ער האט געזעהן אז מ'קען נישט, האט ער

זיך איינגעשריבן אין קרית יואל, ווען מ'איז געקומען איהם קובר זיין ליגט ער נעבן דעם טארטקובער רב (הגה"צ ר'

אלכסנדר אשר באב"ד ז"ל, דאס האט ער טאקע געוואלט, און דער אויבערשטער האט איהם אזוי צוגעפירט. איך בין געווען מיט איהם אגאנצן זומער, ער פלעגט דערציילן אלטע מעשיות.

ער פלעג מיר דערציילן אז ער פלעגט דאווענען ביים רבי'ן ז"ל (מין רבינו בעל דברי יואל) דארטן אין בעדפארד (בכהמ"ד הישן בויליאמסבורג) שפעט שחרית, איינמאל קומט צו איהם ר' שלום לויפער זאגט ער יאר ווייסט וואס איר האט יעצט באקומען?, איר האט באקומען התרת הוראה, וואס איז געווען די מעשה, ס'איז געקומען א אידענע דעמאלטס אין די ערשטע יאר מיט א עוף צום רבי'ן, קוקט ער ארום, זאגט ער פאר ר' שלום, זי זאל גיין ווייזן די שאלה פאר רבי יצחק מאיר דער פראגער רב, ער איז א מורה הוראה, אזוי פלעג ער מיר דערציילן.

ער האט געזאגט אז ער איז געווען א איידעם בויווג ראשון אין מעטש (בסביבות פינגעט), האט ער זיך געקענט מיטן עצי חיים ז"ל און אויך מיטן רבי'ן ז"ל, האט ער זיך געשפארט מיט ביידע אין לערנען, ווען ער האט זיך געשפארט מיטן עצי חיים איז געווען קולות, ווען ער האט זיך געשפארט מיטן ברודער, איז געווען בניחותא, מ'האט נאכגעקוקט, מ'האט נישט אזוי געשריגן, אזוי פלעגט ער זאגן, דער עצי חיים ז"ל האט צוריק געענטפערט שטרענג, און דער רבי ז"ל האט עס געמאכט רוהיג, ער האט געקענט ביידע ברודער.

האדמו"ר משינאווא שאל אדרת הגה"צ ר' נפתלי מייטלבוים ז"ל

אבד"ק באמור

רבינו: ער איז געווען דעם זיידנס א ברודער, זיי ביידע זענען געווען רבי יוקל'ס קינדער (הגה"ק רבי ישראל יעקב יוקל מייטלבוים ז"ל אבד"ק וואלאווע), רבי נפתלי, מיט מיין זיידע רבי אהרן.

דער זיידע איז געווען דער יונגסטער זון פון רבי יוקל, און ער האט איבערגענומען דאס רבנות פון זיין פאטער אין וואלאווע.

האדמו"ר משינאווא: רבי אהרן איז נישט געווען קיין זוהן פון רבי נפתלי? (הוא מילא את מקומו ברבנות בעיר נירבאמור כי לא הי' לרבי נפתלי בנים כי אם בנות, והוא הי' אחיו הצעיר)

רבינו: נין, ער איז געווען א ברודער פאר מיין זיידן.

האדמו"ר משינאווא: אזוי?, רבי יוקל'ס קינדער.

און רבי יוקל איז געווען דעם ייטב לב'ס א איידעם.

רבינו: יא, ער איז געווען א ברודער'ס א זון און א איידעם. רבי יוקל איז געווען א זון פון רבי שמואל גארליצער (נתקבל לאב"ד דק"ק גארליץ בשנת תרמ"ז במקום אחיו מרן הייטב לב ז"ל), און דער רבי שמואל איז געווען א ברודער פון ייטב לב (בני הגה"ק רבי אלעזר נסן ז"ל אבד"ק דראהביטש).

האדמו"ר משינאווא: רבי יוקל האט געהאט זיבן זוהן.²

רבי יוקל איז געווען דער שווער פונעם שינאווער רב רבי לייבוש מרדכי (בן הגה"ק רבי משה משינאווא ז"ל), ער איז געווען אונזער מחותן, דעם טאטנס א ברודער (הגה"צ ר' יצחק מאסקאוויטש ז"ל בן הגה"צ רבי שלום ז"ל משאין-לאנדאן) איז געווען דארט א איידעם, און אויך די מאמע'ס א ברודער (הגה"צ ר' יעקב האראוויץ ז"ל ממעליץ).

רבינו: דער רבי שמואל איז געווען א איידעם ביי ראפשיצער רב'ס ברודער (הוא הי' חתנו של הרד"צ ר' מענדל מק"ק סקוהל בנו של הגה"ק רבי יוקל מבאלחוב אחיו של הורע קודש ז"ל), ער האט געהייסן רבי יוקל באלחובער (אבד"ק באלחוב), דער רבי יוקל (בן הגה"ק ר' שמואל הגי'ל) הייסט טאקע נאך דעם רבי יוקל - דער ראפשיצער רב'ס ברודער רבי יוקל.

האדמו"ר משינאווא: דער וואלאווער רב ער איז געווען דער היטב איטיב.³

רבינו: דעם ראפשיצער רב'ס ברודער האט געוואוינט אין סקוהל - און רבי שמואל איז געווען ביי זיין שווער, איז ער געווען אין בעלזא - ביים ערשטען בעלזער רב (הגה"ק השר

2

הלא המה: רבי משה דוד ז"ל אבד"ק לאפוש, רבי אברהם חיים ז"ל אבד"ק קרעניץ, רבי נפתלי ז"ל אבד"ק נירבאטור, רבי יצחק ז"ל מק"ק רישא, רבי חיים יוסף ז"ל מק"ק שינאווא, רבי שלמה ז"ל ראב"ד דק"ק גארליץ, רבי מענדל ז"ל מעיה"ק ירושלים ת"ו, רבי אהרן ז"ל אבד"ק וואלאווע. וכמו כן הי' לו ג' בנות, וחתני המה: רבי רפאל גראס ז"ל אבד"ק בערבעשט, רבי ארי' לייבוש מרדכי האלבערשטאם ז"ל אבד"ק שינאווא, רבי היאל מיכל פרענקל-תאומים ז"ל מק"ק סיגעט.

3

נדפס בשנת תשל"ד בפעם ראשונה מכת"ק ומעוטר בהסכמת מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל - ומן הראוי לציון שבחלק השו"ת שבסוף הספר נדפסה תשובה מה שהשיב למרן רבינו בעל דברי יואל על שאלתו בענין כניסה לדירה חדשה בימי הספירה בעת שנתקבל מרן ז"ל לאבד"ק ארשווא, וכ' שם לרבינו ז"ל שבעצם ההלכה אינו רואה שם שום חשש בזה, ואחר הבירור הלכה בזה, כי מוה"ל: "ובאמת לפענ"ד אין זה ענין לנדון דידן כלל, כי עיקר קביעות דירתו עם להורות לעם ה' דרכי ה' והמעשה אשר יעשו שלא תהי' עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה, ואין לך מצוה גדולה מזו, וכבר ידענו דשהוי מצוה לא משהינן וכו', עיי"ש.

שלום ד"ר⁴ - און זיין זוהן רבי יוקל איז געווען דעמאלטס א קינד, - האט ער פארציילט די מעשה - ער איז מיט געווען מיט זיין פאטער רבי שמואל אין בעלזא ביים ערשטן בעלזער רב, און האט געזעהן ווען ער איז געווען דארט אין שטוב, אז מ'האט אריינגעברענגט א חולה צום ערשטן רב, און ל"ע דער קאפ איז איהם געווען אויסגעדרייט, דער בעלזער רב האט זיך אויפגעשטעלט און אנגעהויבן צו גיין אין שטוב ארויף און אראפ, און נאכדעם איז ער צוגעגאנגען צום דעם חולה און אים אנגעכאפט מיט די הענט, און פאראכטן אזוי דעם פנים.

דער רבי שמואל איז געשטאנען דארט באותו מעמד, און האט צוגעזעהן ווי ער גייט צי צו איהם און מאכט אזוי מיט די הייליגע הענט, און ער איז געווען זייער איבערראשט פון דעם וואס ער זעהט דארט, דער בעלזער רב האט געזעהן ווי ער איז אזוי איבערראשנדיג פון פארעכטן דעם חולה, זאגט איהם דער בעלזער רב, 'וואס חידושי' איר אייך אזוי שטארק?', אז מ'זינדגט נישט מיט די הענט קען מען מיט זיי טוהן וואס מ'זויל'.

האדמו"ר משינאווא: מ'דערציילט אז ער האט זיך געטראפן מיט דעם ריזשינער, האט ער געזאגט אז 'ישלח ד'ברו ו'ירפאם (תהלים קו, ט) איז ראשי תיבות יד', האט ער איהם געזאגט אונז היילן מיר מיטן מוח (שמרומו בסופי תיבות של ישלח דבר'ו וירפאם).

רבי יוקל האט עס נאך געדענקט, און ער האט פארציילט די מעשה?

רבינו: יא, רבי יוקל איז געווען מיט זיין פאטער דארטן ביים ערשטען בעלזער רב, ער איז נאך געווען א קינד, און ער צוגעזעהן די גאנצע זאך.

האדמו"ר משינאווא: דער בעלזער רב האט פון דעם וועגן זיך געדארפט דרייען אחין און צוריק, דאס האט ער נישט אויסגעזאגט וואס ער האט דעמאלטס געטוהן, ער האט נאר געזאגט ריינע הענט.

דער שינאווער רב האט געזאגט, אז רבי אלעזר ריישער⁵ היילט מיט סגולות, אבער די סגולות גייען מיט תפילות... **רבינו:** כ'האב געהערט פון ר' חיים הערש יאקאבאוויטש (מוקני אג"ש בוויילאמסבורג שניצל מהחרבן באיראפע), וואס האט דערציילט אז רבי אלעזר ריישער איז געווען ביים שינאווער רב, און זענען צוזאמען געזעצן..

האדמו"ר משינאווא: רבי אלעזר ריישער פלעגט פארן יעדעס יאר קיין שינאווא.

רבינו: יא, ער האט אזוי פארציילט, זיי זענען צוזאמען געזעצן, - ער האט דערציילט אפאר אינטערסאנטע מעשיות וואס איז געווען - האט ער דערציילט אז ס'איז געקומען א אידענע מזכיר געווען א חולה פאר'ן שינאווער רב, רבי אלעזר ריישער איז אויך געזעצן דארט, און שינאווער רב האט אנגעזאגטשן, ער איז געווען א שארפער כידוע, און אזוי ווי דער שינאווער רב האט געענדיגט צו וואונטשן, רופט זיך אן רבי אלעזר ריישער, 'נאך היינט נאכט שטארבט זי אוועק, נאך היינט נאכט...', און דער שינאווער רב האט זיך צושמייכלט, 'נו, זאגט איר רבי אלעזר, האט רבי אלעזר ריישער געזאגט, זאל זי גיין נעמען די און די רעצעפט וועט זי געהאלפן ווערן'.

האדמו"ר משינאווא: דער שינאוואער רב פלעגט שיקן חולאים צו איהם.

רבינו: ער האט דערציילט נאך א צווייטער מעשה, וואס ער איז אויך געווען - דער שינאווער רב האט געזאגט פאר דעם רבי אלעזר - 'זווייט איר רבי אלעזר, מיר האבן מיר ארויסגעקלאפט א דיבוק פון א איד, זאגט איהם רבי אלעזר, 'אויך מיר א קונץ, לאמיר זעהן קלאפט ארויס א דלות פון איד...!'

האדמו"ר משינאווא: ער איז אמאל געזיצן מיטן שינאווער רב צוזאמען, און דער שינאוואער רב איז אריין אין א שטארקן דביקות, דער עולם האט שוין נישט געוואוסט וואס מ'טוט (ככדי לעוררו מהדביקות), און רבי אלעזר ריישער איז דארט געזיצן, און ער האט אנגעהויבן צו רעדן אזוי... איבער דעם ענין פון די עת רצון אויף ביאת המשיח

5

ה"ה הרה"ק רבי אלעזר ווייסבלום ז"ל שהי' דר ברישא, נכד בן אחר בן להרה"ק הרבי ר' אלימלך מליענסק ז"ל - מה"ס משנה למלך עה"ת, ישב כמה שנים בצאנו על שולחן מרן הגה"ק בעל דברי חיים בהיותו ביוו"ר התנו של בנו הגה"ק רבי דוד מקשאנוב ז"ל הוי' מפורסם לפעול ישועות.

4

בס' היטב איטיב (עמ' ק"ג) בהספד של ר' יוקל מוואלאווע על אביו ר' שמואל מנארליץ, כתב שר' שמואל זכה להסתופף הרבה שנים אצל זקינו מרן הישמת משה ז"ל, ולאחמ"כ כ"ה שנים אצל הרה"ק מהר"ש מבעלזא ז"ל, ואח"כ כ' שנים אצל מרן הדברי חיים ז"ל.

אין דעם יאר (שהבטיח הרה"ק משינאווא עליה שיבוא משיח בשנה
ההוא).

רבינו: שנת תרס"ו.⁶

האדמו"ר משינאווא: יא, און פלאי פלאים דער
שינאווער רב האט זיך געגעבן א וועק אויף פון די דביקות,

6

ידוע כי שנת תרס"ו היתה שנת פקודה, ודרשו את הפסוק (בראשית לה,
ד) "ותסר" בגדי אלמנותה - שנת תרס"ו תסיר כנסת ישראל בגדי
אלמנותה.

בפרט הרעיש עולמות על שנה זאת הרה"ק משינאווא ז"ל ועורר את
הציבור שהנה משיח בא, וידוע שאמר רמז על שנת תרס"ו: "בוי"ן
תתקט"ו הדינו שהוא מדרת יסוד, שש מאות ששים ושש. ובשנת
תרנ"ט בראש השנה האחרון לחייו של הרה"ק משינאווא ציוה מרן
להכריז שהיות והגענו לשבע שבן דוד בא, על כן בקשתו מהעולם
שיתפללו בעדו, שיאריך ימים עד אז ותצמח טובה מזה להעולם.

ובספר פי צדיק מביא שהרה"ק משינאווא העיד שאביו הק' מצאנו גם
החזיק ששנת תרס"ו הוא שנת התעוררות הגאולה ועת פדיון, וסיפר כי
פע"א היה רבי יעקב פיש - המשב"ק של הרה"ק רבי אייזיק מקאליב
ז"ע אצל אביו מרן הדי"ח, והיה אז זקן מופלג בן מאה ותשע שנים,
ואמר הדי"ח - אם יהיה לנו אריכות ימים כמו רבי יעקב ועלן מיר
דערלעבן משיחין, וסיים מרן הק' משינאווא שעל פי החשבון של
שנות אביו נמצא שהיה בן מאה ותשעה שנים בשנת תרס"ו, וזוה
הביא ראיה שאביו גם החזיק שנה זו ולשנת גאולה.

והנה אז כאשר נעשה התעוררות גדול לקראת בואו של שנת תרס"ו,
ובפרט לאלו שהיו דבוקים להרה"ק משינאווא וחרדו למוצא פיו,
ובאותה שנה יצא הגה"ק בעל ה"דרכי תשובה" ב"מודעא רבה לבית
ישראל" ובו קרא שלא לחשוב, כלל שתהיה הגאולה בשנת תרס"ו:
"היות ויצא קול במחנה העברים.. כי השנה הזאת היא שנת גאולה
בודאי ובכירור, לאשר נמצא באיזה ספרים רמז הגאולה לשנה זאת,
ועל יסוד זה הפיצו שמועות וספרים קטנים וקונטרסים, בקול קולות
והבטחות נאמנות, כי הוא היא השנה הזאת.. הציקתני רוחי כי יכול
לצמוח מזה כפירה במאמנה ח"ו בין המון העם.. ובושת פנים לאחב"י
המאמינים, והתגרות שונאיו מגדי האמונה, על כן מצאתי עצמי
מחייב להכריז ולהודיע בשער בת רבים.. למען השם לא לחשוב כלל
על הגאולה בשנה זו - תרס"ו.. ועליו להכות לו בכל עת ובכל שעה,
רק נחכה לו בכל יום שיבוא.

[וידוע שבשנת תשכ"ו בליל יום כיפור בדרשה לפני כל נדרי, הזכיר מרן
רבינו בעל דברי יואל ז"ל את הענין הזה, ובכחות נוראות והתעוררות
רב הזכיר דברי זקינו הק' מרן הישמח משה שכל ס' שנה יש התעוררות
מחדש להגאולה העתידה, ואמר שכפי הידוע ששנת תרס"ו לפ"ק היה
התעוררות להגאולה, ומרן הק' משינאווא הבטיח שבשנה זו יבוא
הגואל צדק, ועכ"פ זאת ברור - אמר רבינו - שאז היה התעוררות אל
הגאולה דכל דבריו של הרה"ק הג"ל היו ברוח הקודש, אלא שבעוון
הדור נדחה הדבר, ומעתה נחוי אנו הנה שנה זו שנת תשכ"ו הוא ששים
שנה משנת תרס"ו, וכפי הנראה הוא שנה שמסוגל להגאולה. (עי באריכות
בדברי זאל ליוחב"פ עמ' ענ"ג, דרוש ל"ט)].

מ'האט נישט געוואוסט ווי אזוי איהם אויפצוועקן, ס'איז
שוין געווען אזוי לאנג, אבער ער האט געוואוסט ווי אזוי
אויף צו וועקן.

רבינו: דער מאמע ז"ל האט דערציילט, אז אמאל מוצאי
שבועות, איז דער שינאווער רב געווען פארקאכט און
פארפארעט אין א ענין, האט ער געזאגט פאר'ן גבאי'ן,
איך שפאר צו די מיהר, און לאז נישט אריין קיין איינעם,
ס'איז געווען א ענין וואס ער האט געדארפט זיין אליין.
ס'איז דאך געווען מוצאי שבועות, און אויף שבועות איז
געקומען א עולם. געווענליך ווען ס'קומט א עולם, פאר
מ'פארט אהיים גייט מען זיך געזעגענען. מ'האט זיך
געוואלט געזעגענען, אבער דער שינאווער רב האט דאך
פארמאכט די מיהר, און ער האט זיך פארטהון אין זיינע
ענינים. מ'ווארט און מ'ווארט נאך א שעה און נאך א שעה,
ס'קומט שוין אן נאך א טאג, ס'איז שוין אסרו חג, מ'זויל
אריין גיין, אבער מ'קען נישט, מ'איז געגאנגען צום גבאי,
אבער ער זאגט וואס זאל איך טוהן, דער רב האט
פארשלאסן די מיהר'.

איז געווען דארט א איד א עושר וואס האט געוואלט אהיים
פארן, אבער ער האט דאך נישט געקענט אהיים פארן
פאר ער וועט זיך געזעגענען, איז ער צוגעגאנגען צום
גבאי'ן ר' אנטשיל און דערלאנגט א מנה יפה, און זאגט
איהם ער זאל ערלעדיגן מיזאל קענען אריין גיין. דער
שינאווער רב איז געזיצן ביי זיך אין צימער און עוסק
געווען אין זיין עבודת הקודש וואס ער האט געדארפט צו
טוהן, און דער גבאי דרייט זיך אזוי ארום אינעם פאדער
צימער און רעדט צו זיך הויעך, 'נו, וועט מען אין יערומלאוו
עסן פת פלטר, ס'איז דען געפערליך פת פלטר? ס'איז דען
א איסור דאורייתא?, ס'איז דאך נישט קיין דאורייתא,
אפשר א איסור דרבנן אויך נישט?⁷ ער האט כאילו
אנגעשריגן איינעם, און געזאגט וואס פארפירסטו?, וועט
מען עסן אין יערומלאוו פת פלטר, אזוי האט ער ארום
שפאצירט מיט יערומלאוו און פת פלטר'.

7

ע"י בשו"ע יו"ד (סי' ק"ב סעי' א) שכתב המחבר שאסרו חכמים לאכול
פת עובדי כוכבים משום התנות. ואח"כ כתב (בסעי' ב) יש מקומות
שמקילים בדבר ולוקחים פת מנתתם העובד כוכבים במקום שאין שם
נתתם ישראל מפני שהיא שעת הדחק וכו', ולא מיקרי פת בעל הבית
אלא אם עשאו לבני ביתו אבל עשאו למכור מיקרי פת פלטר וכו'
עיי"ש.

בז דער שינאווער רב האט אריינגעהערט ווי מ'רעדט אינדערזיין פון יערוסלאוו און פת פלטר, האט ער געעפנט די טיהר און אריינגערופן דעם גבאי'ן און געפרעגט וואס גייט דארט פאר, האט דער גבאי געזאגט אז אין יערוסלאוו איז דא א אידישער בעקער וואס באקט פאר'ן עולם, און ער איז יעצט דא, און ער וויל נישט אהיים פארן, במילא איז נישטא דארטן א אידישער בעקער, איז ביז דערווייל עסט מען דארט פת פלטר, און ס'איז נישט אזוי געפערליך, ס'איז דען אזא גרויסער איסור, ס'איז נאר פת פלטר. זאגט דער שינאווער רב מיט א שטרענגן טאן, ביי דיר איז דאס אזא לייכטע זאך?!, א איד זאל עסן לכתחילה פת פלטר. זאגט דער גבאי, נאר וואס זאל מען טוהן?!, פרעגט דער שינאווער רב פארוואס פארט ער נישט אהיים? זאגט דער גבאי, ער איז געווען דא אויף שבועות, און ביז ער געזעגנט זיך נישט ביים רבי'ן וויל ער נישט אהיים פארן. זאגט איהם דער שינאווער רב, ביי דיר איז גארנישט אז א גאנצע שטאט זאל עסן פת פלטר? זעה איהם שנעל אויפצוזוכן, ער זאל אריינקומען. איז דער גבאי געגאנגען אים אויפצוכן, און אזוי האט זיך נאכגעשלעפט א צווייטער און א דריטער... אזוי, האט מען שוין געזעגנט דעם גאנצן עולם.

האדמו"ר משינאווא: אין לאנצהוט איז געווען א איד – איך האב איהם געקענט, – ר' מיישע (אלימך) עסטליין, א איד א גביר, ער האט אלס בחור געדארפט שטיין צום מיליטער – ס'איז נישט קיין מעשיות – איז זעקס חדשים פריער איז די מוטער זיינע אריינגעקומען קיין שינאווא מזוכיר זיין דעם זוהן, און ער לייגט דאס קוויטל, און ער רופט זיך אן 'דער אייבישטער זאל העלפן, ער וועט שטיין ביים מיליטער, און ער וועט ווערן באפרייט, און זי איז אהיים געפארן.

זעקס חדשים שפעטער, האט ער געדארפט פארן צו די קאמיסיע זיך שטעלן, האט ער פארשטאנען אז ער פארט צום קאמיסיע וועט ער אדורך פארן שינאווא, וועט ער זיך אפשטעלן דארטן און אריינגיין מיט א קוויטל צום שינאווער רב, קומט ער אהין מיט א קוויטל, ער שטעלט זיך אויף די רייע, אזוי ווי ס'קומט אן זיין רייע אריינגצוגיין, זאגט דער שינאווער רב פאר'ן גבאי'ן, זלמן, גיב מיר א גמרא איך האב נאך היינט גארנישט געלערנט! ער האט זיך געאיילט צום צוג, אבער וואס זאל ער טוהן? ר' זלמן

האט געזאגט פאר'ן עולם אז מ'קען נישט אריינגיין דער רבי לערנט.

אפאר שעה שפעטער האט דער שינאווער רב ווייטער אנגעהויבן צו נעמען קוויטלעך, נו, איז דאך ווייטער געווען א נייע רייע, און ער שטעלט זיך אין די רייע, אזוי ווי ס'קומט די רייע צו איהם ער זאל אריינגיין, האט דער שינאווער רב נאכאמאל געזאגט איך האב נאך היינט גארנישט געלערנט, גיט מיר א גמרא... אזוי איז געווען צוויי מאל צי דריי מאל, דער מיישע האט נישט געוואוסט וואס צו טוהן, ער קען דאך נישט פארשפעטיגן די קאמיסיע.

ער איז דאך געווען א גביר'יש קינד, זאגט ער צום גבאי'ן איך גיב דיר כך וכך אז דו לאזט מיך אריין, דער גבאי האט זיך צוגעכאפט צו אזא נתינה... זאגט ער אזוי, גיי ארויס אין הויף, שטיי נעבן פענסטער, און איך וועל שוין אריינגיין צום רב, און אז ס'וועט קומען א שעת הכושר זאלסט נעבן א שפרינג אריין אין צימער, און ער האט אים געפאלגט, ער איז געשטאנען אינדרויסן, און דער גבאי דרייט זיך דארט אהין און צוריק, 'דער איד דארף זיין ביי די קאמיסיע וואס וועט זיין, אויך אזוי צו זיך גערעדט, פרעגט דער שינאווער רב, וואס איז דאס, זאגט ער, ער שטייט שוין דא לאנג, און דער רבי האט כסדר געדארפט לערנען און לערנען, און ער האט נישט געקענט אריין פארן צו די קאמיסיע, זאגט דער שינאווער רב, נו, זאל ער אריין קומען, אזוי ווי ער האט געזאגט, האט ער זיך שוין געגעבן א כאפ ארויף אויפן פענסטער, און איז שוין געווען אינעווייניג און גיט דאס קוויטל, דער שינאווער רב נעמט דאס קוויטל, און רופט זיך אן, איך האב דאך שוין געזאגט, ער וועט שטיין ביים מיליטער און ער וועט באפרייט ווערן. ס'איז געווען זעקס חדשים פריער ווען די אידענע – זיין מוטער – איז געקומען... – און דא האט דער שינאווער רב איבערגעזאגט דאס זעלבע לשון – איך האב געקענט דעם איד, בדידיה הוה עובדא. ס'איז געווען אזוי אסאך מאל ביים שינאווער רב אזוי מיטן גבאי.

ביים קאלישיצער רב'ס (הגה"ק ר' חנה האלבערשטאם ז"ל) שידוך איז אויך אזוי געווען, ער איז דאך געווארן א איידעם ביים בארדיבער רב רבי משה'לע (בן הגה"ק רבי ברוך מנארליץ ז"ל), און דער שינאווער רב (זקינו של הגה"ק מקאלאשיץ – כי הגה"ק רבי מנחם מענדל מפרסיסק ז"ל אבי הגה"ק מקאלאשיץ חי' התן הרה"ק משינאווא ז"ל) איז נאך געווען (בחיים חיותו) ווען דער

האדמו"ר ממשאין: מיין שווער ז"ל (הגה"צ רבי שמואל יודא פאנעט ז"ל אבד"ק דעעש בבארא פארק ובפלארידא, בנו של כ"ק הגה"צ רבי יוסף ז"ל אבד"ק דעעש) פלעגט דערציילן – אז דער שינאווער רב האט בסוף ימיו געהאט די מעשה מיטן טעלגראם...

רבינו: מיט רבי משה'לע דעעשער.⁹

האדמו"ר ממשאין: יא, און דער גבאי ר' שלמה זלמן סאנדער פלעגט אזוי נאכזאגן אז דער רבי ר' משה'לע דעעשער איז דער צדיק הדור. איך האב דאס געהאט געהערט פון קיוויאשדער רב אליין, דער קיוויאשדער רב (כ"ק הגה"צ רבי אלעזר שפירא ז"ל, מוקני הרבנים בוויילאמסבורג שנשאח לפליטה מחורבן אייראפע) איז דארט געווען.

רבינו: כ'האב עם געהערט פון טאטן ז"ל.

האדמו"ר ממשאין: אזוי ווי דער שינאווער רב איז אוועק האט ר' שלמה זלמן סאנדער געזאגט איך צי מיך אריבער קיין דעעש איך וויל די קינדער זאלן אויפואקסן ביים צדיק הדור, ער האט געלעבט צוויי יאר מער.

האדמו"ר משינאווא: דער שינאווער רב שרייבט אויף איהם 'הצדיק', ער שרייבט נישט אויף קיינעם.

כאן הגיע הגאון רבי דוד שוסטאל שליט"א מרמ"ו ישיבה הגבוה בעיר לעיקוואד

רבינו: אין דעעש איז געווען אזא מעשה (בענין שידוך, כדוגמת חסיפור עם הגה"ק מקאלאשיץ ז"ל), רבי משה'לע דעעשער האט געהאט א זון דער כנסת יחזקאל, ער איז געווען זייער א געלונגענער בחור, א גרויסער תלמיד חכם און א ירא שמים, א גרויסער בעל כשרון, בקיצור איז געווען א איד פון

9

ידוע העובדא שכמה ימים לפני פטירת הרה"ק משינאווא ז"ל קרא למשמשו ואמר לו שישלח טעלעגראם להרה"ק ר' משה מדעש ז"ל שידועו מה מצב בריאותו, ואמר לו: הלמתי שהייתי בשמים וראיתי צדיקים רצים במהירות מכלי שאוכל להשיגם עד שלבסוף ראיתי את אבא מארי זצ"ל ושאלתיו להיכן כולם רצים, והשיב לי שהולכים לקבל את פני צדיק הדור שיבוא הנה בקרוב, ולא הספקתו לשאלו מי הוא אותו צדיק עד שנעלם מעיני, ואני חושב בוודאי כי הכונה הוא על הרב מדעש שהוא צדיק הדור על כן צויתי לשאל לבריאותו. כאשר הגיע הטעלעגראם בערב שב"ק להרה"ק מדעש השתומם מאוד על זה שהרה"ק משינאווא שואל בשלומי, והורה להשיב לו במכתב שהוא בריא ושלם, והחליט לנסוע לאחר שבת לשינאווא, ביום ראשון ה' טבת יצא לדרך, וכיום שני ו' טבת הגיע כאשר מוטתו של הרה"ק משינאווא היה מונחת בביהמ"ד עטופה בטלית, ועדו עומד נבהל ממראה עיניו סיפר לו הגבאי כל המאורע בהוסיפו שאלו היו מילותיו האחרונות, והתברר למפרע מי הוא צדיק הדור שכל הצדיקים חרדו לבואו.

קאלשיצער רב איז א התן געווארן, האט ער געזאגט 'פאר מיין הנה מוז איך נעמען כך וכך נדך, אז נישט גייט דאס נישט'. דער בארדיובער רב רבי משה'לע איז געווען א מבין אויף די סחורה און ער האט געוואלט האבן דעם בחור, און אוועק צו לייגן א נדן האט ער נישט געקענט, ער האט נישט געוואוסט וואס צו טוהן, א קלוגער איד איז ער דאך געווען, א גארליצער קינד, זאגט ער צום גבאיין, וויפיל איך האב גיב איך דיר, און טוה מיר א טובה זעה דער שידוך זאל ווערן. דער גבאי קומט אריין צום שינאווער רב, און רעדט אזוי צו זיך, 'נו מבזה זיין א מיידל, גוט, אז דער רבי פארשטייט קען מען אזוי טוהן, מבזה זיין א קינד א בת קדושים, רופט זיך אן דער שינאווער רב, 'וואס זאגסטו, וואס האב איך שוין געטוהן, זאגט דער גבאי, די משפחה איז שוין דא, און מ'וויל קלאפן... יעדער איז מסכים, נאר מ'זווארט אויפן רבי'נס הסכמה, האט דער שינאווער רב געזאגט 'אזוי?', איך בין דען מעכב, אה' (ונך נעשה ונגמר השידוך).

א' הנרכזים: דער גבאי האט געהייסן אנטשיל.

רבינו: ער האט געהאט אפאר גבאים, ר' שלמה זלמן סאנדער איז געווען א גבאי, ער איז געווען שפעטער אין דעעש.

האדמו"ר משינאווא: רבי איציק'לס (הגה"ק רבי משה יצחק געוויירצמאן ז"ל מפשעווארסק) א פעטער, דעם פאטער'ס ברודער (הרה"ח ר' אלטער געוויירץ ז"ל), איז אויך געווען א גבאי.

רבינו: ווען ס'איז געווען א איד א וואס האט נישט געהאט קיין פרנסה, האט איהם דער שינאווער רב געזאגט, ווייסטו וואס קום וועסטו אויך זיין א גבאי.⁸

אויף די עלטער האט ער געהאט נאר איין גבאי... אזוי ער ער געזאגט.

האדמו"ר משינאווא: ער האט געזאגט אז ער האט נישט קיין כת, אין דער יונגט האט ער געהאט כח משמש צו זיין מער גבאים...

8

עי' בס' י"ג אורות (ה"א, עמ' ק"ח) שא' משמשי הרה"ק משינאווא הי' הרה"ח ר' אלטער געוויירץ ז"ל, מתחילה לא רצה הרה"ק לקבלו כמשמש, אך היות שחיפש ממה להתפרנס עשה תחבולה שלקח עגלה מלאה חול ועבר על יד חלון הרה"ק משינאווא כאילו מובילם למכירה, וכשהבחין בו הרה"ק משינאווא לא הי' יכול לסבול שנכד הרה"ק הרבי ר' אלימלך יעסוק במלאכה בויה, והחליט לקבל אותו למשמש.

האדמו"ר משא"ץ: און צי די אלע זאכן, איז זי געווען א לאמע.

רבינו: יא, זי איז געווען א הינקענדיגע.

האדמו"ר משא"ץ: מ'האט איר געהייסן ארום שפאצירן ארום דעם טיש אויב זי קען ארום גיין...

רבינו: מיין שוויגער (בת הרה"צ ר' חיים מנחם מענדל מדענעש ז"ל) האט מיר דאס געזאגט, דעם כנסת יחזקאל'ס רעביצין איז דאך געווען איהר מומע.

הגאון רבי דוד שוסטאל מרמ"י לעיקוואד: פון וועמען האט מען געהערט די מעשה?

רבינו: כ'האב עם געהערט פון מיין טאטן, ווען אונז זענען מיר געווען קינדער, האט ער אונז געזאגט מוסר, וואס הייסט פארשעמען א צווייטן, האט ער געזאגט, דאס הייסט נישט צו פארשעמען א איד, ווי ווייט מ'דארף נוהר זיין, האט ער אונז פארציילט די מעשה.

ווען כ'האב געהערט די מעשה האב איך פארשטאנען וואס דער שינאווער האט געזאגט אויף רבי משה'לע דעעשער אז ער איז דער צדיק הדור.

הגר"ד: ס'איז געווען א מעשה ביי רבי איסר זלמן (הגאון ר' איסר זלמן מעלצער ז"ל מח"ס אבן האול), ס'איז אריינגעקומען א בחור, וואס האט געהאלטן ביי א שידוך, ס'האט שוין געהייסן אז מ'ענדגט, און דער דאקטער האט אויסגעפינען אז די מיידל האט א גרויסער חשש צי זי קען האבן קינדער, איז רבי איסר זלמן געגאנגען אהין און צוריק און געזאגט 'פארשעמען א אידישע טאכטער' - ס'איז געווען א ספרדי'שע דאכט זיך - און האט זיך אנגערופן זאלסט מיר לארענען צום ברית'.

האדמו"ר משינאווא: אזוי?, רבי איסר זלמן?.

הגר"ד: יא רבי איסר זלמן האט אלס געמוהן כדי נישט צו פארשעמען א אידישע טאכטער.

וקמו הרבנים הגאונים שליט"א לנחם את רבינו ואמרו: המקום

ינחם וכו'

ווישעווא, א בעל בית, און ער איז געפארן אויף מסחר, און איז אנגעקומען אין עפעס א דארף נעבען דעעש. ער איז געווען א תמימות'דיגער, און דארט אין א קרעטשמע זענען געזעצן א באנדע לצים, און ווען דער איד איז אהין אנגעקומען, האט מען אנגעהויבן מיט אים צו שמועסן, און זיי האבן געזעהן אז מיט דעם איד קען מען מאכן אן עסק, האבן זיי איהם אנגעהויבן אויסצופרעגן ווער ער איז, וואספארא געלונגענער מענטש ער איז, בקיצור, זיי האבן איהם איינגערעדט אז דער רב וויל זיך מיט איהם משדך זיין, ער פרעגט, אזוי? יא, זאגן זיי, יא, מיט אזא געלונגענער מענטש ווי ער איז וויל זיך דער רב משדך זיין.

ער איז נאכדעם אהיים געפארן, און זיי האבן איהם געשריבן א בריוו אז דער רב וויל מוהן א שידוך מיט איהם, בקיצור ער זאל קומען מיט די משפחה גומר זיין דעם שידוך, און דער איד איז אראפגעקומען מיט די ווייב און די טאכטער קיין דעעש גומר זיין דעם שידוך.

און ער איז אנגעקומען קיין דעעש, און איז צוגעגאנגען צום רב, אריינגעקומען צום דעעשער רב - ר' משה'לע - און ער גיט איהם שלום עליכם, ווער זענט איר, וואס ווילט איר, זאגט ער אז ער איז געקומען גומר זיין דעם שידוך, פרעגט רבי משה'לע דעעשער, וואספארא שידוך?, ענטפערט יענער, מ'האט דאך אפגעשמועסט אויפן היינטיגן טאג גייט מען גומר זיין דעם שידוך, און ער קוקט איהם אזוי אן, 'איך, איד ווייס נישט פון אזא זאך'. בקיצור, דער איד האט דעמאלטס געזעהן וואס מ'האט מיט אים געמאכט, האט ער זיך צוויינט, און ער זאגט, 'רבי, ווי אזוי פאר איך אהיים, מיין טאכטער וועט זיך שעמען ארויס צו גיין אין די גאס'. האט זיך אנגערופן רבי משה'לע דעעשער, 'אזוי, איך גיי נישט פארשעמען א אידישע טאכטער, רופט'ס זיי אריין, און ברענגט אריין לעקיד און בראנפן, און מ'זעט מאכן דעם שידוך, און דאס איז געווען דעם כנסת יחזקאל'ס רעביצין.

התודה והברכה לידידינו הרבני הנכבד והמפואר, מוכתר בכל תואר

מו"ה חיים נחום ווערצבערגער הי"ו

אב"י בקרית יואל יע"א

אשר נדב סכום נכבד להוצאת גליונינו

לרגל נישואי בנו ני"ו למזל טוב ובשעתו"מ

דברות קודש

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין פרשת כי תצא העעל"ט

ובזה פירש הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זללה"ה בפרשתן, אמרינו בסליחות אל מלך יושב על כסא רחמים מתנהג בחסידות, דהיינו שהקב"ה מתנהג בחסידות ועושה לפנים משורת הדין להורות לנו דרך התשובה, עכ"ד.

והנה כתב א"ז זללה"ה בייטב לב בפרשתן ובייטב פנים (הוד והדר את יט) דמלחמת היצר נדמה למשא הרובץ על כתפו של האדם, ועל פי חוקי התורה זה מצות פריקה לפרוק המשא מעל חבירו, ומצות טעינה להקים המשא עמו, והקב"ה שומר תורתו (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג), ואם האדם בא לטהר את עצמו מזוהמת יצר הרע, הקב"ה עוזרו ופורק מעליו משא יצר הרע וחיילותיו, וכמו כן ממלא רצונו וטוען עמו משא מצות ומעשים טובים עליו, כי אי אפשר בלעדו ית"ש, כי הכל מידו, עכ"ד.

אך גם בזה י"ל דלהלכה קי"ל (ח"מ סי' רע"ב ס"ג) זקן שאין דרכו לטעון ולפרוק הואיל ואינה לפי כבודו פטור, ובכן הקב"ה פטור מלעזור לאדם במלחמת היצר. אכן הרי גם בזה קי"ל (שם) אם היה חסיד ועושה לפנים משורת הדין, אפילו היה נשיא הגדול וראה בהמת חבירו רובצת תחת משאה, פורק וטוען עמו. ולפי זה אף שהקב"ה אינו מחויב לעזורנו מן הדין, מכל מקום הקב"ה שומר הברית והחסד ועושה לפנים משורת הדין, ועוזר הוא לאדם לפרוק משאו שיוכל להתגבר על יצרו. אולם מה שהשי"ת בא בעזר האדם לפרוק ולטעון עולו ולהחזיר אבידתו, הוא על דרך מאמרם ז"ל במס' סוטה (דף ה:) במדה שאדם מודד בה מודדין לו, ודוקא אם האדם עצמו הולך בדרך הטוב והישר ועושה לפנים משורת הדין, גם השי"ת נוהג עמו כן לפנים משורת הדין לפרוק משאו ולהחזיר אבידתו, אבל אם יאמר האדם איני עושה יתר מן החיוב, גם הקב"ה מתנהג כמדתו,

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלהיך בידך וישיבת שבינו, איתא בספרי ונתנו ה' אלהיך בידך, אם עשית כל האמור בענין סוף שה' אלהיך נותנו בידך, וראוי להתבונן מהו כל האמור בענין.

יתבאר על פי מה שכתב באור החיים הקדוש (פ תצא) דמצות תשובה יש בה משום השבת אבידה, כי העובר את פי ה' קרוי נדח, על דרך הכתוב (דברים ד יט) ונדחת והשתחוית להם, והוא תועה בדרך שאינו יודע איזה דרך הישרה שיבור לו, והחיוב מכח מצות השבת אבידה להורות דרך תשובה, ולהחזירו בדרך הישר להתהלך לפני האלהים באור החיים. ובכן הקב"ה השומר משמרתה של תורה (ירושלמי ראש השנה פ"א ה"ג), כאשר רואה איך שבני ישראל תועים בדרך, הקב"ה מסייע להשיב אותנו ולהדריכנו במעגלי צדק למען שמו.

אך העיר החיד"א בראש דוד (פ' מט"ו מ) דבאמת מצד הדין הקב"ה כביכול פטור מדיני השבה, דקי"ל (ח"מ סי' ס"ג ס"ג) דזקן ואינו לפי כבודו פטור ממצות השבת אבידה, והקב"ה מלך הוא ואינו לפי כבודו כביכול לקיים מצוה זו. אולם כתב הרמב"ם (הלכות גזילה ואבידה פ"א ה"ז) ההולך בדרך הטוב והישר ועושה לפנים משורת הדין מחזיר את האבידה בכל מקום אף על פי שאינו לפי כבודו, ולכן הקב"ה ברוב טובו וחסדו משיב את שבותינו להחזירנו בתשובה לפנים משורת הדין. וזה שאמר דוד (תהלים כה ח) טוב וישר ה', דהקב"ה עושה הטוב והישר לפנים משורת הדין, על כן יורה חטאים בדרך, שמקבלם בתשובה ומקיים מצות השבת אבידה אף שאינו לפי כבודו, עכ"ד. (ועיי' בנחלת בנימין מצוה קכ"ב אות ו).

כבודו אלא יסייע בידינו שיוכלו להתגבר על היצה"ר, ויעורר לבבינו לתשובה בשלימות.

ועל דרך זה נימא מילתא במה דכתיב להלן בפרשה, כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך והיה מחניך קדוש. ואמרו דורשי רשומות (חסד לאברהם בפרשת) להצילך ולתת אויביך לפניך, ראשי תיבות אל"ל.

וי"ל בביאור הענין בעמדינו בחודש אלול, זמן המיועד לתשובה ותיקון המעשים, וכתב האלשיך הקדוש בפרשתו, ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, רמז שלפחות יבכה ירח ימים הוא חדש אלול, שהם ימי רצון לה' טרם בא יום הדין, עכ"ד. זמן בית דין הוא שלשים יום, ולזה ניתן לנו חודש אלול שלשים יום טרם בא יום הגדול והגורא אשר כל באי עולם יעברון לפניו כבני מרון, וכל אחד יעמוד לפני דין ומשפט לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ראש השנה הוא יום הדין ומשפט בכלליות על כל העולם ובפרטיות לכל אחד מישראל, אשר אז צריכים ליתן דין וחשבון על כל דיבור מעשה ומהשבה, וכתב בשל"ה הקדוש (פרשת שופטים) ברמז הכתוב (עמוס ג ה) אריה שאג מי לא ירא, ארי"ה ראשי תיבות אלול ראש השנה יום כפורים ה'שענא רבא. לב מי לא ירעד ולא יפחד מקדושת הימים הבאים לקראתנו לשלום, מתהילין לתקוע בשופר בחודש אלול לעורר ישנים משינתם, ולב מי לא יתחמם לתורה ועבודת ה', והזמן גרמא לעשות קצת חשבון הנפש באיזה מצב נמצאים, להתבונן ולפשפש במעשינו איך עבר כל השנה, כמה עסקנו בתורה וכמה מצות קיימנו, והלילה אם נכשלו בחטאים עוונות ופשעים, כל המעשים נפקדים ביום הדין, וצריך כל אחד שיתעורר בלבבו לתשובה, אך קשה עלינו לסמוך על כוחות עצמינו, כי בעוונותינו הרבים ישנים בשינת והבלי הזמן, ובצפיינו צפינו כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך, השי"ת בעצמו יעורר את בני ישראל לתשובה ויקיים מצות השבת אבידה, וילמד תועים בינה, אלו התועים בדרך בעולם התווה ללמדם דרך תשובה, ואינם יודעים איזה שיבה איזה ביאה, והשי"ת שהוא כל יכול יקיים (יחזקאל לו כה) וזרתי עליכם מים טהורים, ויטהר לבינו לעבדו

וכיון שהקב"ה פטור מדינא לפרוק ולטעון, אינו בא לעזרת האדם ללחום נגד היצר.

ועל פי זה אמרתי לפרש מה דאיתא במס' בבא מציעא (דף ל:) אמר רבי יוחנן, לא חרבה ירושלים אלא על שהעמידו דיניהם על דין תורה ולא עשו לפנים משורת הדין. והדבר צריך תלמוד דהלא בפירוש מבואר בגמרא (יומא טו) דבית ראשון נחרבה בעון עבודה זרה ובית שני בעון שנאת חנם, והיאך אמרו שנחרב בשביל שהעמידו דבריהם על דין תורה. אמנם לפי האמור יובן היטב, שהגם שעצם החורבן בא בסיבת העבירות חמורות שהיו בידם, כי היצה"ר התגבר בהם עד למאוד ולא היו יכולים לעמוד בנסיון, מכל מקום אלמלא היו מעמידין דבריהם על דין תורה והיו מתנהגים לפנים משורת הדין, אז היה גם הקב"ה מתנהג עמהם לפנים משורת הדין לסייע בידם שיוכלו להתגבר נגד כוחות היצר, ולא היו באים לידי עבירה ח"ו, אבל כיון שהעמידו דבריהם על דין תורה, ולא עשו רק מה שהיו מחויבים ולא יתר מן החיוב, גם הקב"ה התנהג עמהם רק על פי הדין דזקן ואינו לפי כבודו פטור מפריקה וטעינה, ולא היה מי שייסייע בידם ללחום נגד כוחות היצר המתגבר בכל יום, ומי הוא זה אשר יכול בכוחות עצמיות ללחום עם היצה"ר, ועל ידי זה נכשלו בעבירות חמורות מאד רח"ל, וזה גרם חורבן ביהמ"ק.

ובזה יתבאר הכתוב כי תצא למלחמה על אויביך, ומבואר בזוהר חדש בפרשתו (דף צ"א) שהכתוב מרמז על מלחמת היצר שהוא האויב והשונא של האיש הישראלי, כאמרם ז"ל (סוכה גב) שלמה קראו שונא. והכתוב מביטיחנו ונתנו ה' אלהיך בידך, שבעזר אלהי ממעל תזכה להתגבר ולנצח היצה"ר, אי מכח דין פריקה וטעינה, אי מכח מצות השבת אבידה, ולכאורה הלא הקב"ה הוא זקן ואינו לפי כבודו, ואינו לפי ערכו הרם שיטפל עצמו באנשים החוטאים להשיבם לדרך התורה, אמנם לעיל מיניה כתיב ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה היש"ר בעיני ה', רמז ע"ד שנאמר (דברים ו יח) ועשית הישר והטוב, דילפינן מיניה (בבא מציעא טו:) להתנהג לפנים משורת הדין. ועל זה דרש בספרי אם עשי"ת כל האמור בענין, היינו לעשות הישר בעיני ה' ולהתנהג לפנים משורת הדין, אז גם הקב"ה יתנהג לפנים משורת הדין, ונתנו ה' אלהיך בידך, ולא יחוס על

באמת, ויעורר אותנו בהרהורי תשובה אמיתיים שיוכלו לעשות הכנה דרבה בחודש אלול.

ובזה יתבאר הרמז כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך, דקאי על חודש אלול, שאז הזמן שהקב"ה מתהלך בקרב מחנה ישראל, כמבואר באלשיך בפסוק (ישעיה נה) דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, דקאי על הימים שלפני ראש השנה, שאז הקב"ה קרוב אלינו. והוא מסייע אותנו, להצילך ולתת א'ויבך ל'פניך, לתת לפנינו את האויב האורב עלינו הוא היצר הרע, שנוכל להתגבר כנגדו ולהכניעו ולתקנו בתשובה, אמנם היות שהשי"ת מתנהג בכך לפני משורת הדין הגם שאינו לפי כבודו, לזה אמר הכתוב תנאי לדבר והיה מחניך קדוש, והוא על דרך שביאר הרמב"ן ז"ל (ר"פ קדושים) מצות קדושים תהיו, דהיינו שיקדש האדם עצמו גם בדברים המותרים. ועל ידי זה שיוסיף כל אחד לעצמו גדרים וסייגים בדברים המותרים, ויפרוש עצמו מצ"ט שערי היתר להתנהג במילי דחסידי ובחומרות לפני משורת הדין, אז מדה כנגד מדה יערה הקב"ה עלינו רוח טהרה ממרום, ויאיר את לבבינו לעורר אותנו לתשובה ומעשים טובים.

וזה שאמר הכתוב טוב ויש"ר ה', שהשי"ת מתנהג עצמו בדרך הטוב והישר לפני משורת הדין, על כן יורה חטאים בדרך, רמז על חודש אלול כמבואר בספה"ק שהוא רמז בקרא (ישעיה מג טו) הנותן בים דרך, כי בחודש אלול השי"ת מתנהג עצמו עם בני ישראל לפני משורת הדין ויורה אותם דרך תשובה.

ובלכתינו בדרך זה יש לומר רמז בפתגם דמתאמרא משמיה דהרה"ק מראפשיץ זללה"ה אשר בימי ילדותו שאל פע"א בליל התקדש החג באמירת הפיוט (אדיר הוא יבנה) על מה שאומרים חסיד הוא, דאם הקב"ה הוא חסיד, למה אינו אומר ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה. אמנם לפי דרכינו טובא גניז בדבריו הקדושים, ויש לפרשם על פי מה שאמרו חז"ל (סנהדרין יז:) אין ישראל נגאלין אלא בתשובה, ובעוה"ר בני ישראל תועים בחשכות הגלות, וכמו שמתאונן כנסת ישראל (תהלים קיט, קעו) תעיתי כשה אובד, וכאשר השי"ת יערה רוח טהרה ממרום, ויעשו בני ישראל תשובה אז נזכה לגאולה שלימה, האמנם שהקב"ה הוא זקן ואינו

לפי כבודו שישב אבידה לבעלים, מכל מקום חסיד הוא, ומתנהג עצמו בחסידות לפני משורת הדין, ועל כן אע"פ שאינו מחויב בדבר ישיב הקב"ה אבידה לבעלים ללמדינו דרך תשובה, וישיב שה פזורה ישראל. וקושיא חזקה הקשה הרה"ק מראפשיץ, דאם הקב"ה הוא חסיד, א"כ למה אינו מערה רוח טהרה ממרום על בני, בכדי שנזכה לויצמח פורקניה ויקרב משיחיה, ונזכה לגאולה שלימה.

והנה כתב רשיז"ל כי תצא למלחמה על אויביך, במלחמת הרשות הכתוב מדבר. ופי' א"ז זללה"ה ברב טוב בפרשתן, במלחמת הרשות הכתוב מדבר, היינו דבר שנראה שהוא רשות לא מצוה ולא אזהרה, ולזה צריך מלחמה שלא לעשותו, עיי"ש. וזה שדרש הספרי אם עשית כל האמור בענין, לקיים מצות קדושים תהיו במילי דחסידי, ולצאת במלחמת הרשות, סוף ונתנו ה' אלהיך בידך, כי גם השי"ת יתנהג כן לפני משורת הדין, ויעזור לך להתגבר על היצר הרע ולעשות תשובה.

השי"ת יעזור שנזכה באלו הימים של חודש אלול להרבות במצות ובמעשים טובים, וכתב בבני יששכר (תשרי מאמר י אות ז) דמצות ומעשים טובים, מצות הם הנעשים בגבול, ומעשים טובים הם החומרות ומילי דחסידי מבלי גבול, עיי"ש. ובחודש אלול צריכים להרבות במצות שהם על פי הלכה ושורת הדין, ובמעשים טובים הם מילי דחסידי אע"פ שאינם מהוייבים בהם, למען תלך בדרך טובים, ודרשו חז"ל דהיינו לפני משורת הדין, והשי"ת יעזור שנזכה בחודש אלול להרבות במצות ובמעשים טובים כל אחד לפום דרגא דיליה, הן מה שהוא חיוב על פי התורה, והן יתר על החיוב, ובזכות זה יתנהג הקב"ה עמנו מדה כנגד מדה להתנהג בחסידות לפני משורת הדין, ויערה עלינו רוח טהרה ממרום לעורר לבבות ישראל לתשובה בשלימות שנזכה לפשפש במעשים כראוי, ונזכה לתקן כתמי הנפש אשר חטאו במשך השנה, ונזכה לתשובה בשלימות ובאמת ובלב תמים, והיום אם בקולו תשמעו (תהלים צה ז) נזכה לגאולה, ונזכה לכל מילי דמיטב, תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה, ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוה"ח להם

מתוך דברות קודש

שהשמיע כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

אצל מעמד "ירושלים בתפארתה" לטובת מוסדות יטב לב בארה"ק

יום ה' פר' כי תבא שנת תשס"ז לפ"ק - בביהמ"ד הגדול בקרית יואל יע"א

המלה אין אלע ענינים. א שיינער מוסד, מוסדות החינוך, בתי מדרשים אויפ'ן שענסטמן אופן, בתי חינוך הן פאר תלמידים, תלמוד תורה קינדער, און הן בית חינוך לבנות. אן ערענסטער מקום תורה, ישיבה קטנה פאר יונגע בחורים, און פאר ערוואקסענע בחורים אין ישיבה גדולה, א כולל מיט אברכים מיט אלעס ארום, בעלי בתים נכבדים, ערליכע אפגעוויסענע בעלי בתים מיט שיינע הייזער, א לעבעדיגע קהלה אין קרית יואל בני ברק.

דארט זעמיר געווען אנהויב ווינטער, ס'איז דא דארט די מוסדות התורה, א גרויסער מוסד התורה אין ארץ ישראל פון אסאך און אסאך הונדערטער קינדער. דאס האמיר געזען אין בני ברק. דארט איז דא דער ראש ישיבה וואס ער איז עומד בראש פון די גאנצע קהלה און די מוסדות, ס'בליט און ס'וואקסט.

אבער פון די אנדערע זייט, ס'איז אויסגעקומען צו רעדן מיט ר' משה חיים, ער איז דער מנהל, זייער אן איבערגעבענער מנהל בלב ובנפש. איז ער זיך שטארק מתאונן, ער באקלאגט זיך אז דער מצב ווערט נישט בעסער, מען איז שולדיג חובות פון הונדערטער טויזענטער דאלארן, און ס'האט זיך אזוי געמאכט, מען שיקט געלט פון אמעריקע. דער דאלער איז דארט אין אויסלאנד געפאלן דער ווערד, ס'איז געפאלן. מיט צוואנציג פראצענט איז געפאלן דער שווייט פונעם דאלער אין אויסלאנד. וויפיל מען האט געשיקט, און מען שיקט מער, אין מציאות איז עס אבער ווייניגער. ממילא דער עול ווערט שווערער און שווערער, פשוט ער טויג עס נישט איבערצוטראגן. כ'האב אים זייער געשווינט, זייער געשווינט, אן אמת'דיג איבער געגעבענער מנהל, ואתו עמו עסקנים חשובים, זיי בויען עס טוט זיך, ס'לעבט, א לעבעדיגע קהלה אין אלע ענינים. אונז דארף מיר זען צוצולייגן א האנט און א פלייצע און הארץ נישט זיי צו לאזן פאלן, נאר מחזק זיין.

...איך האב געקלערט די ווערטער דא. שטיי מיר איצט פאר ראש השנה, ווען מען איז שוין זוחלים ורועדים מיום בואיך, א איד ציטערט שוין. צוויי וואכן בלאזט מען שוין שופר לעורר הלבבות, יעדער איד הערט שופר בלאזן יעדן טאג, ווי נישט כאפט אים אן א ציטער, אן אימה און א פחד, עס קומט דער יום הדין, אידן ווערן נתעורר, ס'איז ערענסטע זמנים. דער ענין פון תקיעת שופר איז דאך, דער עיקר איז א "מחשבה טובה", מען זאל זיך פארנעמען מיט גוטע מחשבות צו טון גוטע זאכן. מאי הוה הוה מכאן ואילך הושבנא, צו דינען דעם באשעפער. דער עיקר איז מחשבה טובה. מען זאגט דאך אבער מחשבה טובה נאר אין ארץ ישראל, נישט אין חוץ לארץ. וועגן דעם האבן מיר היינט די זכי, מען קומט זיך צוזאם פאר ראש השנה. צוויי וואכן פאר ראש השנה קומט מען זיך צוזאם דא אין בית המדרש מחזק צו זיין מוסדות התורה, מוסדות "יטב לב בארצינו הק", אין ירושלים און אין בני ברק. דאס איז אונז מקשר, אדם נפעל כפי פעולותיו, אונז מוה מיר פעולות פאר ארץ ישראל, ס'איז נישט בלויז פיטומי מילי, ס'איז מ'טוט מעשים טובים, מ'טוט מעשים טובים פאר ארץ ישראל. אויב מ'טוט די ריכטיגע מעשים ווערט דאס הארץ אויפגעווארעמט פאר ארץ ישראל, ממילא איז די מחשבה אין ארץ ישראל, געפון מיר זיך אלע אין ארץ ישראל. מילא איז אלע מחשבות טובות וואס קומט אריין פאר א איד אום חודש אלול, ער ווערט אויפגעווארעמט לכל דבר שבקדושה, איז כמעשה, ווערט עס גערעכענט פאר א מעשה, ס'איז אן ערענסטע זאך.

כ'בין געווען דאס יאר צוויי מאל אין ארץ ישראל. איך בין געווען אנהויב ווינטער אין ב"ב, און איצט, שוין לעת תקופת השנה, איצט שוין סוף יאר בין איך געווען אויף א פאר טאג אין ירושלים עיה"ק. קודם בין איך געווען אין בני ברק. איך בין געווען אין די מוסדות ביי די תלמידים. בני ברק, א קהלה נאה וחסודה במלא מובן

דאס איז אין כ"ב. איצט נאכדעם זעמיר געווען אין ירושלים עיה"ק. אין ירושלים עיה"ק טוט זיך אויך אנטוויקלען שייך, א שיינער כולל, א נייער ביהמ"ד א הערליכע ביהמ"ד, אידן דאווענען, אידן דערציילן א גאנץ יאר, מען הערט א שוין חסידיש ביהמ"ד, מ'האט געקויפט איצט נייע בנינים וואס מ'גייט פארגרעסערן.

מ'האט מייסד געווען א תלמוד תורה. די תלמוד תורה, אוודאי, מ'איז אן התחדשות, ס'הייבט זיך אן פריש, הייבט זיך עס אן מיט ווייניגער קינדער, אבער בעזר שמו ית' ס'וועט צוקומען תלמידים, ס'וועט וואקסן און בליען, מ'זעמיר דארט געווען, מ'האט געקויפט א נייעם בנין, מ'וועט עס איבערבויען. נישט נאר איבערבויען, נאר מען ווארפט עס אראפ, מען גייט איבערבויען א נייע געביידע, א הערליכער בנין, ס'וועט זיין א ביהמ"ד און פאר א תלמוד תורה, פאר אלעם ארום. בויט זיך א פריש ווינקל, א שייך א הערליך ווינקל אין ירושלים. מ'האט אנגעהויבן קליינווארג, מ'האט אנגעהויבן שוין די תלמוד תורה, דער אויבערשטער וועט העלפן זיי וואקסן אונטער, ס'וועט זיין א שיינער מוסד.

צו דעם אלעם פאדערט זיך אסאך געלט, זייער אסאך געלט, מען זאל נישט אונטערברעכן. מען קומט זיך צוזאמען ערב די הייליגע טעג, מען קומט זיך צוזאם דא, ווי כ'חאב פריער געזאגט. די סגולה אז די תפלות זאלן נתקבל ווערן אין די הייליגע טעג, אין די ימי הרחמים והרחון, דער תקיעת שופר זאל עולה זיין לנחת רוח פאר'ן הייליגן באשעפער, ס'זאל טון די ריכטיגע פעולה, דער תקיעת שופר זאל ברענגן מליצי יושר פאר אידישע קינדער, דאס איז אלעס אדאנק ארץ ישראל. מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצ'יך, אונז קען מיר ברענגן די פרי האדמה פאר השי"ת, מארצ'יך מיט אונזער קשר וואס אונז האב מיר מיט ארץ ישראל, מיט ארצינו הק'. נאר אז מען וועט מחזק זיין און מען וועט שטיצן די הייליגע מוסדות, די מוסדות וואס דער פעטער ז"ל האט דאס מייסד געווען גלייך ווי ער איז אנגעקומען אויף ארץ ישראל, און דער טאטע ז"ל האט אזוי אכטונג געגעבן, ער האט געטון און זיך געזארגט און געפלעגט, און געזען מוסף צו זיין וואס ער האט נאר געקענט מוסף זיין פריש אויף קדושת ארץ ישראל די הייליגע מוסדות. מען קומט זיך איצט צוזאם.

איצט אויפדערנאכט דארף מען זען מקבל זיין אויף זיך, מען דארף דאס זען מחזק צו זיין, מען זאל דאס אונטערשטיצן מיט וואס מען קען נאר און נאך מער וואס מען קען נאר. כאטש ס'קומט נישט אזוי גרינג אן. איז דאס א געוואלדיגע זאך. מען איז געווען אין ארץ ישראל, וראה בטוב ירושלים. מ'האט געזען די שיינקייט פון ירושלים, די גוטס פון ירושלים. אבער ס'האט ווי געטון דאס הארץ, בראותי כל עיר על תילה בנוי. מ'זעט מוסדות וואס נעמען געלט פון וואו מען האט ווען נישט געדארפט, פון וואו מען טאר נישט, הערליכע בנינים, ועיר אלקים די וואס נעמען נאר פון ערליכע אידן, פון מקורות מהורים איז מושפלת לידער אויף זייער א מושפלידיגן אופן. אונז דארף מיר זען מרומם צו זיין כבוד התורה, מרומם צו זיין אז די מוסדות, די אלע ערליכע מוסדות זאלן קענען עקועסטירן ביתר שאת ברום המעלה, זיי זאלן זיך נישט דארפן שעמען. ס'איז אפשר א חרון אף ווען מען זעט אז עס איז פארקערט, און דאס אז מען איז מחזק נעמט אראפ דעם חרון אף, מען ווייזט פאר הקב"ה אז אונז שטיץ מיר ערליכע און הייליגע מוסדות. דער עיר האלקים אויפהייבן, מרומם צו זיין דעם כבוד ה', דעם כבוד התורה.

דאס איז אלול, אני לדודי מרומם צו זיין דעם כבוד ה' דעם עיר אלקים, אני לדודי, וועט דער אויבערשטער העלפן ס'וועט זיין ודודי לי, הקב"ה וועט אונז אינזיגען האבן, אונז וועל מיר מקבל זיין אלע השפעות טובות. דער אויבערשטער וועט העלפן מ'וועל מיר אלע זוכה זיין צו אלעם גוטן וואס ארץ ישראל איז משפיע, קדושת ארץ ישראל איז דאך למעלה למעלה. ארץ ישראל איז גבוה מכל הארצות, וואס הייסט גבוה מכל הארצות? אזוי ווי עס איז העכער פון איבעראל, קומט דער שפע פאר כל הארצות קומט פון ארץ ישראל, ארץ ישראל איז משפיע פאר כל הארצות. זאל דער אויבערשטער העלפן מ'זאל מיר קענען מקבל זיין טאקע די שפע טובה, דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל מיר אלע זוכה זיין צו תכלה שנה וקללותי תחל שנה וברכותי, מ'זאל מיר זוכה זיין צו אלעם גוטן, שפע ברכה והצלחה ונחת וכל טוב, ביז דער אויבערשטער וועט העלפן מ'וועל מיר זוכה זיין קעגן צו גיין דעם גואל צדק ככ"א.

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללינו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

הולדת הבנים

מו"ה יואל (בר"י) גאנדל הי"ו
מו"ה דוד (בר"מ) עק שטיין הי"ו
מו"ה משה (ברח"א) ראטה הי"ו

הולדת הבנות

מו"ה אברהם חיים וויינבערגער הי"ו
מו"ה גדליה מתת'י לענעראוויטש הי"ו
מו"ה יחיאל פאלאטשעק הי"ו
מו"ה יושע צבי פריעדמאן הי"ו

הכנס בניהם לעול התורה והמצוות

מו"ה יוסף שמואל פלייפף הי"ו
מו"ה חיים ווייס הי"ו
מו"ה דוד אלי ניי שטאדט הי"ו
מו"ה יקותיאל יושע בודעק הי"ו
מו"ה משה אלימלך זאבעל הי"ו
מו"ה ישראל מנחם געלב הי"ו

נישואי צאצאיהם

מו"ה דוד לייב זיכערמאן הי"ו

אייראפע

הולדת הבנים

מו"ה מנחם מענדל וויינשטיין הי"ו, לאנדאן
בן מו"ה מאיר יושע הי"ו, ומ"ס
חתן מו"ה משה ראזנבערג הי"ו, לאנדאן
מו"ה מענדל (בן הרב בערל, י"ם) קליין הי"ו, לאנדאן
חתן הרב יחזקאל לאנדא שליט"א
מו"ה יושע (בר"ר יעקב) עסטרייכער הי"ו, לאנדאן
חתן מו"ה מענדל עמלענדער הי"ו

בארא פארק

הולדת הבנים

מו"ה אפרים פישל (בר"ר יחיאל) העלענר הי"ו
מו"ה יואל יודא יעקב ווייס הי"ו
מו"ה מענדל לוסטיגמאן הי"ו
מו"ה נחמן יושע ווארפמאן הי"ו
מו"ה יואל פעדער הי"ו

בני ברק

אירוסי הבת

מו"ה דוד בלא שטיין הי"ו

הכנס בנו לעול התורה והמצוות

מו"ה ישראל יצחק ווייס הי"ו
ולאביו מו"ה שרגא ווייס הי"ו, י"ם
ולחתנו מו"ה שלמה זב ביסנשפאן הי"ו

הולדת הבן

מו"ה יואל כהן הי"ו
ולאביו מו"ה אהרן כהן הי"ו, י"ם
ולחתנו מו"ה נתן קליין הי"ו

הולדת הנכד

מו"ה יחזקאל משולם טעלער הי"ו
אצל חתנו מו"ה גבריאל חיים צבי פעלבערביים הי"ו, י"ם

מו"ה אהרן ווייסהויז הי"ו
אצל בנו מו"ה שמואל שלמה הי"ו, לאנדאן

מאנסי

הולדת הנכד

הגה"צ אב"ד דקהילתינו שליט"א
אצל חתן הרב ארי' מנחם מענדל רובין שליט"א

וויליאמסבורג

הולדת הבנים

מו"ה משולם שרגא (בן הרב אשה, וויען) מרגליות הי"ו

הולדת הבנות

מו"ה הלל הירש הי"ו
מו"ה יעקב מאיר טרוגא הי"ו
מו"ה מרדכי נאקא הי"ו
מו"ה רפאל סערעדא הי"ו

נישואי צאצאיהם

מו"ה אברהם שמחה הערשקאוויטש הי"ו
מו"ה ישראל אלימלך שווימער הי"ו
מו"ה אהרן דוד שמואל מיטעלמאן הי"ו
מו"ה אברהם יודא סאמעט הי"ו
מו"ה יוסף צבי שווארטץ הי"ו

הכנס בניהם לעול התורה והמצוות

מו"ה מנחם הירש הי"ו
מו"ה אברהם יצחק (בר"ר דוד הערש) מערץ הי"ו
מו"ה אברהם יודא סאמעט הי"ו

ירושלים

הולדת הבנים

מו"ה משה מנחם הערשקאוויטש הי"ו
מו"ה יואל מענדלאוויטש הי"ו
מו"ה גבריאל חיים צבי פעלבערביים הי"ו
ולאביו מו"ה ישראל מרדכי פעלבערביים הי"ו
ולחתנו מו"ה יחזקאל משולם טעלער הי"ו, כ"ב

הולדת הנכד

הרב דוב בערל קליין שליט"א
אצל בנו מו"ה מענדל קליין הי"ו, לאנדאן

לאירוסי צאצאיהם

מו"ה משה זאב פריעדמאן הי"ו, ומ"ס	הבה"ח יעקב כ"י	מו"ה זלמן לייב אבערלענדער הי"ו, ומ"ס
מו"ה מרדכי מענדל גוטמאן הי"ו, ומ"ס	הבה"ח משה כ"י	מו"ה יחיאל מיכל מייזעלס הי"ו, ומ"ס
מו"ה מאיר מרדכי בודק הי"ו, ק"י	הבה"ח יואל כ"י	מו"ה משה (בר"י) פאלקאוויטש הי"ו, ומ"ס

לנישואי צאצאיהם

הגאון הגדול הדומ"ץ שליט"א	החתן מנחם יושע כ"י	הרב ר' יעקב יחזקאל שרגא גלאנץ שליט"א, ומ"ס
מו"ה אליעזר מאיר נאווי ע"ה	החתן הערשל כ"י	מו"ה דוד צבי ציון הי"ו, בי"פ
מו"ה יעקב ראטה הי"ו, ומ"ס	החתן צבי אביגדור כ"י	מו"ה שלמה (בר"ר מנשה יוסף) גראסבארד הי"ו, לאנדאן
מו"ה מרדכי משה וויינשטאק הי"ו, ומ"ס	החתן שלמה נתן כ"י	מו"ה ליפא ברוין הי"ו, לאנדאן
מו"ה אלי' שלמה סועד הי"ו, ק"י	החתן קלונימוס אליעזר כ"י	מו"ה שמעון מאסר'י הי"ו, ומ"ס
מו"ה אברהם יחיאל מיכל קליין ע"ה	החתן חיים כ"י	מו"ה שלמה צבי שעהר הי"ו, ומ"ס
מו"ה חנני' יו"ט ליפא (בר' אהרן גרשון מנחם) ענגעל הי"ו, ומ"ס		מו"ה יעקב גראהמאן הי"ו, אנטווערפן
מו"ה שמואל לאנדא הי"ו, ק"י		מו"ה יעקב צבי אהרן פערל הי"ו, ק"י

אדער קען מען שיקן דורך א פעקס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6166382

צו מעלרן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-52764837 און אין אר"י 845-662-5579